

5

2

ZANDVOORT

ALS VACANTIEOORD EN WOONPLAATS

DOOR J. DE BRUIN

1937

terreinen

VOOR VILLA EN
LANDHUIS-BOUW

in voorname, rustige
ligging aan den

NOORDELIJKE - ZEEBOULEVARD,
DEN DIRECTEN HOOFDWEG
LANGS DE ZEE EN DOOR
HET DUIN NAAR OVERVEEN,
BLOEMENDAAL, HAARLEM
E N A M S T E R D A M

Tevens Omgeving Dr. Metzgerstraat
billijke terreinen voor kleinere
Landhuizen

N.V. ZANDVOORTSCHE TERREIN-MIJ
ZANDVOORT

KANTOOR: HEEMSTEEDSCHE DREEF 47, HEEMSTEDE
TELEFOON HAARLEM No. 29209

ZANDVOORT

ALS

VACANTIEOORD EN WOONPLAATS

DOOR J. DE BRUIN

Hoofdcornmissie ter Secretarie

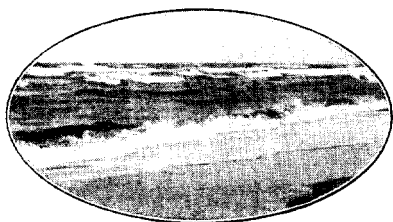
25 - 2

UITGEGEVEN DOOR DE VEREENIGING
VOOR VREEMDELINGENVERKEER
„ZANDVOORT”

AUTEURSRECHT VOORBEHOUDEN OVEREENKOMSTIG DE WET

INHOUD

	Blz.
Voorwoord	5
1. Inleiding	7
2. De eerste badplaats van ons land	8
3. De bouw van Zandvoort	10
4. De logeergelegenheid	15
5. Winkels	17
6. De verbindingen	18
7. Verkeer en parkeeren	22
8. Het strand	24
9. Het tentenkamp	27
10. Zee- en zonnebaden	30
11. Koele avonden, niet verloren	36
12. Het wandelpark	39
13. Sport	39
14. Andere bijzonderheden	41
15. De duinen	43
16. Bosschen en parken	47
17. Bezienswaardigheden in den omtrek	52
18. Groote steden dichtbij	56
19. Zandvoort als woonplaats	61
20. Officieele gegevens van belang voor inwoners en badgasten	65

VOORWOORD

Negen van de tien voorwoorden beginnen met: „Gaarne voldoe ik aan het verzoek van“, enz.

Mag ik het anders zeggen.

Zeer tot mijn leedwezen heb ik, toen het Bestuur van de Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer mij dit geschrift ter kennisneming toezond, bemerkt, dat het blijkbaar nog noodig is een gids voor Zandvoort te schrijven.

Is dan nog steeds niet een ieder voldoende op de hoogte van het schoone en het goede, dat de gemeente en haar onvolprezen zee bieden!

Stellig zal deze gids Zandvoort's aantrekkelijkheden in nog ruimer kring bekend maken en zal zij daardoor het algemeen belang dezer gemeente — immers het belang van allen in deze gemeentel — op krachtige wijze dienen.

„Hulde aan“, om in Burgemeester's taal te spreken: „mijn Hoofdcommies voor dit mooie werk“!

Het is niet kort: er is dan ook niets te weinig, maar bovenal ook niets te veel van Zandvoort in geschreven.

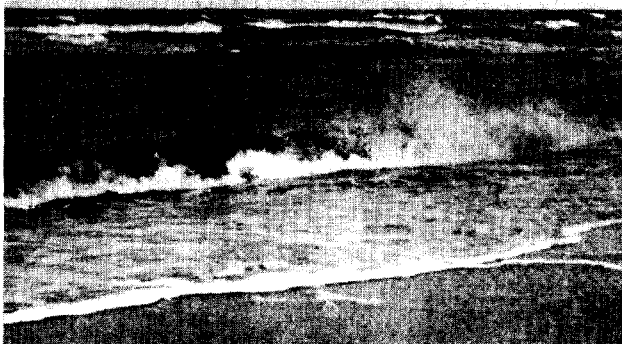
Aan den lezer thans de vraag of hij zich hier ervan zal komen overtuigen, dat de inhoud de ervaringen van inwoners en gasten dekt.

Mogen volle hôtels en pensions, goed verhuurde huizen, kortom goede seizoenen, en vooral ook de stichting van vele villa's en landhuisjes van het bevestigende antwoord op deze vraag het duidelijke en verheugende bewijs zijn.

VAN ALPHEN,

Burgemeester van Zandvoort

Zandvoort, Februari 1935

ZEEGEZICHT

Foto J. Smit

1. INLEIDING

Zandvoort als vakantieoord en woonplaats!

Ziedaar het onderwerp, waarover naar onze meening geschreven moet worden, zoowel in het belang van de badplaats zelf, als in dat van de tallozen, die nog niet weten welk een ideaal vakantieoord en welk een gezonde woonplaats zich bevindt in de nabijheid der groote westelijke bevolkingscentra van ons land.

Het spreekt vanzelf, dat de badplaats Zandvoort belang heeft bij meerdere bekendheid omtrent hetgeen zij den bezoekers en gasten biedt, doch een algemeener belang is het niet alleen aan de millioen-bevolking harer naaste omgeving, maar ook aan het verdere Nederlandsche publiek de gelegenheid te bieden zich er beter van op de hoogte te stellen, dat het binnen de landspalen een op gemakkelijke wijze te bereiken vakantieoord bezit, dat den gasten in velerlei opzicht in zoodanige mate meer biedt dan vele andere zomerverblijfplaatsen, dat vooral voor gezinnen met kinderen de keuze van de plek, waar zij de vacantie zullen doorbrengen, niet moeilijk moet zijn.

Wat naast de honderden gezinnen, die hier een paar weken of langer vertoeven, ook de welhaast ontelbare dagjesmensen, aan wie wij hier elken zomer opnieuw het welkom mogen toeroepen, stellig wel eens wat meer van Zandvoort—aan—de—zee willen weten, is mede een reden om dit boekje samen te stellen.

Een andere belangrijke reden daartoe vormt de omstandigheid, dat Zandvoort's beteekenis als forensenwoonplaats toeneemt.

Dat dit echter in nog sterkere mate het geval zal worden, wanneer men beter zal weten, welk een heerlijk-gezonde woon-gelegenheid Zandvoort-aan-zee en Zandvoort-binnen (Bentveld) bieden, is voor ons een aansporing temeer geweest om over Zandvoort ook in dat opzicht iets te schrijven, al ontveinen wij ons niet, dat de thans eindelijk aan den horizon dagende electrificatie van de spoorverbinding Zandvoort—Haarlem (en dus — Amsterdam) aan den opbloei van Zandvoort als forensen-oord de beslissende stoot zal geven.

Op de volgende bladzijden zullen wij U — zij het in beknopten vorm — dus schetsen de factoren, welke Zandvoort met het volste recht aanspraak doen maken op de kwalificatie van ideaal vacantieoord en gezonde woonplaats.

Wij vertrouwen, dat U na lezing daarvan, met ons eens zult zijn, dat voor hen, die de vacantie met hun kinderen binnenslands willen doorbrengen, zoowel als voor hen, die in deze omgeving een woonplaats zoeken, die het gezin een onvolprezen basis voor gezondheid en den forens een voortdurende goedkoop gelegenheid tot intense lichaamsverkwikking en geestesverfrissing na den arbeid bieden, Zandvoort zeer groote kansen biedt, dat men zich over de vestiging, hetzij deze dus geschiedt voor den korten vacantietyd, hetzij deze van langeren duur is, zal blijven verheugen.

2. DE EERSTE BADPLAATS VAN ONS LAND

Van Zandvoort als Nederland's tweede badplaats heeft ieder, die de lagere school bezocht, gehoord. Scheveningen behield bij de aardrijkskundelessen als nummer 1 den voorrang, doch wij meenen, dat er eerder aanleiding bestaat om Zandvoort de eerste badplaats van ons land te noemen. Immers de bad-gelegenheid te Zandvoort is beter, zoowel door het onvergelijkelijk mooie breede strand, als nergens aan onze kust beschermd door niet minder dan vier zandbanken, als door de in de laatste jaren geheel verbeterde en thans aan de meest moderne eischen voldoende zee- en zonnebadinrichtingen.

In de tweede plaats meenen wij Zandvoort als de eerste badplaats te mogen betitelen, omdat men te Scheveningen lang niet in die mate als te Zandvoort de sfeer van een badplaats ondergaat. Scheveningen draagt een te zeer stedelijk karakter, mede tengevolge van haar samengegroeid-zijn met 's-Gravenhage, en vormt niet een afgerond zelfstandig geheel met eigen badplaats-karakter, zooals dit Zandvoort kenmerkt.

Bovendien verplaatst te Scheveningen voor zeer velen het zwaartepunt van hun verblijf zich in de richting van het genieten van het society-leven, van het mondaine, dat de residentie biedt, hetgeen niet nalaat zijn stempel te drukken op het beeld als badplaats.

Zandvoort daarentegen is reeds door de ligging een afzonderlijk geheel: Men komt er en woont er gedurende korteren of langeren tijd in het seizoen om buiten te zijn, om te genieten van

de kalme sfeer, die er door de week heerscht, om er op te knappen en uit te rusten van de vermoeienissen, die het heden-daagsche vaak zoo gejaagde leven biedt.

Wel bestaat er voor dengene, die luchtiger genoegens in den vorm van cabaret of dancing zoekt, ruimschoots gelegenheid zich ook in dat opzicht te vermaken, doch het karakter van Zandvoort ligt niet in die richting

De sfeer, die de badplaats Zandvoort in het seizoen ademt, is die van een frisch, opgewekt vakantieoord, met veel hooggeprezen variatie in stemmingsbeelden. Met rustige dagen in de week, vol genot van zon, zand en zee, besloten door gezellige avonden, met een buitenzijde of een strandwandeling of wat afwisseling in het dorp, en met ontzettend druk beweeg op Zondagen, wanneer tienduizenden, vaak zelfs meer dan honderdduizend bezoekers strand en dorp vullen met het vol verandering en vol humor zijnde bewegen van een menschenmassa—in—vacantiestemming.

Wie van drukte houdt zoekt boulevards of centrum van het dorp op, geniet van het gezellige verkeer op straat, desgewenscht vanuit de talrijke café's, lunchrooms en soortgelijke inrichtingen.

Wie daarentegen de rust zoekt vindt ook op drukke dagen nog best een mooi plekje op het breede, kilometers lange strand, dat de menschenmenigte zonder eenige moeite „verwerkt", of in de duinen.

Zandvoort heeft dus niet een grootsteedsch karakter, al vindt men er de voordeelen, welke een stad biedt, doch is in het seizoen een uitgesproken badplaats met eigen sfeer van vacatiegangers en gasten, die hier een groot deel van den zomer wonen in hôtels, pensions, villa's, landhuisjes of andere woningen, of in het tentenkamp.

STRAND

Foto J. Smit

BOULEVARD DE FAVAUGE

Foto J. Smit

Een sfeer, die eigenaardige bekoring medebrengt voor degenen, die haar scheppen, getuige het feit, dat tallozen elken zomer hier opnieuw komen wonen en niet het minst op de gezellige Zaterdagavonden al boodschappen doende elkander verrast begroeten en als oude bekenden de levenservaringen sedert het vorige seizoen uitwisselen, niet alleen op straat, doch ook onder het gezellig kopje thee des avonds in den tuin van het zomerverblijf of later eens overdag in een strandstoel.

Niet alleen de gasten en de bezoekers vormen die sfeer. Ook Zandvoort zelf doet z'n uiterste best die zoo prettig mogelijk te maken. Alles staat hier in de maanden Mei—September in het teken van de gasten en gemeentebestuur en bevolking trachten het hen zoo aangenaam mogelijk te maken. Geen wonder overigens, want Zandvoort moet van de gasten bestaan. Industrie, landbouw, veeteelt vindt men er nagenoeg niet en de visscherij is van geen betekenis meer, zoodat aller belang direct of indirect is gemoeid met veel vreemdelingenbezoek en een welgeslaagd seizoen.

Laten wij na deze algemeene ontboezeming omtrent het specifieke badplaatskarakter van Zandvoort U eenige nadere bijzonderheden omtrent die gemeente mededeelen, waarbij dan tevens zal blijken, wat het seizoen biedt, terwijl voorts een uiteenzetting volgt van de factoren, die Zandvoort het karakter van ideaal vakantieoord en begeerenswaardige woonplaats geven

3. DE BOUW VAN ZANDVOORT

De gemeente Zandvoort, die een snel groeiende bevolking van ongeveer 9100 inwoners (per 1 Januari 1935) telt, doch met haar gemeentelijke organisatie ingesteld moet zijn op een zomer-

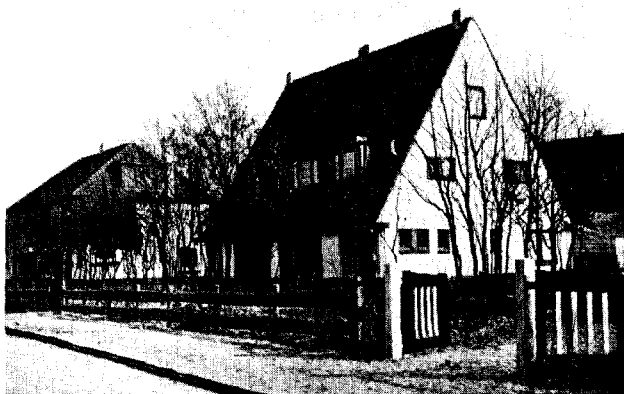

PANORAMA VAN ZANDVOORT

Foto G. N. de Heer

bevolking van 15.000 à 20.000 zielen en op drukke Zondagen vaak meer dan 100.000 bezoekers aanschouwt, hetgeen haar uiter-aard voor allerlei eigenaardige problemen stelt, bestaat uit het dorp Zandvoort, vanwaaruit de Zandvoortsche laan, als een in den regel aan één kant met villatjes en landhuisjes bebouwde laan, die zich door het breede duinlandschap slingert, en die aan weerszijden een betegeld rijwielpad (dat tot Amsterdam doorloopt) heeft, benevens wandelpaden, leidt naar Bentveld, dat voor een gedeelte ook tot de gemeente Zandvoort behoort.

In het Bentveldsche gedeelte bevinden zich in de eerste plaats de knus in het loover verscholen landhuisjes langs den Bentveldweg, voorts eenige zaken (winkels, garage's e. d.) bij de Zandvoortsche laan, doch naast het pompstation der gemeentelijke duinwaterleiding mondt op deze laan uit het zoogenaamde stratenplan-Van Hattum, dat, grenzende aan het Naaldenveld en de duinen, bestemd is voor villa- en landhuisjeswijk. Hoewel sedert een paar jaren aangelegd, staan er reeds een zich geregeld uitbreidend aantal landhuizen aan de wegen, die onder de deskundige leiding van Ir. H. T. Zwiers, Architect B. N. A., te Haarlem, met medewerking van een tuinarchitect, zoo zijn aangelegd, dat het bestaande geboomte zooveel mogelijk behouden is gebleven, hetgeen aan het park een bijzondere aantrekkelijkheid geeft. Naar onze meening liggen de niet al te groote vriendelijke landhuisjes er in dat gedeelte zeer gelukkig en woont men er inderdaad buiten. Aerdenhout en het aangrenzende Bentveldsche gedeelte van de gemeente Bloemendaal zijn geheel anders van type. Daar zijn het lange, forsche lanen met groote villa's, die aaneengerijld toch weer een soort straat vormen. In

BENTVELD

Foto J. Smit

het stratenplan-Van Hattum—heerscht een zekere landelijke intimiteit en liggen de landhuisjes losjes uitgestrooid tusschen loof- en naalddhout. Verschillende architecten doen hun best het huis zoo goed mogelijk aan die omgeving te laten aanpassen. Wie vlak bij den grooten verkeersweg, toch rustig buiten wil wonen, temidden van dennengeur en getemperde zeelucht, in een aller-aardigst gelegen buitenwijk, waar de eischen der aesthetica zijn in acht genomen en waar toch door de gematigde grondprijzen en bouweischen plaats is voor betrekkelijk goedkoope landhuizen en villa's, hij wende zijn schreden eens naar het Bentveldsche gedeelte der gemeente Zandvoort en zal niet worden teleurgesteld.

De halte-Bentveld der N. Z. H. T. M. (tien minuten tramdienst op Haarlem, twintig minuten-dienst op Zandvoort en Amsterdam, met vele extra diensten in den zomer) is dichtbij, evenals het zaken-gedeelte van Bentveld. Geen wonder, dat wij hier te maken kregen met een welkome, zeer aantrekkelijke forensenwijk, die toekomst heeft.

Het d o r p Z a n d v o o r t zelf bestaat uit een oude merkwaardig en beschut gebouwde kern: het „oude dorp”, waar vroeger de visschersbevolking huisde en waar de bouwtrant en de sfeer zoo merkwaardig is, dat zij velen inspireerden tot fotografeeren en zelfs tot etsen of schilderen. Inderdaad gaat er van de bouw-wijze van het o u d e d o r p met zijn nauwe straatjes en verrassend schoone hoekjes, een bijzondere bekoring uit voor hem, die oog heeft voor het rustieke en intieme.

Rondom en dichtbij de kern van het oude dorp bevinden zich de voornaamste winkelstraten: Kerkstraat, Grootte Krocht, Haltestraat en Zeestraat, waar eenvoudigweg alles te verkrijgen is, wat men maar wenscht, souvenir's en buitenlandsche pers niet te vergeten.

Om het oude dorp heen is een nieuw dorp gegroeid, dat uiteraard aan meer moderne eischen voldoet. Over den spoorweg bevindt zich een afzonderlijk dorpsgedeelte: plan-Noord, dat thans zijn grooten verbindingsweg door de duinen naar de boulevards heeft gekregen. Langs dezen weg en ook overigens benoorden de spoorbaan ligt nog veel prachtig en toch niet duur bouwterrein, temidden van de golvende duinen en dennenaanplantingen en dicht bij het station der N. S. Een voetpad zal worden aangelegd, dat plan-Noord rechtstreeks met het Stationsplein zal verbinden, zonder dat voor een overweg behoeft te worden gewacht.

Aan den oostkant ligt tegen het oudere dorp aan het villapark-Kostverloren, dat geleidelijk wordt bebouwd met veelal dubbele huizen en zeer gunstig is gelegen binnen den

KERKTOREN
MET OUD STRAATJE

Foto J. Smit

gordel van de Kostverlorenstraat, die bij de tramhalte uitmondt op de Zandvoortschelaan (weg naar Haarlem). In het verlengde van deze laan ligt de lommerrijke Haarlemmerstraat, die naar het centrum voert, terwijl evenwijdig daarvan langs den duinkant een nieuwe straat is volgebouwd: de Dr. Gerkestraat, waaraan o.m. het groote gebouwencomplex van de Stichting „'s Zomers Buiten" prachtig is gelegen. Ook deze straat komt bij de zoeven bedoelde tramhalte op de Zandvoortschelaan uit. Vergissen wij ons niet, dan zal zich in de toekomst bezuiden die halte een villapark ontwikkelen, temidden van een fraai gelegen duinlandschap. Het in bewerking zijnde uitbreidingsplan der gemeente zal binnen niet al te langen tijd trouwens het volledige ontwikkelingsschema der gemeente wel openbaren.

Was vroeger de Hoogeweg de straat, die het dorp zuidelijk aan den duinkant begrensd, thans zijn langs dien weg reeds weer verschillende straten ontstaan en is het de lange Brederodestraat, die langs de duinen de grens vormt. Des zomers is deze straat bijzonder in trek, hetgeen zij nog met eenige straten in het noordelijk deel dezer gemeente gemeen heeft, vooral doordat in de aan de duinzijde gelegen villa's en landhuizen een uitzicht over het Hollandsche duinlandschap te genieten valt, dat van ongeëvenaarde schoonheid is.

Voor het dorp liggen aan de zeezijde: de Strandweg, het centrum, waarlangs zich des zomers honderdduizenden naar het strand begeven, hoewel ook van de boulevards af verscheidene paden en betonnen trappen daarheen voeren. Bezuiden den Strandweg, waarbij o.m. ook is gelegen de villa, die af en toe werd bewoond door den ex-Keizer van Duitschland, bevinden zich het gemoderniseerde Badhuisplein en langs de zee: de pas verbeterde Boulevard Paulus Looft, met een mooi breed wandelpad. Deze boulevard ademt, evenals het geheele zuidelijk gedeelte van Zandvoort, den geest van een villawijk. Hier vindt men weliswaar een paar groote hôtels, doch niet de drukte van café's, enz., die het centrum en op verschillende plaatsen den Noord-Boulevard kenmerken.

Aan den boulevard ligt, naast de zee- en zonnebadinrichting „Groot-Badhuis-Termes", ook de pas voltooide hypermoderne gemeentelijke zee- en zonnebadinrichting „Zuiderbad", terwijl op het punt, waar deze boulevard ombuigt in de Brederodestraat, een paar pavilloens tot een zijte op de hooggelegen, op strand en zee uitzien de terrassen nooden.

Benoorden den Strandweg bevinden zich de nieuwe Boulevards de Favauge en Barnaart, een sieraad voor de badplaats, prachtig aangelegd, met uitstekende verlichting en breede promenade langs zee, waardoor Zandvoort kan wedijveren met de modernste harer buitenlandsche zusterbadplaatsen.

Deze boulevard biedt een geheel andere aanblik dan de Zuidboulevard, hoewel deze ook drukker werd door het Zuiderbad, omdat hij het groote verkeer, dat de gemeente passeert in de richting van den Zeeweg naar Bloemendaal of omgekeerd moet verwerken. Aan dezen boulevard liggen ook vele café's, dancings, enz., zij biedt meer zitjes, ook op een gedeelte van de promenade, en levert des avonds het beeld op van gezelligheidzoekende gasten, waarvan het Casino (Kurhaus) door zijn feeë-

BOULEVARD PAULUS LOOT

Foto J. Smit

riek verlichting wel in het bijzonder poogt de aandacht te trekken.

Zoo biedt Zandvoort den vorm van een kom met drie uitloopers: de Noordboulevard, de Zandvoortschelaan en de Zuidboulevard, elk met een eigen cachet en elck wat wils biedende, zooals trouwens de geheele organisatie van de badplaats er op is gericht om het alle vogels van uiteenlopende pluimage naar den zin te maken.

Voor meerdere bijzonderheden kan een door V. V. V. gratis uitgegeven wandelkaart met plattegrond worden geraadpleegd.

4. DE LOGEERGELEGENHEID

Wij zouden haast zeggen, dat elke portemonnaie in Zandvoort moet kunnen slagen, doch voor de volle honderd procent zou dat natuurlijk niet waar zijn. Wel biedt Zandvoort de grootste verscheidenheid op het gebied der logeergelegenheid. Zoowel de meest luxieuze hotels en pensions met alle moderne comfort, als de meest eenvoudige treft men hier aan. Hotels zijn er meer dan genoeg en evenzoo pensions van verschillenden rang. Dat de prijzen overeenkomstig de eischen des tijds aanzienlijk zijn gedaald en tot de uiterste minima zijn teruggebracht, behoeft geen nader betoog.

Ongemeubileerde- en gemeubileerde woningen zijn er in overvloed te huur. De meeste Zandvoorters verhuren des zomers hun woning geheel of gedeeltelijk: alles is ingesteld op seizoenbedrijf. Reeds in Januari verschijnen de borden en plakaten „Gemeubileerd te huur“ in allerlei variaties aan de huizen en in

Februari komen veelal reeds verschillende verhuurcontracten tot stand.

In het seizoen, dat, wat het verhuren betreft heel wat langer is dan de twee of drie zomermaanden, omdat reeds vroeg in het voorjaar vele families zich hier ook uit gezondheidsoverwegingen vestigen, blijven de bewoners der verhuurde perceelen zelve wonen in een gedeelte van de woning, of in een losstaand zomerhuisje of zij verhuizen tijdelijk naar een goedkoopere woning. Wie stroomend water, warm en koud, wenscht, kan terecht. Overbodig te zeggen, dat electrische verlichting, gas, waterleiding en closetstelsel aanwezig zijn. Een „Kurtax“ wordt niet geheven, evenmin forensenbelasting.

Het informatie-bureau van V.V.V. belast zich ook met het verstrekken van inlichtingen omtrent te huur zijnde woningen en kamers.

De prijzen in het voor- en naseizoen zijn lager dan in het hoogseizoen (15 Juli—15 Aug.). Voor Zandvoort pleit niet alleen, dat er tal van vaste gasten zijn, die elk jaar opnieuw komen opdagen, niet alleen, dat er tal van families zijn, die hier des zomers komen wonen als forensen, hetzij voor de gezondheid van de ouders, hetzij voor die van bleekneus-kinderen, maar ook, dat vooral de laatste jaren de gasten hoe langer hoe eerder hierheen komen, zoodat de vestiging van vreemdelingen reeds einde Maart—begin April pleegt te beginnen.

In het oog loopend is het ongekend groote aantal woningen, dat in de laatste jaren is gebouwd en ook thans reeds voor een groot deel bewoond is. Indien Zandvoort zelfs in de diepste duisternis van den crisistijd zich in zoo sterke mate heeft uitgebreid, hoezeer moet het dan in normale tijden wel niet de vleugels kunnen uitslaan?

BREDERODESTRAAT

Foto J. Smit

5. WINKELS

In het bijzonder voor hen, die niet in hôtels of pensions logeeren, doch een gemeubileerde woning hebben gehuurd, is het van belang te weten, dat hier een overvloed van winkels aanwezig is, die voor een groot deel niet een dorpskarakter dragen, doch als stadswinkels zijn uitgerust. En verder, dat de leveranciers geregeld komen „hooren“ en alles wat naar redelijkheid kan worden verlangd, thuis wordt bezorgd.

Naast levensmiddelenwinkels zijn bazar's voor strand- en bad-artikelen aanwezig, terwijl ook overigens allerlei zaken bestaan, die men nu eenmaal in iedere seizoenplaats aantreft, b.v. foto-handelaren, souvenirszaken, e. d.

Wij zullen hieromtrent niet uitweiden. Van meer belang is het hier te vermelden, dat het gemeentebestuur onder goedkeuring van de Kroon, heeft gezorgd voor een zeer soepele regeling der winkelsluiting in het seizoen.

Gedurende het seizoen van 15 Mei tot en met 15 September van elk jaar gelden namelijk de volgende afwijkingen van de wettelijke sluitingsuren voor winkels:

a. o p w e r k d a g e n is het sluitingsuur 10 uur, doch des Zaterdags 11 uur des avonds;

b. d e s Z o n d a g s mogen tot 10 uur des avonds de volgende zaken geopend zijn:

1. kunstvoorwerpen, antiquiteiten, souvenirs;
2. fotoartikelen en prentbriefkaarten;
3. één of meer der volgende artikelen: brood, koek, banket, suikerwerk en chocolade, al dan niet tezamen met consumptie-lis;

GROOTE KROCHT

Foto J. Smit

4. fruit;
5. kleine consumptiewaren, zooals belegde broodjes, croquetten, slaatjes, gerookte en gebakken vischwaren, e. d.;
6. hetzij melk- en zuivelproducten, hetzij melk, zuivelproducten en consumptie-ijs;
7. tabaksartikelen;
8. badartikelen;
9. speelgoed;
10. bloemen;
11. alcoholvrije dranken.

Slijterijen mogen des Zondags verkoopen tot 8 uur des avonds. Winkels, waar uitsluitend of in hoofdzaak vleesch- en vleeschwaren worden verkocht, mogen voor den verkoop van die waren ten hoogste 4 uren, tusschen 8 en 6 uur, geopend zijn.

Bovendien is het geoorloofd in de maanden Juni, Juli en Augustus de winkels, waar uitsluitend of in hoofdzaak kleine consumptiewaren (zie hierboven bij 5) ten verkoop in voorraad zijn, alle dagen geopend te hebben, echter uitsluitend voor den verkoop van die waren, tot 12 uur middernacht, met dien verstande, die winkels dan niet vóór 11 uur des voormiddags geopend mogen worden.

Kapperswerkzaamheden mogen in de maanden Juni, Juli en Augustus ook worden verricht des Zondags van 8.30 uur tot 11.30 uur in den voormiddag. Overigens zijn de kapperszaken des Dinsdags na des namiddags 1 uur gesloten. In het tijdvak van 15 Mei tot 15 September geldt deze sluiting echter niet.

Praktisch zal men derhalve van de winkelsluiting hier geen last ondervinden. Een bewijs temeer, dat er voor gezorgd is, het den gasten aangenaam te maken.

6. DE VERBINDINGEN

Zandvoort heeft zich natuurlijkerwijze als badplaats uit het oude visschersdorp ontwikkeld, doordat het zich mocht en mag verheugen in de aanwezigheid van een prachtig breed strand, een zeldzaam mooi duingebied, een bekoorlijk achterland en bovendien, doordat zich in haar naaste omgeving groote bevolkingscentra hebben gevormd.

In het seizoen zijn de verbindingen met Amsterdam en Haarlem goed. De Nederlandsche spoorwegen onderhouden des zomers een goede verbinding met Haarlem en Amsterdam, ofschoon een betere, d. w. z. frequenter en sneller verbinding gewenscht blijft, en leggen op drukke dagen tal van extratreinen in. Zandvoort—Haarlem is door een mooi duin- en boschlandschap via Overveen ongeveer tien minuten- en Haarlem—Amsterdam een kwartier sporen. Doorvoering van de electricificatie, met ook des winters een starre dienst op de hoofdstad, is een kwestie van nog slechts korten tijd. Deze ook voor de toekomst van Zandvoort als forensenplaats zoo uiterst belangrijke verbetering, zal nog vóór 1936 worden totstandgebracht. Vrij zeker zullen half October 1935 de electrische treinen rijden, des winters elk uur een trein Amsterdam—Zandvoort in beide richtingen, des zomers een half uur dienst, met minder treinen op slappe- en meer op spitsuren. Zandvoort heeft dan een ideale verbinding op

HAARLEMMERSTRAAT MET TRAM

Uitg. fa C. Keur

de hoofdstad. Binnen een half uur zit men in het hartje van Amsterdam. Wat willen de forensen nog meer!

Naast de Spoorwegen onderhoudt de Noord-Zuid-Hollandsche Tramweg Maatschappij een 20-minutendienst per elektrische tramtrein op Amsterdam (Centrum-Spui) via Bentveld, Aerdenhout, Haarlem en Halfweg. In de uren in den voor- en den namiddag, waarin de forensen moeten worden vervoerd, worden extra sneldiensten ingelascht. Gedurende het seizoen wordt de dienst van de tram op de spitsuren uitgebreid tot een vijf-minutendienst, terwijl dan ook op Haarlem talloze extra-trams loopen. De rit per tram van Zandvoort naar Haarlem (Tempeliersstraat bij Houtplein) duurt een kwartier, terwijl de tram U binnen een uur van Zandvoort-Bad in het hartje van de hoofdstad brengt. De tarieven van de tram zijn per 1 Januari 1935 opnieuw verlaagd, terwijl ook goedkope avondretours op Haarlem en Amsterdam verkrijgbaar zijn gesteld. De laatste tram uit Amsterdam naar Zandvoort vertrekt te middernacht, zoodat men in de gelegenheid is na alle voorstellingen nog per tram thuis te komen.

Ook overigens worden door de tramdirectie vele maatregelen getroffen om het reizen met de tram aantrekkelijk te maken. Niet alleen worden goedkoopere knip- en abonnementskaarten en retourkaarten, die meerdere dagen geldig blijven, verkrijgbaar gesteld, doch ook worden goedkope reisbiljetten uitgegeven voor uitstapjes per tram naar Leiden, Katwijk, Noordwijk, Den Haag en Scheveningen, evenals naar Waterland, Volendam en Marken. Daarnaast zijn in het voorjaar bollenveldenkaarten verkrijgbaar en in het seizoen z.g.n. Artisbiljetten, die tevens geldig zijn op de gemeentetram van Amsterdam en tegen lager tarief toegang geven tot Artis en Aquarium. Inlichtingen hieromtrent zijn steeds te krijgen bij den haltechef en bij de conducteurs.

Naast trein en tram onderhouden zoowel des zomers, als des winters verschillende autobusdiensten verbindingen met de omgeving. Uiteraard rijden deze diensten des zomers vaker.

In de eerste plaats de autobusdienst op Amsterdam-Zuid, die van het Badhuisplein af langs de Zandvoortschelaan en vervolgens over Heemstede en door de Haarlemmermeer rijdt.

Verder loopt er ook 's winters van centrum-Zandvoort een autobus van de N. Z. H. T. M. over den Noordelijken boulevard en den Zeeweg via Overveen naar Station en centrum-Haarlem.

Ten slotte is er de laatste zomers nog een lokale autobusdienst geweest, die centrum, tramstation en treinstation verbindt met Noord- en Zuid-Zandvoort.

Voor degenen, die niet in het dorp zelf wonen, doch aan de Zandvoortschelaan of in Bentveld, is het van belang te weten, dat er tramhaltes zijn bij de Golfclub en de Waterleiding, terwijl Bentveld ook een tramhalte heeft.

Overigens zijn te Zandvoort en te Bentveld verschillende taxi-stations, die het publiek tegen billijke prijzen bedienen. De aanwezigheid van verscheidene openbare telefooncellen vergemakkelijkt het gebruik maken van die taxi's.

Gewone wegverbindingen met het achterland met Zandvoort tellen wij er twee:

De Zandvoortschelaan, die in Heemstede aftakt van den grooten verkeersweg Haarlem—Leiden (Heeren- of Wagenweg) en leidende door Aerdenhout en Bentveld met hun prachtig gelegen buitens dwars door het duingebied naar Zandvoort voert. In Aerdenhout snijdt deze weg den Vogelenzangsweg, die eerst door het Naaldenveld en verder langs den rand van het duinlandschap loopende, vele mooie vergezichten biedt en een ideale verbinding met 's-Gravenhage via De Zilk en Noordwijk-Binnen vormt.

Te Bentveld komt op de Zandvoortschelaan uit de Bentveldweg, die, deels tot de gemeente Zandvoort behorende, door schoone dreven leidt naar Overveen (en Haarlem en Bloemendaal), hetzij langs den zeldzaam mooien Zijweg en de Elswouts-

ZANDVOORTSCHE LAAN

Foto J. Smit

laan, hetzij langs de laan, waaraan o. m. de van ouds bekende uitspanning „Kraantjelek" en het Brouwerskolkje zijn gelegen.

De noordelijke verbindingsweg van het complex Overveen, Bloemendaal, Haarlem met Zandvoort is niet de kortste, doch wel de mooiste. Het is namelijk de *Z e e w e g*, die eenige jaren geleden van Overveen af is aangelegd door het breede duinlandschap naar zee (Bloemendaalschestrand) en vandaar voert over den hoogen zeereep naar de boulevards van Zandvoort. Deze weg wedijvert in schoonheid van panorama's met het buitenland en is in Nederland niet alleen eenig in zijn soort, maar ook treffend van schoonheid. De dubbele wegbaan met rijwiel- en voetpaden bieden aan druk verkeer veiligheid. Doch daarin ligt niet in de eerste plaats de beteekenis van den Zeeweg. Wel echter in de vergezichten, welke de Zeeweg biedt, waar hij zich in bevallige bochten over duinen en door dalen slingert. Vergezichten, die van een zeldzame en indrukwekkende schoonheid zijn. Wie in Zandvoort logeert, verzuime niet den Zeeweg te rijden of liever nog te wandelen, het liefst in den vooravond met de dalende zon „in den rug", omdat dan de belichting het duinlandschap een nog grootere bekoring geeft en de stilte van den avondstond den mensch meer ontvankelijk maakt voor de onbeschrijflijke schoonheid ook van dit stukje Natuur.

Wie het geluk heeft mogen beleven Zwitserland te aanschouwen, weet, dat de machtige, overweldigende bergperspectieven van het Alpenland de woorden doen verstommen en een menschenkind nog dieper de nietigheid van zichzelf doen ervaren, en hem tot eerbied stemmen.

Al biedt het duinlandschap aan weerszijden van den Zeeweg niet dat indrukwekkende beeld, toch is de schoonheid daarvan van een zoo hoogen graad, dat zij den mensch een machtigen indruk rijker maakt, die immer in zijn herinnering zal blijven zweven.

DUINEN

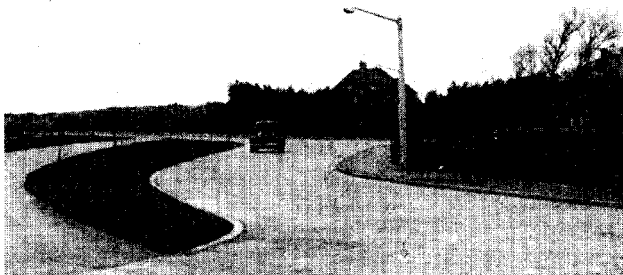
Foto J. Smit

7. VERKEER EN PARKEEREN

Dat Zandvoort als gemeente met een winterbevolking van 9100 zielen zich bij de nadering van het seizoen, waarin het op meerdere dagen ruim 100.000 menschen moet „verwerken”, voor tal van problemen gesteld ziet, waaronder vele van verkeers-technischen aard, zal een ieder duidelijk zijn en temeer, naarmate hij beseft, dat die schare van bezoekers zich niet alleen met tientallen trams en treinen en extra diensten van spoor- en tramwegmaatschappijen naar de badplaats begeeft, doch hoe langer hoe meer van fiets, auto en autobus gebruik maakt. De tijd, dat de tramregeling op drukke dagen vaak lang wachten veroorzaakte en lange rijen van passagiers moesten worden geformeerd, behoort gelukkig tot het verleden. De tramorganisatie is op dat punt zoodanig verbeterd, dat, indien er bij overstelpende drukte eens enkele minuten gewacht moet worden, dit tot de uitzonderingen blijft behooren. De duizenden tramreizigers worden op zulke dagen bij het station reeds dadellijk gesplitst in een groep voor Haarlem en een groep voor Amsterdam, hetgeen ook sneller vervoer bewerkstelligt. Aangezien een trein heel wat meer passagiers kan vervoeren dan een drie- of vierwagentrain, komt oponthoud bij het spoorwegstation weinig voor. De vele extra-treinen zorgen wel voor geregelden aanvoer in de morgenuren en voor het vervoer in tegenovergestelde richting in de namiddagspitsuren van 4—7 uur.

Het meest populaire vervoermiddel is wel de fiets en op mooie Zondagen in het seizoen kan men dan ook in de ochtenduren een eindelooze rij fietsters zich hierheen zien spoeden. Zij bieden den meest bonten aanblik door kleeding en bekapping en de vroolijkheid pleegt bij de gezellig een dagje naar buiten trekkende menschen niet te ontbreken. Van Amsterdam af leidt een betegeld fietspad naar Haarlem en van Haarlem af ligt verder langs den Zandvoorter weg door de prachtige dreven van Aerdenhout en Bentveld links en rechts van den rijweg geheel een betegeld rijwielpad tot het dorp Zandvoort toe. Blijkt reeds hieruit, dat er gerekend is op massabezoek per fiets, eveneens valt dit af te leiden uit de vele gelegenheden, die het dorp biedt, om voor één of twee dubbeltjes per dag een fiets te stallen in overdekte en bewaakte bergplaatsen. Dat er nog steeds behoefte aan meer rijwielbergruimte bestond, vooral in de directe omgeving van het strand, is er wellicht mede de oorzaak van geweest, dat de gemeente bij haar in een andere paragraaf beschreven nieuwe zee- en zonnebadinrichting „Zuiderbad” een moderne rijwielstalling voor ongeveer 800 fietsen heeft doen bouwen.

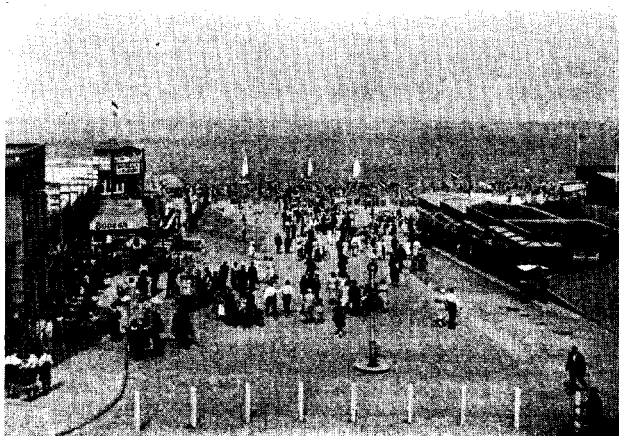
Naast het aantal fietsen, dat deze gemeente binnenrolt, neemt ook de laatste jaren dat der automobielen in zeer snel tempo toe. De gemeente heeft zich, om den stroom in goede banen te leiden, genoodzaakt gezien, in het belang van veilig verkeer, in enkele straten een éénrichtingsverkeer in te stellen en heeft daarnaast nog eenige andere verkeersmaatregelen (waaronder parkeerverboden in vele straten), die in hoofdzaak slechts gelden in het seizoen en dan nog vaak op alleen drukke dagen, moeten treffen, die met goede resultaten worden gehandhaafd en die zoodanig doelmatig zijn bepaald, dat den weggebruikers geen of nagenoeg geen extra moeite wordt veroorzaakt. Integendeel:

ZEEWEG

Foto J. Smit

Hun veel last bespaard blijft. Voor de handhaving der verkeersregelingen wordt gezorgd door de in het seizoen aanmerkelijk versterkte gemeentepolitie, benevens bereden marechaussée en rijkspolitie. Ongelukken van eenige beteekenis zijn gelukkig de laatste jaren niet voorgekomen, dank zij de hier gevolgde methode van het „voorkomen“, dat beter dan het „genezen“ is. Het spreekt vanzelf, dat het meerendeel der automobilisten, die hierheen zijn gesneld langs den Zandvoorterweg of langs den onvolprezen Zeeweg door de duinen en langs de zee, een poosje in de badplaats wenscht te vertoeven, hetgeen de gemeente heeft genoodzaakt te zorgen voor voldoende parkeer ruimte. Ook in deze behoefte is voorzien. Op verschillende plaatsen in en bij het dorp vindt men veelal betegelde parkeerterreinen, wat grootte betreft varieerend naar gelang van de ligging bij drukke punten. Zoo ligt er een groot parkeerterrein bij het Noorderbad en strekt zich langs den Zeeweg tusschen Noorderbad en de eerste huizen aan den Boulevard een nieuwe parkeergelegenheid uit, welke pas is aangelegd, omdat in vorige seizoenen daar de auto's aan een rij half op het fietspad waren geparkeerd. Volgens ligt er een parkeerterrein achter het Casino (vroegere Kurhaus) en dan bij het Hotel d'Orange, voorts tegenover het Groot Badhuis en in het zuidelijk deel der gemeente nog aan den Hoogeweg, bij het Zuiderbad en aan de Marisstraat, terwijl een zeer uitgestrekt parkeerterrein zich bevindt aan de Brederodestraat bij het einde van den Boulevard Paulus Loot. Waren tot dusver de tarieven per periode (het etmaal was verdeeld in drie tijdvakken) 25 cent, met ingang van 16 Mei 1933 zijn de tarieven verlaagd tot 20 cent per keer, zoodat men dus voor twee dubbeltjes desgewenscht een ganschen dag z'n auto onder bewaking kan parkeeren. In de gemeente zijn op ruime schaal richtingswijzers voor de parkeerterreinen aangebracht. Zoo zouden wij verder kunnen gaan met het opsommen van allerlei maatregelen, die in het belang van de veiligheid van de bezoekers hier zijn getroffen, doch wij veronderstellen, dat de

STRANDWEG

Foto A. N.V.V.

lezer uit het vorenstaande wel zal willen concludeeren, dat alles is en wordt gedaan om het den gasten en bezoekers zoo aangenaam mogelijk te maken. Dat Zandvoort ook de verkeersproblemen van bijzonderen aard op juiste wijze weet op te lossen, kunnen de honderdduizenden harer bezoekers, die elk seizoen één of meermalen terugkeeren en dus geregelde bezoekers zijn geworden, getuigen.

8. HET STRAND

Het breedste strand biedt jong en oud nimmer verflauwende genietingen. De aanblik op een warmen zomerdag is vóór het dorp die van een bijenkorf. Bonte schakeering van strandtoiletten, nog bonter schakeering van menschentypes, zijn vanuit een gemakkelijken ligstoel een studie overwaard. Alleen reeds loont een middag op het strand de moeite, wanneer men de gedragingen eens gadeslaat van honderden uitgaande menschen, die den ganschen langen winter opgesloten hebben gezeten binnen de steenmassa's der groote steden met haar gejaagd en lawaaiërig leven, en thans zich als het ware uitspringen in de vrije natuur, overdaverd door het felle zonlicht en bedwelmd welhaast door de frissche sterkende zeelucht. De reacties zijn wonderbaar en vaak voor hem, die daarvoor oog heeft, vol van humor. Vol van gezonde humor zijn ook de opmerkingen, die een groot deel der gemoedelijke Amsterdammers ten beste kunnen geven. Vroeger was het strand heel wat minder ordelijk dan thans. Sedert 1931 zijn de linnen consumptienten verbannen

STRAND

Foto A. N.V.V.

en staan de houten tenten met terrasjes keurig tegen den duin-
reep geplaatst, zoodat het wijde uitzicht niet wordt belemmerd
en het strand vóór de tenten geheel vrij blijft voor het plaatsen
van van gemeentewege goedgekeurde strand- en ligstoelen,
die per uur of langer kunnen worden gehuurd. Deze stoelen
plegen duinwaarts verplaatst te worden met opkomenden vloed,
om met dalend water weer geleidelijk zeewaarts te verhuizen.
Vaders lezen in de stoelen hun krantje, een boek, maken een
praatje met kennissen, die men hier overal ontmoet, graven een
kanaal of bouwen een zandberg met hun kroost, laten zich
blakeren in het zonnetje, rooken een sigaartje, of..... doen een
middagdutje. Moeders houden zich onledig met een hand-
werkje, passen op een baby of een kleuter, lezen een romannetje,
of laten zich bruinbranden in de zon, waartoe menigeen zich laat
verleiden, zonder er aan te denken, dat te erge verbranding van
de huid later last kan opleveren.

Ouders dus rusten, genieten van de zee en de zon, hervinden
zichzelf in de frissche tinteling van den zeewind, garen krachten
om straks te sterker te staan in den levensstrijd.

Kinderen ravotten in het zand, spelen met een bal, laten een
vlieger op, vragen (nooit meer dan één keer!) om een glaasje
limonade of een „ljsie“ en hanteeren de zandschop, maken
grootsche waterwerken, fantaseeren sterke onoverwinbare bouw-
werken, die de zee tóch neemt, hetgeen juist de gewenschte
sensatie brengt, plassen blootvoets in het zilte nat, zoeken
schelpen, laten bootjes varen, en drinken gezondheid dagenlang;
genieten, intenser dan wij wellicht kunnen beseffen, sterken
hun spieren en komen gebruid vol zand thuis, om na een lekker
frisch bad heel wat meer boterhammen te nuttigen, dan zij

vragen op dagen van schoolgaan in de stad. Het is een lust om te zien, hoe snel en hoe grondig kinderen hier veranderen van slappe, bleeke types in flinke, blozende jongens en meisjes. Niet zonder reden wordt Zandvoort vaak het kinderparadijs genoemd. Zon, zand en zee oefenen hun weldadige werking uit op hun gestel en de resultaten zijn veelal reeds na een kort verblijf verrassend. Trouwens, denk maar eens aan uw eigen jeugd. Wat wilt ge nog idealer speelgelegenheid? Hollen, draven, stoeien, spelen, er is ruimte voor. Zand en water, welk een tweetal factoren voor de rijke fantasieën van het kinderspel! Het kinderspel in een uniek zuivere atmosfeer, zonder stof of benzinedamp, en zonder verkeersgevaaren, zonder de engte van de stad, die kinderen zoo weinig natuurlijke speelmogelijkheden biedt. De frissche Zandvoortsche wind, die toch niet gauw koud is, waait alle dufheid van de schoollokalen eraf. Elk kind moest aan het strand zijn vacantie kunnen uitleven. Dat wij niet te veel geprezen hebben, blijkt wel uit het feit, dat in Zandvoort verschillende kindertehuizen zijn, terwijl de praktijk leert, dat in het bijzonder asthma- en bronchitislijders hier baat vinden.

In den breede zouden wij verder U de genietingen van de kinderen op het strand willen schilderen, doch het zou overbodig zijn. Elk rechtgeaard ouderpaar gevoelt wat het zijn kinderen kan bieden aan vreugde en gezondheidsverbetering, door ze de vacantie op het strand te laten doorbrengen. Wij stappen dan ook van de spes patriae af, om nog enkele andere opmerkingen over het strand te maken:

In de eerste plaats dan moeten wij er op wijzen, dat ook ouderen zich menigmaal onledig houden met het beoefenen van sport op het strand, terwijl strandwandelingen zeer in trek zijn, vaak met het doel om mooie schelpen te

ZEEGEZICHT

Foto J. Smit

verzamelen. De jongeren maken in het mulste zand nog een dansje, wanneer de Zandvoortsche visschers-„band“ of een ander musiceerend gezelschap het strand op en af reist, om de gasten te laten genieten van de nieuwste „Schlagers“. Ook de verhuurders van paardjes of ezels, waarop kinderen dan tegen gering vergoeding mogen rijden, reizen het strand op en af. Nog anderen trachten er een boterham te verdienen: limonade-, fruit- en chocoladeventers worden door het gemeentebestuur in bescheiden aantal toegelaten. In de strandtenten zijn voorts allerlei waren verkrijgbaar, die als versnapering of tot verfrissing kunnen dienen. Door verschillende van gemeentewege uitgevaardigde ordebeoordelingen is verzekerd, dat de strandtenten aan redelijke eischen voldoen, ook wat hygiëne betreft. Aansluiting aan de duinwaterleiding is bijvoorbeeld o. m. voorgeschreven.

Voor de handhaving der orde op het strand wordt, zonder dat de goedwillende bezoekers daarvan verder ook maar iets onaangenaams bemerken, gezorgd, o. m. door bereden marechaussée, die ook medewerkt aan de bewaking van de buitenwijken en van de duinen.

Op een bepaald strandgedeelte kan men gebracht worden in een der bootjes (met zeil en motor), die tegen betaling met een groepje gasten een zeetochtje onder de kust maken; een attractie, die blijkbaar nogal in den smaak valt, en waarbij het in- en uitladen der menschelijke vracht door het water menig komisch moment biedt, zoodat zich steeds kijklustigen verdringen. Het strand is op allerlei wijze te bereiken. De grootste stroom van menschen begeeft zich er naar toe langs den geheel voor het centrum van het dorp gelegen strandweg, die de boulevards splitst in een noordelijk en een zuidelijk gedeelte. Van deze boulevards af leidden niet alleen bestrate voetpaden van meer dan een meter breedte naar het strand, (het is dus mogelijk ook met z.g.n. trek wagens daarlangs te gaan), doch ook verschillende breede betonnen trappen. Het spreekt vanzelf, dat de toegang tot het kilometers lange strand, dat zich voor de badplaats uitstrekt, geheel vrij is, al heeft men zich uiteraard te onderwerpen aan de in het algemeen belang gegeven politievoorschriften, waartoe o. m. behoort het verbod om op het drukste strandgedeelte in den zomer te fietsen.

Rest ons nog op te merken, dat het strand zich ook buiten het seizoen bijzonder leent voor aangename wandelingen, waarvoor velen het dan ook gaarne benutten. Vooral des Zondags trekt het strand zelfs in het hartje van den winter tal van wandelaars uit de omgeving, die er een auto- of tramritje voor over hebben om een frisschen neus te halen en om de zee en zijn eeuwig wisselende aspecten te bewonderen.

9. HET TENTENKAMP

Het kampleven heeft ook in ons land de laatste tien jaren ongekende afmetingen aangenomen. Het aantal dergenen, die gehoor geven aan de roepstem om te genieten van de wonderbare schoonheid der natuur in al hare geledingen, neemt steeds toe. Men trekt op allerlei wijzen naar buiten om verkwikking te zoeken naar lichaam en geest en wat biedt de schepping welhaast aan

TENTENKAMP

Foto J. Smit

machtiger opwekkender geestesverrukking dan de Natuur? Waar leert de mensch zijn kracht, doch vooral ook zijn kleinheid in juiste afmeting kennen? Waar komt zelfs de meest verstokte materialist onder den indruk van het machtig mooie der natuur? Hoe kan men die schoonheid en haar sfeer het beste benaderen? Door kampeeren, dat noodzaakt om den ganschen dag buiten in de natuur te zijn, tracht men in steeds stijgend aantal de natuur en haar weelde zoo intens mogelijk te beleven.

Is het een wonder, dat het aantal kampeeders, dat op het Noorderstrand even benoorden het Noorderbad zijn tenten opslaat, snel toeneemt? Wie de stemming der zee wil genieten kampeere aan den duinvoet, waar honderden hem voor gingen. Een geordend groot tentendorp strekt zich daar elken zomer uit. Eëndagsvliegen, de trekkers, ruimen voor anderen hun plaatsje. Het weekend brengt groote vermeerdering van tenten voor een dag. Talrijke families wonen in het seizoen gedurende eenigen tijd in zeer comfortabele tenten, om er een dosis gezondheid te verzamelen voor het winterhalfjaar in de groote stad. De politievoorschriften laten houten tenten niet toe, mede met het oog op brandgevaar. Verder moet elke kampeerder zorgen, dat hij in het bezit is van een kampeervergunning, welke in het tentenkamp door de politie, die daar een speciaal post, waar men zich moet melden, heeft, tegen betaling van een gering bedrag aan geld wordt afgegeven. In het tentenkamp, dat zich als een lang wit lint tegen den duinreep vleit, zijn allerlei winkelwaren te verkrijgen, terwijl groote papierbakken gelegenheid bieden om afval e.d. op te ruimen. Ook is er gezorgd voor waterleiding en eenige W.C.'s, met toezicht, zoodat de noodige hygiënische maatregelen zijn getroffen. In het tentenkamp heerscht een opgewekt leven met eigen sfeer. De kinderen kunnen naar hartelust spelen en ook de

ZEE EN WOLKEN

Foto J. Smit

ouders kunnen zich vermaken door bijvoorbeeld voetbalspel, tennissen, krijgertje spelen, met de jeugd allerlei balspel beoefenen en vrij zwemmen, waarbij des Zaterdagmiddags en des Zondags, dus op de drukste dagen, leden van de Zandvoortsche Reddingsbrigade vanuit hun gebouwtje, dat hoog tegen den duinreep is geplaatst, een wakend oog houden op waaghalzen, die te ver in zee gaan, en ook allerlei wondjes verbinden. In het kamp heerscht echter eenvoud en gemoedelijkheid en wij raden ook de niet kampeerders aan zich eens door een kijkje op de hoogte te stellen van het leven in dat tentendorp, dat zich elken zomer langs den duinvoet benoorden het dorp over honderden meters uitstrekt en waar somtijds 300 à 400 tenten vergaard zijn. Het loont werkelijk de moeite dat gezellige rustige gedoe eens gade te slaan.

Een deel der bewoners gaat met de zon ter ruste en staat met het ochtendgloren op. Een ander deel zit ook na den vaak zoo majestueusen zonsondergang rustig te keuvelen, maakt een late avondwandeling langs de ruischende zee, totdat zich slechts silhouetten afteekenen tegen den donkerden horizon, of zit zwijsend genietend van den vredigen avonddrust te luisteren naar het eeuwige lied van de zee, om in die sfeer van den schoonen zomeravond zijn geestesrust te zoeken. In zulke momenten, verheven momenten in al hun stillen eenvoud, hervindt de door het leven opgejaagde en verontruste mensch de beste elementen van zijn innerlijk, weet hij zich in strenge zelfcritiek opnieuw gestuwd tot hooger plan en wordt hij bezielde met betere voornemens, onmisbaar ook voor and'rer menschenwelzijn!

Het stemt tot erkentelijkheid, dat het gemeentebestuur door het treffen van eenige hygiënische maatregelen en het oefenen van toezicht ertoe medewerkt, dat ook menschen met zeer smalle beurzen op eenvoudige, ordelijke wijze hun vakantie aan zee

kunnen doorbrengen. Dat dit voor den gezondheidstoestand van zeer vele bleekneusjes een groot belang is, staat buiten twijfel. Tegenover deze medewerking van de overheid staat echter de moreele plicht van de kampeerdere om te zorgen, dat de „samenleving“ in het kamp op hoog peil staat. Gelukkig worden daaromtrent weinig klachten vernomen en voor de uitzonderingen wordt dan ook deze waarschuwing geschreven.

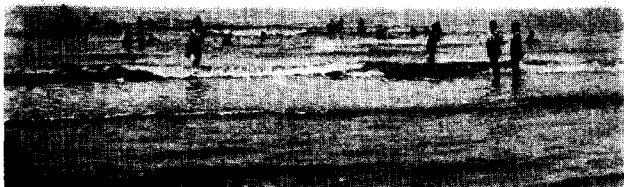
Is op het bovenomschreven gedeelte van het Noorderstrand voor in gezinsverband levende personen het dag- en nachtkampeeren toegelaten, op het ten Zuiden van het Noorderbad langs den zeeweg gelegen strandgedeelte is alleen dagkampeeren geoorloofd. Deze dagvergunningen zijn wat goedkooper en zijn op enkele plaatsen op het strand zelf verkrijgbaar. Op dit terrein vindt men echter niet de gemakken, welke op het noorderlijker strand werden aangebracht, zoodat men in dat verband op de verschillende strandtenthouders is aangewezen.

Van deze kampeergelegenheid (overdag dus) op het Noordelijke strand wordt gedurende de laatste jaren ook een zeer druk en toenemend gebruik gemaakt.

10. ZEE- EN ZONNEBADEN

Aan de zee heeft Zandvoort zijn ontstaan en zijn opkomst te danken. De aanwezigheid van de zee echter is zonder meer niet voldoende om een badplaats tot bloei te brengen. Het aantal bezoekers heeft langzamerhand zoodanige afmetingen aangenomen, dat er in de eerste plaats voor gewaakt dient te worden, dat er veilig gebaad kan worden en daarnaast ook degenen, die slechts van het uitzicht over de zee of van het gezellige strandleven wenschen te genieten, dat genot ook rustig kunnen smaken.

Voor het nemen van zeebaden is in verband daarmee geleidelijk gezocht naar een zoo doelmatig mogelijk systeem,

BADVERMAAK

dat in 1931 belangrijk is herzien. De tijd, dat men in badkoetsjes in zee werd gereden, behoort tot het verleden. Thans mag men niet langs het 9 kilometer lange strand maar raak baden in het zilte nat, pootjes baden voor kinderen uitgezonderd. Integendeel! Op het strand zijn vier strooken aangewezen voor exploitatie door badinrichtingen. Overigens is er zoowel in het Noorden, als in het Zuiden, het zoogenaamde vrije strand, waar men op eigen risico mag baden en zwemmen. Gelukkig houdt — zooals gezegd — op drukke dagen de Zandvoortsche Reddingsbrigade, die o.m. over tal van geoefende zwemmers beschikt en over personen, die bekend zijn met Eerste Hulp bij Ongelukken en die met de daarvoor noodige hulpmiddelen zijn uitgerust, een oogje in het zeil, waarmee zij, naar de ervaring leert, geheel vrijwillig een uitermate belangrijke taak voor Zandvoort en haar gasten vervult, die aller sympathie ten volle verdient.

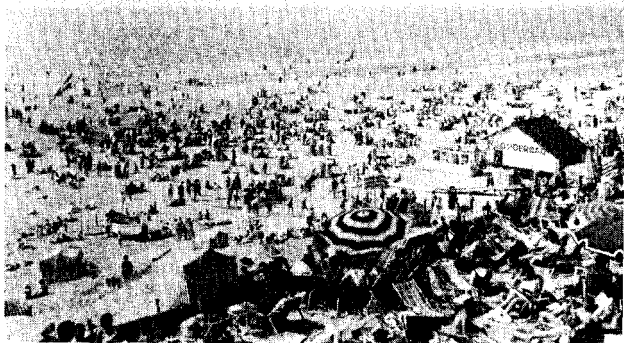
Het behoeft geen nader betoog, dat deze vrije strandgedeelten niet grenzen aan bestaande badinrichtingen. Van het baden aan het vrije strand wordt zeer veel gebruik gemaakt, hoewel met het oog op de veiligheid, de hygiëne en het gemak, talloozen zich liever een gering geldelijk offer getroosten en bij één der badinrichtingen gaan baden, waar ervaren badlieden, die, uitgerust met reddingsmateriaal, de zee op hun duimpje kennen, waken over hun wel en wee in de golven der Noordzee. De badexploitatie geschiedt dus in vier inrichtingen, t.w. het Zuiderbad, de badinrichting Groot-Badhuis-Termes, die van E Pluribus Unum en het Noorderbad. Deze liggen respectievelijk aan den Zuidelijken boulevard, bij het Hôtel Groot-Badhuis, ongeveer ter hoogte van het Casino aan den Noordelijken boulevard en aan den Zeeweg, buiten de bebouwde kom. Door deze regeling kan ieder tegen zeer billijke prijzen baden en komen praktisch ongelukken niet voor, al moeten er — hoe onbegrijpelijk en roekeloos op zichzelf — gedurig waaghalzen worden gewaarschuwd, die het beter meenen te weten dan de badlieden.

De groote veiligheid in de badinrichtingen is tevens te danken aan de doelmatige bepalingen, welke in dat opzicht door de gemeente zijn gesteld. Naast andere voorschriften is bijvoorbeeld het volgende bepaald: De badexploitanten moeten, wanneer en zoolang door hen baden worden gegeven, op het door hen gepachte gedeelte strand steeds aanwezig hebben:

- a. een roeiboot, die gemakkelijk in zee gebracht kan worden en goed zeewaardig is;
- b. een reddingsboei met lijn;
- c. een langen stok, waaraan een lijn is bevestigd van minstens 50 meter;
- d. een verbandkistje.

Gedurende het baden in zee zullen steeds twee in het bezit van een zwemdiploma zijnde badmeesters bij de badenden aanwezig moeten zijn. Zij moeten voorzien zijn van:

- a. een schelle fluit of ander schelklinkend of goed geluidmakend instrument, waarmee de badenden, die zich naar hun oordeel te ver wagen, kunnen worden teruggeroepen;
- b. een scaphander, dien zij steeds gedurende het baden moeten dragen.

NOORDERBAD

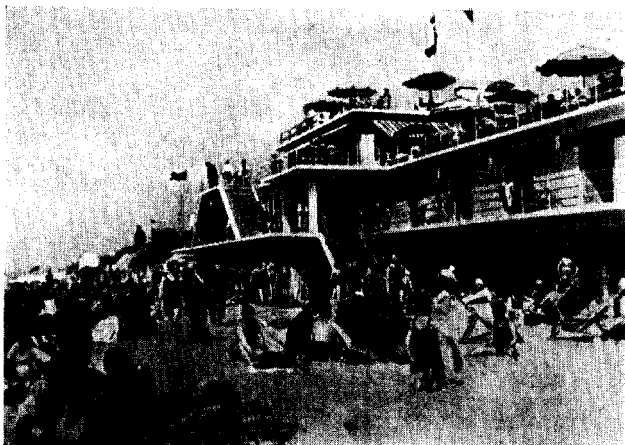
Foto A. N. V. V.

Het terrein, waarover de badlieden het toezicht hebben, mag niet grooter zijn dan 75 meter, terwijl voorts nog verschillende bepalingen in het leven zijn geroepen ter waarborging van voldoende rustgelegenheid e. d. voor de badlieden.

Het geheel der voorschriften biedt een stelsel, dat het aan het baden in zee verbonden gevaar bij opvolging van de wenken der badlieden uit den weg ruimt, zoodat men gerust met de kinderen de genoegens van de zeebaden kan smaken. Het is dan ook een lust te zien, hoe, zelfs op minder warme dagen, steeds menschen in zee zich verkwikken. De forensen plegen veelal des morgens vroeg een bad te nemen en velen herhalen dat des avonds nog eens. Overdag is het een gestadig komen en gaan, om de sterkende invloeden van het zeewater te genieten, terwijl op warme Zondagen het aantal bezoekers van de bad-inrichtingen ver in de duizenden loopt.

Bieden alle badinrichtingen dus dezelfde veiligheidswaarborgen, in ander opzicht bieden zij nogal uiteenlopende beelden. Het hangt van den aard der personen en van hun woonplaats in het dorp af, tot welke gelegenheid zij zich zullen wenden. De praktijk leert, dat het publiek, dat hier geregeld terugkeert, gewent aan een bepaalde inrichting. Wij zouden in één adem willen noemen: De meest moderne inrichting, het ook uit architectonisch oogpunt geslaagde gemeentelijke Zuiderbadd, dat in 1933 werd gesticht en zich in zeer groote belangstelling mag verheugen.

Het Noorderbad, dat ook druk wordt bezocht en een bijzondere attractie bezit in den vorm van het wedstrijd bassin tegen den duinreep, dat met zeewater is gevuld en groote aantrekkingskracht uitoefent op de leden van allerlei sportverenigingen.

ZUIDERBAD

Foto J. Smit

Zoowel Zuiderbad als Noorderbad beschikken over een café en terrassen, waar menigeen een gezellig zitje vindt.

Trekt het Zuiderbad veel publiek door zijn ligging bij het centrum en door de ideale gelegenheid, die het badenden biedt, het Noorderbad bezit evenzeer groote attracties, doordat er allerlei sport op het strand beoefend kan worden, de kinderen er speel-terrein vinden en er voorts een dancing aan pleegt te zijn verbonden.

Ook de beide andere badgelegenheden, die ten opzichte van het centrum der gemeente nog gelukkiger zijn gelegen, trekken veel badgasten, die aan wat minder drukte en wat meer intimiteit de voorkeur geven boven wat moderner omgeving.

De Zandvoortsche Reddingsbrigade pleegt in het seizoen de volgende door den Consul van Zandvoort P. van der Mije samengestelde tien geboden voor baders en zwemmers in zee te publiceeren, welke wij hier met nadruk in Uw aandacht aanbevelen:

1. Ga nimmer op een onbewaakt strandgedeelte baden of zwemmen, wanneer er een sterke landwind waait en het water vallende is. De bovenstroom en de muiën voeren U van de kust af.

2. Als ge baadt en ge bevindt U op de bank, ook al staat ge maar tot kniehoogte in het water, let dan op den opkomenden vloed. Het water stijgt in betrekkelijk korten tijd. De mogelijkheid bestaat dat ge niet terug kunt keeren.

3. Wilt ge veilig baden en zwemmen, wilt ge volop genieten van de heerlijke, heilzame zee, ga dan alleen baden en zwemmen daar, waar uitstekend toezicht door ervaren badpersoneel wordt uitgeoefend.

ZONNEBADEN

Foto A. N. V. V.

BADINRICHTING GROOT BADHUIS-TERMES

4. Gedraagt U geheel naar de aanwijzingen en raadgevingen van het badpersoneel, Zij weten de gevaren, die dreigen kunnen, beter dan gij.

5. Breng den badman, die van 's morgens vroeg tot 's avonds, onvermoeid en onafgebroken op zijn klanten heeft te letten, niet noodeloos in gevaar. Bedenk dat velen van hen huisvader zijn en door Uw onvoorzichtigheid een ongeluk kunnen krijgen.

6. Leer wat een mui is.

7. Wanneer ge niet zwemmen kunt, leer dan zwemmen; maar onthoud ook, dat iemand die goed kan zwemmen, wel in zee kan verdrinken.

8. Vraag, wanneer ge een goed zwemmer zijt en ge wilt U iets verder uit de kust begeven, aan den badman hoe de stroom loopt. Tegen den stroom optornen is in het dagelijksch leven reeds moeilijk, in zee is het geheel onbegonnen werk en ge gaat zeker ten onder.

9. Lijdt ge aan eigenwijsheid: ge wilt U niet laten raden, en ge lacht om elk gevaar; zoekt dan een gevaarlijke plek op, liefst waar een waarschuwingsbord staat en ga daar in zee, wellicht bereikt ge dan spoedig Uw doel.

10. Laat U echter door al deze voorschriften niet afschrikken. Baadt en zwemt naar hartelust. Neemt echter altijd de noodige voorzichtigheid in acht en ga wanneer ge niet kunt zwemmen, nooit dieper dan tot borsthoogte in zee.

Alle vier badinrichtingen, die van half Mei tot half September geopend plegen te zijn, bieden gelegenheid tot het meer en meer in zwang komende nemen van z o n n e b a d e n. Zijn de

kleegelegenheden voor mannen en vrouwen gescheiden, de zonnebaden zijn, evenals de zeebaden, gemengd. Van deze „bains mixtes” behoeft men zich echter geen schrikbeeld te vormen, omdat niet alleen toezicht aanwezig is, maar ook de aanwezigheid van tal van badenden op zichzelf excessen voorkomt. Voor degenen, die van zonnebaden houdt, biedt Zandvoort prachtige gelegenheden op de daarvoor bestemde terrassen bij de vier badinrichtingen. Het aantal badgasten, dat zich in de zon baadt is dan ook steeds stijgende. De mode wil nu eenmaal, dat men stevig gebruind en met iets van de koffiekleurige rassen over zich in de stad terugkeert en dus trotseert men, gewapend met allerlei olieën en vetten, de zonnestralen, met verrassende resultaten. Men zij echter voorzichtig, want lang niet elke huid is, ondanks voorzorgsmaatregelen, tegen langdurige zonnebestraling bestand en hier komt dan de pijn na de zon, afgezien van verdere onaangename gevolgen van een te onvoorzichtig zonnebad. Men schijnt echter in dat opzicht te kunnen „trainen”, want vooral de dames betoonen om gebruind te worden, een hardnekkigheid en een volharding, die vaak elke beschrijving tart. Bij zonnig weer wordt echter — dit is bekend — op het strand sneller dan waar ook een hooge „bruiningsgraad” bereikt, zoodat men vanuit Zandvoort spoediger dan waar ook vandaan, naar kantoor of werkplaats kan terugkeeren als het levende bewijs, dat men aan zee is geweest. Let na een warmen zonnigen dag maar eens op de terugkerende dagjesmensen! Een blozender gezelschap zult ge wel niet spoedig ontmoeten.

Vermelden wij nog, dat het geoorloofd is zich in gesloten gedragen badmantel naar het strand te begeven, dan zal men begrijpen, dat het aantal goedkoopere mantelbaden, waarbij men niet van een cabine van één der badinrichtingen gebruik maakt, doch z'n badmantel afgeeft aan één der bewaarders van die inrichtingen op het strand, bijzonder groot is en de gelegenheid is geopend om met niet al te veel tijdverlies vanuit hôtél, pension of huis een verfrisschend zeebad te nemen.

In een stad zou een in een badmantel wandelend persoon een opvallende verschijning wezen. In een badplaats echter zijn wij in het seizoen die verschijning gewend, evenals die van de dames in strandpyama. Het spreekt vanzelf, dat, al heerschen er dan in een seizoenplaats wat vrijer opvattingen, nimmer de grenzen der welvoegelijkheid mogen worden overschreden, terwijl de dames, die de beteekenis van het woord „dame” verstaan, er wel voor zullen zorgdragen, dat ook de grenzen der smakeloosheid niet worden geschonden. Voor hen, die onmaatschappelijk zijn ingesteld en naar bandeloosheid overhellen is hier zeer beslist geen plaats. Zandvoort geeft zijn gasten veel vrijheid, zooveel als maar even mogelijk is, omdat een mensch in z'n vacantie dat wensch, doch daartegenover vordert zij van elken bezoeker, dat hij zich die vrijheid waardig betoont en beseft, dat hij ertoe heeft mede te werken, dat het vacantiogenoegen ook van anderen niet gestoord wordt. Op elken gast rust de moreele plicht het anderen zoo aangenaam mogelijk te maken.

AVONDSTEMMING

Foto A. J. Fey

11. KOELE AVONDEN. NIET VERLOREN

Als men aan een badplaats denkt, waar men z'n vakantie zal doorbrengen, vormt zich veelal de wensch naar een klein hitte-golfje. Het is echter aan de weerkundigen van De Bilt nog steeds niet gelukt het weer bepaalde gedragsregelen voor te schrijven. Wie dus naar zee trekt in de vakantie, zal goed doen een badplaats te kiezen, waar hij ingeval van minder goed strandweer, toch op aangename wijze zijn tijd kan doorbrengen. Dat Zandvoort in dat opzicht wel zeer gelukkige mogelijkheden biedt en dus als vakantieoord een bijzondere geschiktheid biedt, hopen wij in volgende paragrafen nog aan te toonen. Op deze plaats echter willen wij probeeren het misverstand uit den weg te ruimen, dat koele avonden hier een vakantie met mislukking bedreigen. Een koele zomeravond op het strand is verre van te versmaden. Laten wij U kort zoo'n avond mogen schetsen: Ge staat dan op het strand, terwijl Uw haren wapperen in den wind. Bepaald koud is het niet aan zee. De wind is koel en verfrisschend als een bad na langdurigen ingespannen lichaamsarbeid. Vóór U komen over de zandplaten de golven schuimkoppend aanrollen, onvermoeid: dan weer even zich terugtrekkend, dan weer opnieuw een aanval wagende op het strand, dat rustig daar ligt, onbevreesd voor het soms onstuimige spel van de zee. Stemming zit er in de zee, als steeds. Het spel der golven verveelt nimmer, het heeft steeds iets aantrekkelijks, omdat het zoo vol afwisseling is en zoo vol leven. Biedt de zee niet het beeld van elk menschenleven?

Recht voor U uit bewondert ge in al haar mysterieuze majesteit

STRANDWANDELING BIJ AVOND

Foto J. Smit

en pracht de ondergaande zon, die zich in een kleurenmengeling in een breede, helle lichtstreep weerspiegelt in het watervlak, dat aan den einder afgebakend schijnt door de zeilen van tal van visschersscheepjes.

Let eens op het geluid van de zee, het nooit verstommende ruischen, dat altijd bij kalm weer iets vertrouwelijks heeft, als verhaalde het de geheimenissen van de eeuwen, die het telt.

Het eentonige ruischen van de zee schept een sfeer van rust langs heel het strand, waarbij de ontvankelijke menschenziel zich aanpast.

Hoog op het duin staan de hôtels en de villa's, aaneengerijld langs de boulevards en vormen in den vallenden avond een massieven achtergrond. Een enkele vlag wappert nog vol energie en lust in den zeewind, als vierde zij feest.

Tegen den duinvoet rusten enkele bootjes uit van de vermoeienissen van het hedendaagsche leven. Zij hebben hard gewerkt in vol seizoen, hebben zware menschenvrachten huppelend en vol jolijt over de baren laten rijden: wie zou hen thans wat rust misgunnen? Straks komt de zon weer en moeten zij weer dienst doen. Zelfbewust liggen zij dan ook in de nabijheid van hun rusteloozen makker en dommelen in de naderende schemering. Dommelend en toch gereed en bereid om op het eerste bevel van den meester zee te kiezen, in letterlijken en in figuurlijken zin.

De strandstoelenfamilie kan ook tot inkeer komen. Slechts een enkele is nog in functie. De groote schare echter staat naast elkaar te rusten, als een paard in den avond bij een dampaal van de nevelende weide: Stil, nadenkend over al hetgeen zij hoorden en zagen in den voorblijen dag.

Gedwee in het geld staan er nog op een paar plaatsen, even-

eens in diepe rust, de badkoetsjes, al peinzende, doch maar niet besefende waarom hun geslacht schijnt te moeten uitsterven.

De versnaperingstenten zijn gesloten: nering wordt er niet gedreven nu het weer op het strand niet noodt tot liggen of tot zitten in gezellig gesprek of opwekkend debat.

Of er geen menschen op het strand zijn?

Zeker wel, zeer vele zelfs!

Maar men wandelt in den koelen avond in mantels of regenjassen gehuld, veelal met witte strandschoenen aan, die in deze stemming niet erg passen, doch bij de vakantie aan zee en het mulle zand behooren.

Men wandelt gezellig langs den kant van de zee, sommigen in gedachten verzonken, anderen weer vroolijk babbelend met af en toe een schaterlach.

Hier en daar beoefenen een paar meer sportief aangelegde gasten een of ander balspel, dat aan tennis doet denken, en waarvoor het strand zich zoo goed leent. Het beeld wordt wel gevarieerd door een paar fietsters, die zichtbaar moeite hebben den strijd tegen den wind vol te houden, terwijl anderen zich op de vleugelen van den wind heerlijk laten voortdrijven.

In de verte de silhouetten van een paar ruiters en even terzijde van U een paar jongens, die de broekspijpen hoog opgestroopt, trachten een stuk hout, dat zich blijkbaar tot de kust aangetrokken gevoelt, in veilige haven te steepen, wellicht al fantasieerend in hun spel een redding volbrengend.

Zoo biedt het strand op een koelen zomeravond nog allerlei afwisseling, doch bovenal treft de weldadige sfeer van rust en orde, die er heerscht en deze werkt met de heerlijk verfrissende bries, die alle zorgen wegvaagt, als medicijn, zooals ge in Uw vakantie nergens beter kunt verlangen.

Koele avonden, als wij schetsten, hebben o. i. zeer positief hun waarde en wij veronderstellen, dat de steer en de temperatuur van zulk een avond meer bijdragen om Uw lichaam en Uw geest

WANDELPARK „KOSTVERLOREN“

te verfrisschen dan een zwoele zomeravond, die door tallozen wellicht wordt verlangd, temeer omdat zij nimmer stilstonden bij hetgeen ook een koele avond biedt.

Wie oog heeft voor de schoonheid der Natuur kan juist op dergelijke avonden genieten van onvergetelijke stemmingsbeelden van de zee met haar bruisende branding, en van de zeldzaam schoone wolkenpartijen, die zich vooral vóór en na den zonsondergang aan het oog voordoen en die een kleurenweelde en een majesteit inhouden, die men wellicht nimmer heeft bevroed.

Treft gij het buitengewoon, dan kunt ge na zonsondergang nog genieten van het geheimzinnige, ietwat spookachtige lichten der zee, even merkwaardig, als mooi.

Ten slotte tooverf de maan met haar bleeke licht meermalen wonderbare stemmingen van zee en wolken te voorschijn, waarvan evenzeer als van de andere stemmingen, welke wij beschreven, wijding uitgaat.

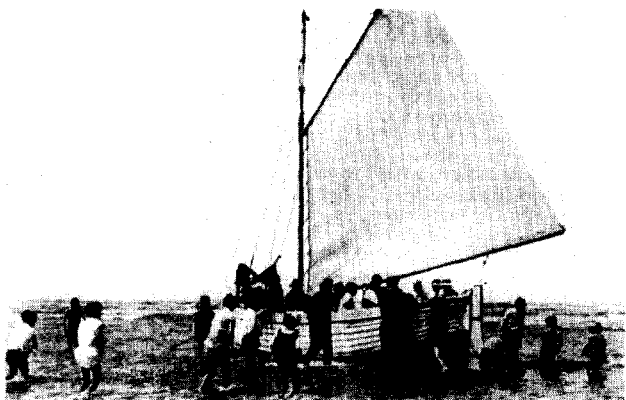
12. HET WANDELPARK

Vlak tegen het dorp, beoosten de Kostverlorenstraat en bij de tramhalte Kostverloren (of halte Tol), ligt het wandelpark, een door een particuliere vereeniging gesticht en keurig onderhouden park in het duingebied, dat hier en daar begroeid is met laag geboomte. Niet alleen biedt dit park een mooie gelegenheid om te wandelen te midden van natuurschoon, vooral omdat men door aanplanting en bloemen dit nog steeds poogt te verhoogen, maar ook is dit plekje in trek, omdat het zoo beschut ligt en men er op koele dagen een heerlijk luwe gelegenheid vindt om den dag buiten door te brengen. Vooral voor ouders met kinderen is dit van belang. Een groote attractie voor de jeugd vormen de vogels in den vijver en in de volières en de apen, terwijl er in het park een mooie speeltuin met allerlei toestellen aanwezig is. Een consumptietent biedt gelegenheid om versnaperingen te koopen, die door de kinderen zoozeer op prijs plegen te worden gesteld en mede een tochtje naar het wandelpark, annex speeltuin tot een feest voor hen kunnen maken, vooral als de fontein zijn klaterende stralen omhoog schiet. De toegangsprijs tot dit nog te weinig bekende, doch juist daardoor veelal zoo rustige oord is tien cent. Gezins-, seizoen- of maandkaarten zijn nog goedkooper. Dagkaarten zijn in het park te krijgen bij den opzichter. In een gedeelte van het wandelpark werd in 1933 een openluchttheater geëxploiteerd. Niemand Uwer verzuime dit mooie plekje te bezoeken. Uw kinderen kunt ge er een groot genoegen mede verschaffen.

13. SPORT

Gelegenheid om allerlei sport te beoefenen bestaat er te Zandvoort ruimschoots.

Groote bekendheid genieten de banen van de Kennemer Golfclub, waarvan het clubgebouw, dat prachtige vergezichten over de duinen biedt, enkele minuten per elektrische tram buiten Zandvoort is gelegen. De banen, die ook buiten het seizoen geopend zijn, liggen in een groot duingebied en vormen

ZEILTOCHTJE

voor de golfspelers een groote aantrekkelijkheid, zoodat van heinde en ver de spelers daar samenkomen.

Bij dezelfde tramhalte (Halte Golfclub) liggen zes mooie tennisbanen, die trouwens ook op eenige andere plaatsen in Zandvoort worden gevonden en geregeld in gebruik zijn.

Een sterk groeiende Cricket- en Hockey-club bezorgt haar leden de mogelijkheid om op niet kostbare wijze die takken van sport te beoefenen. Aller aandacht is gevestigd op de groote, mooi gelegen sportterreinen, die de gemeente even benoorden het spoorstation in de duinen aanlegt. Thans wordt op een tweetal andere terreinen door eenige plaatselijke clubs het voetbalspel beoefend.

Wie van paardensport houdt kan terecht bij een hier gevestigd filiaal van een manège. Meermalen ziet men op het strand of in de duinen een groepje ruiters een rit maken.

Een drietal gymnastiekverenigingen oefent geregeld in de gemeentelijke turnlokalen en tellen vele leden in allerlei leeftijdsklassen.

Sinds eenige jaren worden met groot succes en internationale deelname schermwedstrijden om eenige bekens, waaronder een door de gemeente uitgelooft, gehouden in het Noorderbad.

Zwemmen kan men des zomers in zee en in het bassin van het Noorderbad, terwijl des winters het sportfondsenbad te Haarlem (vlak bij de tramhalte Tempelierstraat van de Zandvoortsche tram gelegen) en Stoop's bad te Overveen dichtbij zijn en dan ook door vele inwoners worden benut. Des zomers vinden te Zandvoort internationale zwemwedstrijden plaats.

Zeilen kan men op zee in de eerder beschreven bootjes.

Sterk is in de laatste jaren het beoefenen van de kanosport toegenomen, hoewel dit niet van gevaar is ontbloot.

Des winters kan men schaatsen rijden op enkele baantjes. Verbetering zal hierin komen na voltooiing van den aanleg van den vijver in plan-Noord. Daar wordt namelijk een reeds mooi opschietende gemeentelijke dennenaanplanting gevonden, t midden waarvan een waterpartij wordt geschapen.

Allerlei takken van huissport worden voorts vooral in de wintermaanden op ruime schaal beoefend, afgewisseld door wedstrijden. De Zandvoortsche Schaakclub toont op dit gebied een groote activiteit en organiseert tournooien, waarbij bekende meesters worden uitgenoodigd.

Dat ten slotte de wandelsport in deze omgeving, die daarvoor zulke unieke gelegenheden biedt, wordt beoefend, spreekt welhaast vanzelf.

14. ANDERE BIJZONDERHEDEN

Zandvoort bezit vele groote hôtels, die, evenals de nog talrijker pensions, alle moderne comfort bieden en voor een groot deel gelegen zijn aan de boulevards, die prachtig zijn aangelegd en als „promenade" zeer in trek zijn.

De laatste jaren zijn er, mede in verband met de goede hôtégelegenheid, verschillende vereenigingen geweest, die hier hun jaarlijksche congressen hebben gehouden.

Ook des winters kunnen de liefhebbers van dansen hier in verschillende dansings terecht, waar moderne „bands" hun klankenwarreling uitstooten, zoodat degenen, die van jazzmuziek houden, dat hier niet behoeven te ontberen. Ook de aanbidders van het meer meeslepende Strauss-genre worden echter niet teleurgesteld.

Dat hier in het seizoen voorts allerlei amusementsge-

RAADHUIS EN POSTKANTOOR

Foto J. Smit

REDDINGBOOT

Foto J. Smit

Lege heden bestaan spreekt vanzelf. Ook buiten het seizoen kent Zandvoort echter zijn cabaretvoorstellingen, zijn vele tooneelvoorstellingen door plaatselijke, maar ook door goede andere ensembles, en heeft het naast zijn talrijke cafés een vast bioscooptheater, dat dagelijks voorstellingen van rijke variatie geeft. Dank zij de activiteit der Directie van de Hollandia-bioscoop aan het Stationsplein, plegen wij hier de nieuwe films vrij spoedig te kunnen aanschouwen en aanhooren. Des Zondagsmiddags worden familie- en kindervoorstellingen gegeven.

Het vereenigingsleven is hier buiten het seizoen zeer opgewekt en mede daardoor is de weekagenda hier veelal overladen en biedt zij een bonte afwisseling van uitgaansgelegenheden.

In het seizoen worden uiteraard verscheidene bijzondere attracties georganiseerd: Niet alleen dat dan de ook des winters geopende gelegenheden op allerlei wijze gasten pogen te trekken, doch ook andere seizoen-inrichtingen zetten hun beste beentje voor en hetgeen Zandvoort dan biedt, behoeft — vooral na de opening van het Casino in het gebouw van het vroegere Kurhaus, waar de N.V. Tuschinski de exploitatie leidt — niet voor het grootstedesche onder te doen. Concerten worden gegeven, in den goeden tijd stonden meerdere strandvuurwerken op het programma, evenals een concours de carrosserie e. d.

Zangconcoursen plegen in den regel in het voor-seizoen te worden gehouden, waartoe een der plaatselijke koren veelal het initiatief neemt.

Een speciale vermelding verdient nog de uitzichttoren, die een bezoek overwaard is. De geringe moeite, welke men zich moet getroosten bij het bestijgen van de overigens zeer gemakke-

lijk gebouwde trappen, wordt duizendvoudig beloond door de meest verrassende panorama's, welke er boven in dien toren vallen te genieten.

De Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer pleegt in den zomer zandbouwedstrijden te organiseeren voor de jeugd, die steeds een succes worden door de talenten, welke de jonge kunstenaars bij het voltooien hunner scheppingen aan den dag plegen te leggen.

Veel publiek trekken ook steeds de oefeningen met reddingsboot en reddingstoestellen, welke de Noord- en Zuidhollandsche Redding-Maatschappij een maal per kwartaal houden.

Zandvoort biedt derhalve veel afwisseling, welke nog wordt verhoogd door de merkwaardig gemengde samenstelling der bevolking, waarin ook het buitenlandsche element nogal vertegenwoordigd is.

Dat Zandvoort haar inwoners veel voordeelen biedt, in het bijzonder door haar ligging temidden van veel natuurschoon en dicht bij groote steden, bewijzen niet alleen de sterke stijging van het zelfental, doch ook de aanwezigheid van allerlei inrichtingen. Men treft hier namelijk aan: verschillende huizen van kindervacantiekolonies, welke ook des winters geopend zijn; kindertehuizen, o.m. ook van de Nederlandsche Reisvereeniging; een gebouwencomplex van „'s Zomers Buiten"; eenzelfde van de Stichting „Buitenverblijf"; het voor verpleegden bestemde Badhuis Zeeduin; het gebouw „Sonnewende" van de Stichting „Rust- en Vacantie-oorden van den Nederlandschen Bond van Gemeenteambtenaren", terwijl in het Bentveldsche gedeelte dezer gemeente gelegen is het gebouw van de Arbeiders-Gemeenschap der Woodbrookers.

15. DE DUINEN

Wanneer er eens een dag niet genoeg zonneschijn is, zal de badgast, die eenigen tijd te Zandvoort doorbrengt, uitzien naar andere ontspanning dan baden en strandgenoegens. Zandvoort maakt hem de keuze al zeer gemakkelijk. Want wat is bijvoorbeeld juist bij koel weer genotvoller dan een wandeling door het uitgestrekte duingebied rondom Zandvoort?

Bekend is, dat de duinenreeks langs de Hollandsche kust tusschen Zandvoort en Haarlem het breedst is. Wij hebben reeds vermeld, dat zij door twee drukke verkeerswegen wordt doorsneden, t.w. de oude Zandvoortschelaan en de Zeeweg. Beide doorsnijden een mooi gedeelte van den breeden duinzoom, die aan den zeekant betrekkelijk weinig en dan nog met laag hout is begroeid, doch meer naar de landzijde met hooger houtgewas is bedekt. De uitloopers van de villadorpen Aerdenhout—Bentveld en het reeds beschreven Zandvoort-Binnen liggen bijzonder mooi in het loover verscholen, terwijl het Naaldenveld op zichzelf een monument van natuurschoon vormt.

Een tocht langs den Zeeweg kan door het afwisselende en schoone duinpanorama, dat men op vele punten geniet, nimmer genoeg worden aanbevolen. De dubbele weg kronkelt zich in

DUINEN

Foto J. Smit

zachte bochten met niet te steile hellingen inderdaad door één van Holland's mooiste streken. Ook het wijde duinpanorama, dat er te genieten valt van den Hoogen Duin- en Daalsche weg, die leidt naar het hoogste duin: het Wilhelminadijn of het Kopje bij Bloemendaal, mag niet vergeten worden. Op het Kopje bevindt zich een oriënteertafel. Men heeft er één der schoonste vergezichten, die ons land kan bieden. Wie een onvergetelijken indruk wil meenemen van het duinlandschap, bestijge de trappen van het Bloemendaalsche Kopje en hij zal immer de schoonheid van hetgeen hij daar aanschouwt, in zijn herinnering kunnen terugroepen. Niet alleen het duinland vraagt op het Kopje echter de aandacht: Het schilderachtig gelegen Bloemendaal, dat onder U uit het geboomte opduikt, het fraaie stadsgezicht op Haarlem, het waterland in vogelvlucht, de verre groene landen beoosten Haarlem met op den achtergrond de silhouetten van de hoofdstad, om enkele uit de vele voorbeelden te noemen, zullen U in hooge mate boeien.

Wij hebben in de naaste omgeving, dicht bij den Bentveldweg, een tweede Kopje, t.w. het Aerdenhoutsche Kopje, een iets minder hoog duin, dat echter om gelijke redenen het beklimmen meer dan waard is. Hoog boven het geboomte kan men daar genieten van de imponeerende rust, die het wijde duinland ademt. Men overtuige zich! Met een weinig fantasie kan men, wandelende langs den Zeeweg, zich wanen te loopen door een der talloze bergpassen van het Alpenland.

Niet alleen de beide genoemde rijwegen stellen U in de gelegenheid een tocht door de duinen te maken. Een rit met de tram van Haarlem via Aerdenhout—Bentveld naar de badplaats geeft eveneens veel schoons te zien, al passeert men alles te snel om het rustig op te nemen en te genieten. Ook de treinrit Overveen—Zandvoort behoort tot de mooiste, die er in ons land zijn te

DUINGEZICHT

Foto J. Smit

maken. Dwars door tientallen meters hooge duinen baant de trein zich een weg en men geniet van de groote afwisseling. De begroeiing van de duinen verdient ook onze volle belangstelling. Flora en fauna der duinen schenken veel variatie en de opmerkelijke toeschouwer zal voor tal van aangename verrassingen komen te staan, wanneer hij te voet de duinen intrekt. Een der mooiste wandelingen achten wij nog steeds eene duinwandeling langs het zoogenaamde *Visscherspad*, dat ongeveer evenwijdig loopt met de genoemde spoorlijn. Misschien kost op die wandeling het beklimmen der hooge duinrijen dicht bij Overveen U eenige inspanning, doch gij zult deze stellig vergeten, wanneer gij het zeldzaam mooie panorama vanaf de duintoppen daar geniet.

Vol van ongerept natuurschoon is ook het uitgestrekte duingebied ten Zuidoosten van het dorp, dat in exploitatie is ten behoeve van de *Amsterdamsche Waterleiding*. Op bepaalde voorwaarden (dagkaart 10 ct.) wordt het duinterrein evenwel voor bezoekers opengesteld. Vele inwoners hebben zich een jaarkaart voor vijf gulden aangeschaft, waarmede zij het geheele jaar, desverlangd vergezeld van vier personen, toegang tot het zeer uitgestrekte gebied van de duinen der *Amsterdamsche Waterleiding* hebben. Men kan in deze terreinen, die zeer rustig gelegen zijn, dwaalen naar hartelust en ver van de bewoonde wereld tot rust komen. Hoe dieper men in dit groote duingebied doordringt, hoe mooier het wordt, omdat de Natuur er ongerept is. Planten en vogels vindt men er in overvloed en in volle weelde. Meermalen zult ge worden opgeschrikt, doordat vlak voor U een fazant opvliegt en vaak ook zult ge gelegenheid hebben konijnen in hun spel gade te staan. Wie van wandelen houdt kan hier zijn hart ophalen. (Een wandelkaart is in den boekhandel verkrijgbaar.) Er zijn tal van mooie, afwisselende

wandelingen te maken, van welke kant men dit duingebied ook binnengaat (Brederodestraat of Zandvoortschelaan). Wie houdt van stilte en eenzaamheid kan hier weldadige rust genieten. Welk een weelde ook enkele uren in een duinpan te liggen stoven, of er met een boek de wereld te vergeten en er opgestuwd te worden tot hooger en beter gedachten.

Welk een feest voor de kinderen, om in de vrije duinstrook vlak bij het dorp (ingang Brederodestraat—Paradijsweg) met vader en moeder te ravotten.

Welke jongen en welk meisje heeft er in zijn kinderboeken van de geneugten van de duinen lezende, niet verlangd ook te wonen in zulk een bevoorrechte streek? Welnu, hier is het kinderspel van zand, zon en zee geen fantasie, maar werkelijkheid, dag na dag.

Moeten wij nog herinneren aan de bekende spreuk van de „schillen en de doozen?“ Een beetje gemeenschapszin, s.v.p.!

Ook de duinen ten noorden van Zandvoort zijn mooi en ook hier kan men zich voor een dubbeltje per dag toegang tot het Alpenland in miniatuur verschaffen.

Wie van contrasten houdt wandele eens langs de Noord-Boulevard tot aan den Bloemendaalschen Zeeweg en hij zal getroffen worden door het groote verschil in stemming, dat er bestaat tusschen de vlakke zee links van zich en het heuvelige, kleurige duinlandschap rechts. Ten slotte verdient een wandeling langs het strand aanbeveling, omdat men dan genieten kan van de zee en het duin beide. Men wachte er zich echter voor deze wandeling, die toch ten doel heeft de schoonheid van de natuur in maagdelijken staat te genieten, en te profiteren van de rust van de duinreep benoorden het eindpunt van den Zeeweg of bezuiden den Boulevard Paulus loot (Zuid) te ondernemen op Zaterdag of Zondag, want dan is er van de ongerepte schoonheid van het strand en de duinhellingen weinig over door de lange rijen kampeertenten, die daar door „weekenders“ zijn geplaatst.

Wie rustige wandelingen langs den duinreep wil maken, moet daarvoor dus andere dagen uitzoeken. Aan den binnenkant van den reep is het echter steeds goed te toeven, of de zon schijnt of niet. Het duinland is zoo wijd, dat men slechts zelden anderen ontmoet, behalve in den tijd, waarin er bramen worden gezocht. Bevoorrecht zijn de vaste inwoners van Zandvoort, want zij kunnen het geheele jaar door profiteren van de natuur, die haar schoonheid hier zoo mild ten toon spreidt.

Ook wie hier tijdelijk vertoeft verzuime echter niet er op uit te trekken en een of meer duinwandelingen in het programma op te nemen. Men zal meer dan tevreden zijn over al hetgeen zij in werkelijkheid en in sfeer te genieten geven!

Holland's blonde duinen hebben door de dagelijks varieerende belichting van de zon door onze befaamde afwisselende wolkenluchten een geheel eigen stemming, die weinigen vermoeden, en die er een tintenschoonheid van hoogen graad aan geven.

Wie het voorrecht bezit te wonen aan den duinrand zal U kunnen vertellen van het imponeerende beeld, dat de duinen bij maanlicht geven, en ook van mysterieuze, dat er heerscht, wanneer de toppen in den vroegen ochtend als eilanden uitsteken boven de met witten nevel gevulde dalen. Een „mer de nuage“ in klein formaat. De duinen, besneeuwd of berijpt, zijn een sprookje gelijk!

IN HET BOSCH

Foto A. N.V.V.

16. BOSSCHEN EN PARKEN

Zandvoort en het oude Kennemerland zijn bureu en dus is er in de omgeving van die badplaats bosch. Weliswaar vinden we er niet meer de ongerepte wouden, waarvan de geschiedenis verhaalt, doch de nog bestaande boschcomplexen schenken, ook al zijn ze in meer „beschaafden" staat gebracht, nog veel te genieten. Wie in een vliegtuig boven Zandvoort zou cirkelen, zou ontdekken, dat zich achter de duinen en evenwijdig daaraan van Noord naar Zuid een strook bosch uitstrekt, waarin vele dorpen verscholen liggen. De boschrand vormt de overgang naar lagere landen, hetgeen ten Noorden van Haarlem al sterk in het oog springt, doordat de wateren van het Noorder-Spaarne en de Liede zich daar als breede, zilveren linten door de groene weiden slingeren. Terloops merken we op, dat er op het Spaarne uitmakende gelegenheid bestaat tot het beoefenen van de zeil- en roeisport en tot training in watersport in het algemeen. We zouden echter schrijven over hetgeen de omgeving van Zandvoort aan bosch te genieten biedt. Voor we U op verschillende complexen opmerkzaam maken moet ons eene algemeene opmerking van het hart. Het heeft ons meermalen getroffen, dat in de bosschen ten Zuiden en ten Noorden van Haarlem niet één boomsoort als hoofdtype voorkomt, doch dat men er allerlei soorten boomen als dennen en sparren bijvoorbeeld lustig groeien tusschen van de loofboomen als beuken, vlierboomen en dergelijke. Het omgekeerde is evenzeer het geval. De aangeplante bosschen vormen eene uitzondering, doch de boomen in natuurstaat vormen een zeer gemengd gezelschap. Hoog hout en laag hout vindt men overal. Voor den beoefenaar van de natuurlijke historie biedt Kennemerland inderdaad een rijk studieterrain. Beknotheid

gebiedt ons niet in bijzonderheden af te dalen en we gaan dan ook over tot het aanwijzen van enkele mooie bosschen en parken, die niet al te ver van Zandvoort verwijderd zijn. De streek benoorden het Noordzeekanaal en eveneens de kleinere boschcomplexen bezuiden Vogelenzang laten wij derhalve buiten beschouwing.

In de eerste plaats vragen wij dan Uwe aandacht voor het Naaldenveld, gelegen ten Zuiden van den weg Zandvoort—Heemstede. Een paar jaren geleden is er dwars door het Naaldenveld een zeer mooie verkeersweg aangelegd, waaraan prachtige buitens zijn verzezen met groote mooie tuinen, welke een wandeling langs dien weg, die Zandvoortschelaan en Vogelenzangsweg verbindt, ruimschoots beloonen. Een gedeelte van het oude Naaldenveld is hierdoor echter helaas in cultuur gebracht, gelijk zooveel ongerept natuurschoon in de omliggende gemeenten de laatste jaren wordt opgeofferd aan de uitbreiding der villaparken, doch vlak bij het stratenplan-Van Hattum (Zandvoortbinnen te Bentveld) is nochtans een mooi gedeelte Naaldenveld behouden.

De aantrekkelijkheid van het Naaldenveld is ook het golvende terrein, waarop het vrij uitgestrekte bosch, in hoofdzaak bestaande uit dennen en sparren, zich bevindt. Uiteraard wordt daardoor de schoonheid van het landschap vergroot en inderdaad treft men in het Naaldenveld buitengewoon mooie partijen aan. Het leent zich bij uitstek voor heerlijke zwerftochten, want de paden vormen een waren doolhof. Wie genieten wil van den sterkenden geur der naaldboomen bringe eens een bezoek aan het Naaldenveld en dan vertrouwen we, dat hij even enthousiast over de prachtige boschgezichten en de rustige steer, die er heerscht, als wij zal terugkeeren.

Van geheel ander karakter is het boschgebied, dat er is overgebleven tusschen den Zandvoortterweg en den spoorweg Overveen—Zandvoort. De loofboomen zijn hier het sterkst vertegenwoordigd, hoewel ook groote groepen naaldboomen voorkomen. Wie vanaf de hooge duinen, gelegen aan den spoorweg achter de uitspanning „Kraantje Lek“, zijne blikken laat gaan in Zuidelijke richting ontwaart een prachtig groot dennenbosch, dat door zijn donkere tinten een schoon geheel vormt temidden van de „blonde“ duinen. Een wandeling langs den geasphalteerden weg achter Bentveld langs in de richting Overveen geeft wat bosch betreft ook veel te genieten. Treffend mooi liggen vaak de villa's verscholen in het loover. De villa's van Bentveld en Aerdenhout zijn trouwens vrijwel geheel „verdekt opgesteld“ in de boschrestanten en vormen daardoor een van de mooiste gedeelten van Zandvoort's omgeving. Het park, gelegen aan den weg, die Aerdenhout met Overveen verbindt, is, hoewel nog niet lang geleden aangelegd, toch een bezoek waard. Wie in den omtrek komt verzuime niet de Zijlaan van dien weg, ook bekend onder dien naam, te bezichtigen. Gevormd door groote, zware beuken vormt zij temidden van het andere geboorte een indrukwekkende laan, waarvan de breed uithangende takken een trotsch gewelf vormen, en die vooral als de beukenbladeren meer gaan kleuren in de herfsttinten voor ieder die haar pracht aanschouwde, onvergetelijk is. De Zijlaan bevindt zich in de onmiddellijke nabijheid van de buiten-

ZANDWEG IN DE DUINEN

Foto J. Smít

plaats **Els w o u d**, waarnaar genoemd is de Elswoudslaan, die van den Zijlweg naar Overveen leidt en die min of meer doet denken aan de Middachter Allee. Het is een buitengewoon mooie, kokervormig gesloten laan met schitterende bosch- en vergezichten aan weerszijden. Ook is **O v e r v e e n** van de Zijlaan af te bereiken langs den dichter naar den duinkant gelegen weg, die langs de bekende uitspanning „Kraantjelek” voert, welke gelegen is in een zeer lommerrijke omgeving. Trouwens de geheele weg voert door bosch en hakhout. Voor de uitspanning staat de vermaarde overoude iep met zijn bekende holle stam. Naast het terrein van „Kraantjelek” loopt een **z a n d w e g** het duin in onder het schilderachtige houtgewas, dat trouwens op vele plaatsen het duingebied kenmerkt. Onder het

viaduct van de spoorlijn naar Zandvoort doorgaande kan men door de bosschen van dennen-, loofboomen en hakhout enkele mooie wandelingen maken, die o. a. loopen langs de zoogenaamde Zanderij en het schilderachtig gelegen Brouwerskolkje, waarlangs nu trouwens een rijweg naar den Zeeweg in aanleg is. De hooge duinhelling langs de Zanderijvaart doet hier en daar aan de Rijnhellingen denken. Een eindje voorbij het Brouwerskolkje voert een bijzonder mooi boschpaadje langs hooge begroeide duinen naar station Overveen.

Van Overveen het Noorden intrekende voert ons pad langs den Bloemendaalschen weg, die geheel begroeid is en waaraan prachtige villa's met zeldzaam mooie tuinen gelegen zijn. Het Bloemendaalsche bosch is een bezoek meer dan waard, evenals Thijssse's Hof, terwijl het villapark Bloemendaal tot het maken van wandelingen uitnodigt en door de mooie villa's zelve en door de schilderachtige plaatsen, waarop deze veelal zijn gelegen.

Hoewel het bosch zich langs de duinrand onafgebroken voortzet, is toch het eerste complex ten Noorden van Bloemendaal, waarop wij U willen attendeeren, de vlak bij Santpoort-station gelegen Needhof, een vrij uitgestrekt boschterrein, dat nog bij weinig menschen bekend is en daardoor des te schooner is. Het wordt in hoofdzaak gevormd door laag hout en heeft daardoor een eigen karakter, afwijkende van dat van de Kennemer „familieleiden“, doch de complexen en lanen van naaldhout brengen hier en daar aangename afwisseling in het landschap. Langs gezellig slingerende zandpaadjes kunt ge heerlijk dwalen en wie van avontuur houdt moet ook den Needhof eens met een bezoek vereeren. Meerdere malen komt het namelijk voor, dat men, eenmaal een wandeling in den Needhof begonnen hebbende, niet meer weet hoe men er weer uit moet komen. De paden

BLOEMENDAAL

Foto A. N. V. V.

HAARLEMMERHOUT

worden namelijk veelal geheel overdekt met het loof van het hakhout, zoodat het moeilijk is den afgelegden weg terug te vinden en te herkennen. Gevaarlijk zijn de dwaalavonturen in den Needhof echter niet, want met eenige moeite kan men zich met behulp van tijd en zonnestand steeds oriënteren ten opzichte van den spoorweg Haarlem—Velsen, die door den Needhof loopt. Noordelijker nog bevindt zich een uitgestrekt boschgebied rondom Driehuis—Westerveld (bekend om het crematorium), waarvan het complex Duin en Kruidberg wel het meest bekend is. Het park Velserbeek, gelegen tusschen het station Velsen en den Rijksstraatweg, is wel iets verder weg, doch van een bezoek zal men geen spijt krijgen. Ziedaar in wel zeer grove trekken iets omtrent de bosschen van den duinzoom. En rest ons thans nog slechts iets te vermelden van het wandelpark Groenendaal en den Haarlemmer Hout. Het boschcomplex Groenendaal is gelegen bij het eindpunt van de electriche tram naar Heemstede. Het is een buitengewoon mooi bosch, voor een groot deel gelegen op heuvelig terrein, dat dan ook veel bezoek trekt, waarvan de exploitant van het in het bosch gelegen theehuis zou kunnen meepraten. Wie op een gemakkelijke manier vanuit Zandvoort een van de mooiste boschcomplexen van Kennemerland wil bezichtigen, moet inderdaad een tocht maken per tram naar Groenendaal. Hij zal met een heerlijke ervaring rijker zeer voldaan terugkeeren. Op dit schoone plekje worden ook de groote bloemententoonstellingen gehouden.

Ten slotte: Den Hout. We zouden nog tal van mooie wandelroutes kunnen aangeven, waardoor men van de Kennemer bosschen zou kunnen genieten, doch onze taak is slechts U opmerkzaam te maken op de aanwezigheid van de verschillende complexen bosch-natuurschoon in de omgeving van Zandvoort. Een merkwaardige plaats in die complexen neemt „Den Hout” in, de bekende Haarlemmer Hout, waarvan Hildebrand in zijn „Camera Obscura” ook reeds gewaagde. Aan de Zuidkant van

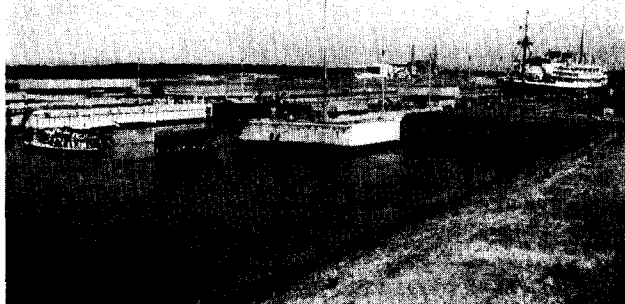
Haarlem gelegen begint bij het bekende Paviljoen, dat thans de zetel is van het Provinciaal Bestuur van Noordholland, het mooie bosch, dat terecht de trots van menig Haarlemmer is. „Den Hout” is het eigendom der gemeente Haarlem, die er, evenals aan al hare parken, voldoende zorg aan besteedt om het bosch in uitstekenden staat te houden. In langvervlogen tijden moet het bosch veel uitgestrekter geweest zijn dan tegenwoordig en één geheel gevormd hebben met de reeks van bosschen, die den duinzoom bedekten. Bij het beleg van Haarlem door Jacoba van Beieren in 1421 en bij dat door de Spanjaarden in 1572—’73 werd al het houtgewas verwoest. In 1585 werd het terrein opnieuw beplant, terwijl het in het begin en in het midden der vorige eeuw door het beplanten van woeste gronden en weilanden werd vergroot en in 1827 door den bekwamen en smaakvollen Zocher nieuw werd aangelegd. Een „wandelbosch”, aldus de gids voor Haarlem c.a. van J. Craandijk, in de onmiddellijke nabijheid eener stad kan niet in alle opzichten het karakter van een maagdelijk woud bewaren, maar het is den genialen man, wiens werk niet licht overtroffen zal worden, toch gelukt in den Haarlemmer Hout het statige, woeste, indrukwekkende van zulk een woud niet ten eenenmale te doen verloren gaan. Overal rust het oog op schoone lijnen. Naderhand zijn de paden, wegen en plantsoenen aan eene herziening onderworpen en thans biedt de Hout prachtige boschpartijen met hoog geboomte en weelderig onderhout. De lezer overtuige zich van de schoonheid, die de Hout op vele plaatsen te genieten biedt. Wij volstaan slechts met in het bijzonder zijne aandacht te vestigen op de terecht vermaarde drievoudige lindenlaan, de Spanjaardslaan, die haar naam ontleent aan een Spaansche schans tijdens het beleg. Het is de lange trotscheallee, die den Hout in zijn volle breedte aan de Zuidzijde afsluit en van den Wagenweg rechtuit op het Haarlemmerhoutpark aanloopt. Tot zoover over de bosschen en parken, die Kennemerland in de nabijheid van Zandvoort in zoo grooten getale biedt en de badplaats daardoor in een zeer bevoorrechte positie plaatsen.

17. BEZIENSWAARDIGHEDEN IN DEN OMTREK

In het voorgaande hebben wij U de plaatsen opgesomd, waar veel natuurschoon in de omgeving van Zandvoort viel te genieten. Zee, strand, duinen, bosschen en parken passeerden de revue. Thans willen wij U attent maken op de belangrijkste bezienswaardigheden in nabijgelegen plaatsen, die van Zandvoort uit gemakkelijk zijn te bereiken.

Voor Amsterdam, Haarlem en 's-Gravenhage willen wij evenwel een uitzondering maken, omdat wij aan die steden nog in een afzonderlijk hoofdstuk onze aandacht zullen wijden.

Bij de villadorpen Bloemendaal, Overveen, Aerdenhout, Bentveld en Heemstede zullen we niet nader stilstaan, omdat wij daarvan reeds de mooiste plekjes hebben aangeduid. In het algemeen is echter een rit door of een uitstapje naar die plaatsen mede aan te bevelen, omdat zij zoo reusachtig veel moois te genieten

IJMUIDEN. SLUIZEN

Foto A. N.V.V.

bieden op het gebied van villabouw, ligging van villa's en landhuizen en tuinarchitectuur.

Eén der eerste plaatsen die, naast de genoemde, in de omgeving van Zandvoort een bezoek meer dan waard zijn, is IJmuiden, dat per electrischen trein in zeer korten tijd vanuit Haarlem is te bereiken. Niet alleen is IJmuiden de grootste vischmarkt van het Europeesche continent (men lette op de vele hallen en de vissershaven), doch ook en vooral dankt het de belangstelling, die het allerwege trekt, aan de aanwezigheid van een sluisstelsel, waarvan de twee grootste der aarde deel uitmaken. De enorme sluisdeuren worden door electrische drijfkracht gesloten en geopend. Twee zeer lange, zwaargebouwde pieren van 1528 M. lengte strekken zich in zee uit, terwijl twee vuurtorens hun licht dertig mijlen ver over de zee werpen. Eene kennismaking met de havendrukke is zeer aan te bevelen, evenals een tochtje met een der groote salonbooten langs het Noordzeekanaal. Aan den overkant van dat kanaal bevindt zich het hoogovenbedrijf.

Een gewilde attractie is ook het uitvaren of het binnenkomen van een Indië-boot.

Wie niet langs het strand, doch langs den rijweg Haarlem—Velsen naar IJmuiden trekt, verzuime niet een bezoek te brengen aan de zeer fraai gelegen begraafplaats Westerveld en het daarop gebouwde crematorium met colombarium. Een binnenweg leidt nabij Santpoort langs het mooi gelegen gesticht voor geesteszieken, het Provinciaal Ziekenhuis, kortweg „Meerenberg" genoemd, en de bekende oude „Ruïne van Brederode", die te bezichtigen is. Wie van het bestudeeren van dergelijke oude burchten houdt kan zijn hart ophalen aan het in de nabijheid van Heemskerk gelegen slot Assumburg, terwijl ook het Muider slot, bekend uit de Nederlandsche geschiedenis

en letterkunde, met weinig moeite te bereiken is. Ook bevinden zich in Kennemerland tal van schitterend gelegen buitenplaatsen van ouden datum.

Noordelijk van IJmuiden ligt Wijk aan Zee, dat aan den voet van een hoogen duinrand schilderachtig is gelegen. De duinen rondom Wijk aan Zee zijn zeer hoog en begroeid, zoodat het plaatsje geheel beschut ligt temidden van een prachtige omgeving. Wijk aan Zee is dicht gelegen bij Beverwijk, een welvarende plaats, die vooral door den belangrijken tuinbouw tot bloei is gekomen (tuinbouw-marktcentrum).

De nog Noordelijker gelegen plaatsen aan zee, als Castricum (aan zee), Egmond en Bergen aan Zee, benevens Heiloo en Bergen-binnen en Schoorl bieden voor degenen, die in de naaste omgeving van Zandvoort van duin, strand en bosch hebben genoten, weinig anders. Het karakteristieke stedeke Alkmaar met z'n glorierijke historie echter, mogen we op onze rondreis niet vergeten. De stad heeft vooral in het centrum een middeleeuwsch karakter: beschaduwde grachten, smalle straatjes, stemmige hoekjes en typische buurtjes, oude gevels en gebouwen. Toch is er veel handel en vertier. De boerenbevolking uit den omtrek brengt er op marktdagen (Vrijdags) op het rijkelijk met kaas bedekte marktplein een eigenaardige bedrijvigheid te weeg. Als gele pyramiden staan de kazen opgestapeld en tusschen de stapels bewegen zich o. a. de dragers in hun eigenaardig kostuum met roode, gele, blauwe en oranje hoedjes op. De dragers zijn namelijk ingedeeld in Veemen of Gilden en ieder gilde heeft zijn eigen kleur en in het waaggebouw zijn eigen weegschaal. Ten eerste zijn het bezichtigen waard: het Waaggebouw, het Stadhuis in Gotischen stijl, het Museum en de Groote Kerk. Het is een stadje met een eigen sfeer. Des Vrijdags bestaat er gelegenheid voor een klein prijsje Alkmaar per autobus vanuit Zandvoort te bezoeken.

Wie er een dag voor kan missen moet eens naar Alkmaar toereizen per boot vanuit Amsterdam. Niet ten onrechte wordt dat tochtje langs de Zaan een der schilderachtigste van ons land genoemd. Het voert ons door een eigenaardige streek, eenig in ons gewest, de Zaanstreek, waar de molens uit de middeleeuwen prijken naast de meest moderne fabrieken van onzen tijd. De booten van de N.V. Maatschappij „Alkmaar-Packet", de witte salonbooten met glasbeschutting op het promenadepark, leenen zich voor dat tochtje uitstekend.

Van Amsterdam (achter Centraal Station) uit bereikt men, varende door een gedeelte van het Noordzeekanaal Zaan en dam, een stad met veel fabrieken en houthandel. De stad is vooral ook bekend door het beroemde Czaar Peterhuisje, dat jaarlijks duizenden bezoekers trekt. Na gesjut te zijn in de Wilhelminasluis komt men op de eigenaardige en karakteristieke Binnen-Zaan, vroeger een rivier, thans een stilstaand water, welks oevers dicht bedekt zijn met huizen, fabrieken en in aantal afnemende molens. Koo g a a n d e Z a a n heeft een molenmuseum. Een groot deel van de woningen aan de Zaan is van hout gebouwd, groen geschilderd en laag. Van het promenadepark af ziet men aan een kant die huisjes vaak schilderachtig liggen, terwijl de andere kant vaak een blik over Holland's polderland biedt.

Hoe verder men de Zaan opkomt, hoe idyllischer de vaart wordt. Bij Z a a n d i j k staan nog enkele mooie molens en daarna

trekken de talrijke groote fabrieken van Wormerveer de aandacht. Even voorbij deze plaats eindigt de Zaan en verandert het landschap. Wij zitten midden in het polderland, om langs het Noordhollandsch Kanaal Alkmaar te bereiken, om daar van de erfenis der vervlogen eeuwen te genieten.

Tram, trein en boot geven tegenwoordig rondreisbiljetten uit, waarmede men op billijke en prettig-varieerende wijze zowel de Zaanstreek als Kennemerland kan bereiken.

Wie zich verder in oud-Hollandsche merkwaardigheden mocht wenschen te verdiepen, zal zijn schreden moeten richten naar Volendam en Marken. Het is van Amsterdam af een mooi tochtje, speciaal voor hen, die van het water houden en de schilderachtige kleederdrachten en de eigenaardige primitieve huisjes van de visschers weten te apprecieeren. Dat het reisje de moeite waard is, bewijst het groote aantal vreemdelingen, dat genoemde plaatsen bezoekt. Inderdaad is er iets ongewoons te aanschouwen en doet men indrukken op, die men niet gauw zal vergeten. De plaatsjes leveren in den zomer een merkwaardig beeld: de talrijke visschersschuiten met de roodbruine zeilen; de bevolking in haar schilderachtige kleederdracht bezig zijnde zeilen te tanen, netten te drogen en te verstellen; de pittoreske op palen gebouwde, groenachtige visscherswoningen op het eiland Marken, met hun hoogst eigenaardige interieurs, waaronder de pronkkamer met pronkbed, een erstuk, dat volgens zeer oude traditie van de eilandbewoners van familie op familie overgaat. Deze omstandigheden scheppen een ouden sfeer in die plaatsen, die de bezoeker lang in herinnering houdt. Een bezoek is inderdaad aan te bevelen.

Ook is aanbevelenswaardig een tochtje naar Aalsmeer met zijn beroemde kwekerijen. Voor den liefhebber van bloemen is het een (el)dorado, want nergens in Nederland, misschien zelfs

BLOEMBOLLENVELD

Foto J. Smit

nergens ter wereld wordt op een zoo kleine oppervlakte zooveel schoons in het leven geroepen. Een tocht langs de kwekerijen is een feest voor het oog, terwijl we vol eerbied voor de natuur hare wonderen aanschouwen.

De Kagerplassen met hun zeilsport komen ook meer en meer in trek en zijn des zomers dagelijks van Haarlem uit per boot te bereiken.

Ten Zuiden van Zandvoort—Haarlem valt in den seizoentijd niet veel te genieten, daar de bollenvelden reeds lang uitgebloeid zijn. Wij passeeren dan ook de bollendorpen en willen nog een enkele aanteekening plaatsen bij de stad Leiden, die vanuit Haarlem elk half uur per electrische trein en tram is te bereiken.

Leiden, de sleutelstad, heeft door een fellen brand welhaast haar mooiste monument verloren: het fraaie stadhuis. Toch zijn er in de bekende universiteitsstad nog tal van mooie plekjes over, waar degene, die oog heeft voor bouwkundig schoon, zijn hart kan ophalen. Het academiegebouw zelf is b.v. ook zeer mooi gelegen. Leiden is verder rijk aan oudheden, het is een stad met een veelbewogen geschiedenis, waarvan de musea nog getuigen. De stad heeft een in hoofdzaak tweeledig karakter: In de eerste plaats staat zij, sedert Willem de Zwijger haar het recht toekende een hoogeschool binnen hare wallen te hebben, in dienst van de wetenschap, tengevolge waarvan men er talrijke gebouwen en inrichtingen aantreft, die met de aanwezigheid van de universiteit verband houden. In de tweede plaats is Leiden echter de markt-plaats voor het Noorden der provincie Zuid-Holland: boter, kaas, granen, rundvee, schapen, varkens worden er verhandeld, terwijl men er ook fabrieken van wollen dekens, enz. aantreft.

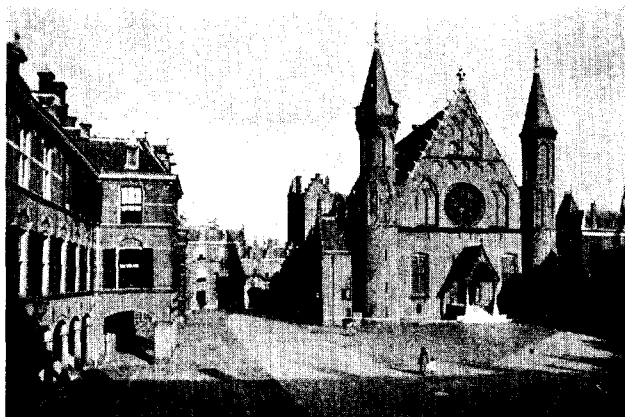
Zoo bieden derhalve de van Zandvoort uit op gemakkelijke en snelle wijze te bereiken centra (geëlectriceerd zijn de spoorlijnen van Haarlem richting Den Haag, Amsterdam en Alkmaar, terwijl ook Amsterdam—Zaanstreek de electrische treinverbinding kent) alle denkbare afwisseling en kan men dus op koele dagen vooral met kinderen leerzame dag- of halvedaguitstapjes maken.

18. GROOTE STEDEN DICHTBIJ

Uit het slot van het vorige hoofdstuk blijkt wel, dat ook de drie groote steden 's-Gravenhage, Haarlem en Amsterdam vanuit Zandvoort in korten tijd te bereiken zijn. Dat deze drie steden den bezoekers tal van bezienswaardigheden bieden, behoeft geen nader betoog.

Indien minder gunstig strandweer of verlangen naar afwisseling U mocht doen besluiten in één van die steden Uw tijd te korten met het bezichtigen van allerlei zaken, die kunnen bogen op de belangstelling der toeristen, kunt U thuis reeds een keuze doen uit het vele, dat er te genieten valt. Wij moeten ons echter beperken tot een totaal-indruk. In Zandvoort zelf kunnen U allerlei nadere gegevens worden verstrekt.

's-Gravenhage, de Koninklijke Residentie en zetel der Regeeringscolleges, is door de Vredesconferenties en het Permanent Hof van Internationale Justitie een centrum van internationale betekenens.

'S-GRAVENHAGE. BINNENHOF

Foto A. N.V.V.

Hoewel het karakter van Den Haag geheel anders is dan dat van Amsterdam, is de Residentie toch ook een mooie en aantrekkelijke stad, deels door haar bouw, door den ruimen straataanleg in de buitenwijken, het groote aantal pleinen en wel onderhouden parken, deels door haar ligging in de nabijheid van bosch, duin en zee. (Scheveningen). Met betrekking tot de bezienswaardigheden volstaan wij met het volgende: Men verzuime niet een bezoek te brengen aan het Binnenhof, waarop zich bevinden de Ridderzaal, de vergaderzalen der Eerste- en Tweede Kamer der Staten-Generaal en enkele Ministeries. Men lette op den merkwaardigen bouwtrant. Het Buitenhof staat door de Stadhouderspoort in verbinding met het Binnenhof, terwijl het door en langs de Gevangenpoort gemeenschap heeft met de Plaats (standbeeld Johan de Witt). De Gevangenpoort, die haar treurige vermaardheid verkreeg door den moord op de Gebr. Johan en Cornelis de Witt (1672) bevat een verzameling folterwerktuigen en andere geschiedkundige bezienswaardigheden.

Verder is te bezichtigen het Vredespaleis aan den Ouden Scheveningschen weg en het van 1533 dateerende Koninklijk Paleis aan het Noordeinde, dat veel kunstschaten bevat, voornamelijk bestaande uit in den loop der eeuwen aan de leden van het Koninklijk Huis aangeboden huldeblijken. Het Gemeentemuseum bevat geschied- en oudheidkundige voorwerpen, waaronder een collectie Oud-Delftsch aardewerk, uurwerken en oude schilderijen, welke ook in het Mauritshuis te vinden zijn. Verder biedt Den Haag den bezoeker ter bezichtiging: de Dieren- en Plantentuin van het Koninklijk Zoölogisch Botanisch Genootschap, het Haagsche Bosch, dank zij de natuurlijke schoonheid de geliefkoosde wandelplaats der Hagenaars. In het bosch ligt het „Huis ten Bosch", waar in 1899 de eerste Vredesconferentie werd gehouden in de Oranjezaal, bekend door allegorische en andere

HAARLEM. GROOTE MARKT EN KERK

Foto A. N.V.V.

schilderingen, voorstellende verschillende episoden uit het leven van stadhouder Frederik Hendrik (1625—1647). Ten slotte vergete men niet de nabijheid van de Scheveningsche Boschjes, waarin bekende rustpunten zijn de waterpartijen en de koepel.

In de tweede plaats willen we even de aandacht schenken aan Haarlem, de bloemen- of de Spaarnestad, een stad met vele parken en plantsoenen, singels en bolwerken, die op uitnemende wijze worden verzorgd. De Hout (waarin Hertenkamp) hebben we reeds in een vorig hoofdstuk genoemd. Haarlem breidt zich snel uit en mede door de annexatie van buurtgemeenten telt de stad thans rond 125.000 inwoners, waardoor het de vijfde stad des lands is. Met kracht wordt getracht de stad te moderniseeren en het karakteristieke onzer oude steden heeft Haarlem als geheel genomen dan ook grootendeels verloren, ook door het dempen van vele grachten. Toch ontbreekt het nog niet aan fraaie stadsgezichten: vooral het Spaarne, dat zich als een breed lint door de oude stad slingert, geeft hier en daar een merkwaardig karakter aan een stadsdeel.

Het centrum van de stad is de Groote Markt, waaraan gelegen zijn het Raadhuis, vroeger het grafelijk paleis, de Groote- of St. Bavokerk met het beroemde orgel, dat des zomers geregeld voor vreemdelingen wordt bespeeld, de zeer schoone voormalige Vleeschhal, een pronkstuk van Renaissance stijl, en de Hoofdwacht, een antiek gebouw, vroeger, zooals beweerd wordt, het stadhuis. Ook op andere plaatsen biedt Haarlem vele bouwwerken van vroeger eeuwen: Men denke aan de Amsterdamsche Poort, het Prinsenhof, de oude gevels aan het Klein Heiligland en die aan het Spaarne tegenover de Bakenessergracht. Ook zijn er in Haarlem nog enkele zeer mooie hofjes, bijvoorbeeld het hofje aan de Barrevoetstraat, dat iets heel bekoorlijks heeft en nog een geheel eigen steer ademt. Al hetgeen Haarlem bezit

aan oud bouwkundig schoon vindt men samengevat in een boekje: „Oud Haarlem — Wat gespaard bleef“, dat in de openbare leeszaal en bibliotheek (Prinsen-hof) aanwezig is. Kennisneming loont zeer de moeite!

Weliswaar bezoekt de vreemdeling Haarlem veelal als centrum van veel natuurschoon, doch hij vergete niet, dat er ook op kunstgebied veel te genieten valt. Bezoeken aan het Raadhuis-interieur, aan het Frans Halsmuseum met zijn beroemde schilderijenverzameling van oude meesters, aan het Teylers museum met kostbare verzamelingen en aan het bisschoppelijk museum van voortbrengselen der kerkelijke kunst zullen hem daarvan overtuigen. Meer kunnen we over Haarlem hier niet schrijven, omdat nog een en ander vermeld moet worden van de hoofdstad van ons land Amsterdam: Een boekdeel zou er te vullen zijn over deze oude Amstelstad, over de schoonheid harer grachten, welker roem zich tot ver in het buitenland heeft verspreid, over het IJ met z'n druk beweeg, over de mooie oude stads gedeelten met hun eigen karakteristiek, over de groote nieuwe buitenwijken, die menige buitenlandsche stad tot voorbeeld strekken, over de nieuwe bouwkunst, die de Amsterdam-sche architectuur naam deed verwerven tot ver over de grenzen, over de talloze amusementsgelegenheden, enz. Te veel om op te noemen. In ons bestek past echter slechts beknopt een en ander over de bezienswaardigheden van de hoofdstad. En dan denken we aan de vele parken, als Oosterpark, Westerpark, Sarphatipark en het IJ-bosch, en niet te vergeten het Vondelpark, dat zich kenmerkt door den mooien aanleg van perken en vijvers en de volle bloemen- en bladerpracht van talrijke soorten van boomen, heesters en planten. De natuurliefhebber vindt verder een groote verzameling zeldzame gewassen en planten, w. o. vele van Oosterschen oorsprong, in de Hortus Botanicus, (Plantage Middenlaan 2), de plantentuin en kassen van de gemeente-universiteit. Meer bezoek trekt echter de Artis (Koninkl. Zoölogisch Genootschap Natura Artis Magistra — Plantage Kerklaan). Voor de bezittingen van het Genootschap raadplege men den catalogus. Het is bekend, dat de Dierentuin een der mooiste en volledigste is van Europa. Behalve den prachtig aangelegden tuin, waarin de verschillende hokken en kooien voor de levende have (onlangs werd ingericht het Kerberterras, waarop een prachtig leeuwenpaar zich nu den volke toonen kan in al zijn majesteit) de vijvers voor de pelikanen, zwanen, ganzen, eenden in hun bonte verscheidenheid, bevat Artis nog het onvolprezen aquarium met bassins voor zout- en zoetwatervisschen, zijn zee-anemonen enz., enz., het Zoölogisch Museum, het Ethnologisch Museum, Roofdieren-, Vogel-, Apengalerijen en een Reptielenhuis. De tram geeft van Zandvoort uit goedkooppe Artis-biljetten, waarin de toegangsprijs tot Artis is begrepen.

Van de verdere bezienswaardigheden van Amsterdam noemen we het Koninklijk Paleis (Dam), dat in de jaren 1648—1655 werd gebouwd en tot 1808 diende als stadhuis. Het gebouw bevat fraaie zalen en galerijen met beeldhouwwerken. Het Rijksmuseum (Stadhouderskade 42), in- en uitwendig een kunstwerk, bevattende een groote collectie oude en moderne schilderijen van onderscheidene meesters (De Nachtwacht), het Rijksprentenkabinet en het Ned. Museum van Geschiedenis. In den tuin bevindt zich het Museum Drucker (moderne schilderkunst). Het Stedelijk

Museum (Paulus Potterstraat 13) bevat een historische verzameling der voormalige schutterij, een geneeskundig museum en verder vele moderne schilderijen. Het Veiligheidsmuseum (Hob-bemastraat 22), waarin zijn ondergebracht allerlei voorwerpen ter voorkoming van ongelukken en ziekten in fabrieken. Van de overige Musea kunnen we hier slechts de namen noemen: Museum Amstelkring (van kerkelijken aard), Rembrandthuis (etsen), Museum Willet—Holthuysen (Antiek), Museum Fodor (schilderijen), Ned. Schoolmuseum (onderwijs), Vondelmuseum (leven Vondel), Ned. Historisch Scheepvaart Museum en ten slotte het belangrijke Koloniaal Museum. Bezienswaardige gebouwen verder: Beurs (Damrak), Nieuwe Kerk (Dam), het Begijnhofje (Kalverstraat 130—132). Ook Concertgebouw en Stadion. Het Stadion is één der mooiste van Europa en vormt een herinnering aan de in 1928 daar gehouden Olympiade. Wie overigens een indruk wil krijgen van de stad rijde met Lissone's auto's door de schilderachtigste gedeelten en make een rondvaart mee door de grachten en havens.

Last not least verzuime niemand, die met zijn tijd wil meegaan, een bezoek te brengen aan *Schiphol*, de bij Amsterdam gelegen gemeentelijke luchtvaarthaven, die ook van Zandvoort uit gemakkelijk per autobus en per trein is te bereiken. Men kan er zich groepsgewijze laten rondgeleiden door een deskundige, die U allerlei wetenswaardigheden vertelt van de hedendaagsche luchtvaart en van het leven en werken op Schiphol, één der belangrijkste internationale luchtvaartknooppunten. Er valt zeer veel interessants te zien en te beleven en wij raden belanghebbenden aan er een dag voor te reserveeren, omdat het belangwekkende bedrijf, het gaan en komen van vliegtuigen van allerlei nationaliteit en allerlei constructie, U stellig zal boeien. Voor liefhebbers bestaat gelegenheid korte tochtjes boven Amsterdam of de omgeving, waaronder ook Zandvoort, te maken, zonder dat daarmee te hooge kosten gepaard gaan. Ten slotte

AMSTERDAM. HET IJ

Foto J. Smit

vermelden wij nog, dat te Zandvoort een agentschap van de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (K. L. M.) is gevestigd. Tot zoover dus over onze drie groote bevolkingscentra. Nogmaals moeten wij opmerken, dat wij slechts de hoofdzaken hebben kunnen beschrijven en dat ter wille van de ruimte veel achterwege moest blijven. Er is echter genoeg vermeld om U ervan te overtuigen, dat Zandvoort mede door de rijke afwisseling, welke haar naaste omgeving en de nabijliggende steden bieden, ook bij minder goed weer een zeer geschikt vacantieoord is.

19. ZANDVOORT ALS WOONPLAATS

Wanneer wij aan het slot van onze reeks van schetsjes omtrent hetgeen Zandvoort biedt, ook nog willen stilstaan bij Zandvoort als woonplaats, dan vindt dit zijn oorzaak in de toenemende beteekenis van deze gemeente als plaats van vestiging van forensen. Dat deze beteekenis inderdaad snel groeiende is, toonen niet alleen de jongste uitbreidingen der bebouwde gedeelten aan, doch meer nog spreken in dit opzicht de cijfers der bevolking duidelijke taal: Was op 1 Januari 1931 het zielental 7838, een jaar later was dit 8277, terwijl het op 1 Januari 1933 was 8393, op 1 Januari 1934 8903 en het bevolkingscijfer per 1 Januari 1935 9073 was. Wanneer een gemeente als Zandvoort in den crisistijd ondanks veel tegenstroomingen, zoo snel is gegroeid, dan moeten daarvoor wel bijzondere factoren gelden. En dan moeten ook hare groei-mogelijkheden in normale tijden wel zeer groot zijn. Wij hebben in het voorgaande reeds uitvoerig de voordeelen besproken, welke aan het wonen in deze gemeente zijn verbonden. Dat al het aangename, dat in het seizoen wordt geboden aan de gasten, ook en vaak tegen lager tarief ter beschikking staat van de vaste bevolking, behoeft geen nader betoog. Dat daarnaast bijzonder veel andere voordeelen, ontleend aan de ligging van de gemeente, die ook naam heeft als gezonde woonplaats, den inwoners als het ware in den schoot vallen, is hiervóór ook wel duidelijk aangetoond.

Op deze plaats willen wij dan ook volstaan met nog Uw aandacht te vragen voor eenige andere punten, welke voor de inwoners of voor hen, die van plan zijn dit te worden, van belang zijn.

Bouwt terrein is er nog in overvloedige mate aanwezig, zoowel te Bentveld, als te Zandvoort zelve in noord en zuid. Het in bewerking zijnde plan van uitbreiding voor de geheele gemeente zal de bestemming van de verschillende complexen wel globaal nader aanduiden. Is er vroeger veel minder fraais gebouwd, thans wordt er meer op gelet, of de uitbreiding der bebouwing aan redelijke eischen van aesthetica voldoet. Voor het behoud van het natuurschoon is een verordening in het leven geroepen. Verwacht wordt, dat wanneer de spoorverbinding Zandvoort—Haarlem geëlectriceerd zal zijn, de bebouwde kom van Zandvoort zich sterk zal uitbreiden, omdat men dan binnen het half uur in het hartje van Amsterdam zit.

Reeds thans vormt Zandvoort ook des winters niet het beeld van een dorp-zonder-meer. Allerlei instellingen zijn het duidelijke bewijs, dat er hoogere eischen worden gesteld en dat de nabijheid van groote steden op het leven in Zandvoort haar stempel heeft gedrukt.

LINKS: TWENTSCHE BANK. RECHTS: BUREAU GEMEENTEBEDRIJVEN
Foto J. Smit

Het onderwijs bijvoorbeeld staat er op hoog peil. Naast de openbare vierklassige school voor uitgebreid lager onderwijs treft men hier drie andere openbare scholen en drie bijzondere (Ned. Hervormd, Gereformeerd en R.K.) scholen voor gewoon lager onderwijs aan, waarvan de leerlingen geregeld met succes overstappen op de lycea te Haarlem of de R. H. B. S. te Velsen. De gemeente heeft regelingen getroffen, tengevolge waarvan de uit deze gemeente afkomstige leerlingen zonder extra-schoolgeld te betalen tot die lycea kunnen worden toegelaten.

Ook de gelegenheid om te Haarlem nijverheids-onderwijs te genieten wordt door de gemeente krachtens bijzondere regelingen vergemakkelijkt.

De gemeente telt voorts drie fröbelscholen, waaronder één openbare.

Aan de scholen zijn vakonderwijzers in de lichamelijke oefening verbonden, terwijl sedert eenige jaren een gemeentelijke schoolartsen- en schooltandartsendienst functionneert.

Voorts bestaan hier consultatiebureaux voor zuigelingen-zorg en voor tuberculosebestrijding (gebouw Poststraat). Vier doktoren oefenen hun praktijk uit, terwijl verder eenige tandartsen en tandtechnici aanwezig zijn, evenals enkele vroedvrouwen, waaronder één gemeentelijke. Drie apotheken zijn hier gevestigd.

De volgende kerkelijke gezindten hebben hier kerken en voorgangers: Ned. Hervormde Gemeente, R. K. Parochie St. Agatha, Gereformeerde Kerk, Gereformeerde Kerk in Hersteld Verband, Nederlandsche Protestantenvond (Zandvoortsche Kring „Godsdienstig Leven”) en Israëlietische Gemeente. Geregeld worden jeugddiensten en evangelisatiebijeenkomsten gehouden. Een openbare bibliotheek verricht ook hier des winters haar nuttig werk.

Drie plaatselijke bladen zorgen wekelijks voor het actueele nieuws.

Het politiebureau is dag en nacht geopend, in verband met het hier toegepaste drie-ploegenstelsel. Het is in het Raadhuis gevestigd. Des zomers worden posthuisjes op het strand gebouwd.

Ook de telefoon staat dag en nacht ter beschikking. Verschillende publieke telefooncellen zijn op verschillende punten in de gemeente aanwezig. Het Bentveldsche gedeelte der gemeente is rechtstreeks aangesloten op het Haarlemsche net en kent dus het volautomatische systeem, dat ook voor Zandvoort zelf, wel binnen enkele jaren zal worden ingevoerd.

Er worden drie postbestellingen uitgevoerd. In het Bentveldsche gedeelte der gemeente vanuit Aerdenhout. Tal van bijbussen maken het ter post bezorgen van stukken gemakkelijk.

Filialen van de Twentsche Bank en van de Nutspaarbank te Haarlem staan het publiek ten dienste, evenals de bedrijven der gemeente, t.w.: gasbedrijf, waterleidingbedrijf, woningbedrijf en douche- en kuipbadinrichting. De elektrische stroom wordt geleverd door het Provinciaal Electriciteitsbedrijf van Noordholland, dat hier een bijkantoor heeft.

De belastingen zijn, evenals thans in alle gemeenten, niet laag, hoewel de maxima nog niet bereikt zijn. Een forensenbelasting wordt niet geheven, evenmin als een Kurtax.

Het aantal plaatselijke vereenigingen op allerlei gebied is legio. Vocale en instrumentale muziekvereenigingen bezetten daaronder vele plaatsen, evenals sportclubs. Verder bestaan er: Middenstandsorganisaties, afdelingen van politieke groepen en kiesvereenigingen, bouwvereenigingen, drankbestrijdersvereenigingen, een forensenvereeniging, het Comité Flora, Ziekenverplegingsvereenigingen, Ziekenhuisverzekeringsorganisa-

ZANDVOORT BINNEN

Foto J. Smit

BENTVELD

Foto J. Smit

ties, Tooneelverenigingen, Dierenbescherming en vele andere. Een adresboek is verkrijgbaar, evenals wandelkaarten.

Zoo zouden wij nog wel meer kunnen opsommen, doch ons doel, U een indruk te geven van Zandvoort als woonplaats, zal met het vermelde wel bereikt kunnen worden.

In deze gemeente leeft men gezond en rustig buiten, in een prachtige omgeving, waarin de majesteit van de Natuur zich openbaart, groeien de kinderen op in een gezonde atmosfeer, staan alle moderne instellingen en gemakken U ten dienste, terwijl voor hen, die daarop gesteld zijn, de stad bij de hand is. Is het te verwonderen, dat Zandvoort in trek komt als forensengemeente? Een zoo gelukkige combinatie van stad en buitenleven moet wel tot vestiging leiden in een tijd, waarin de trek naar buiten zoo sterk is. Met het verder verbeteren der verbindingsmiddelen ook per spoor zien wij dan ook de beteekenis van Zandvoort als woongemeente stijgen. Iedere inwoner, hetzij reeds gevestigd, of zich vestigend, begripe echter, dat samenwonen niet voldoende is. Samenwonen worde samen-leven. Daartoe beseffe een ieder, met eerbiediging van den ander, de plichten, welke het samen vormen van een gemeenschap, op elk lid daarvan legt. Hoe meer gij voor Zandvoort doet, des te meer zal Zandvoort voor U kunnen zijn!

Wij verstaan dit niet alleen in materieelen, doch bovenal in idieelen zin.

Elke inwoner werke ertoe mede, dat hier een sfeer heersche, waarin het goed is te leven!

De zee is grootsch, de duinen zijn schoon, de wolkenluchten hoog. Deze drieëenheid worde omstraald door de majesteit van de zon en in haar teeken sla ook het leven in grooter Zandvoort!

VERANDERINGEN IN VOORGAANDEN TEKST

Bladz. 19. Het woord „opnieuw“ in den 14den regel van boven vervalt.

Tusschen de woorden „vertrekt“ en „te“ in den 17den regel van boven te lezen „ongeveer“.

De 26ste regel na „Marken“, de 27ste regel, de 28ste regel en de 29ste regel tot het woord „Inlichtingen“ vervallen en daarvoor in de plaats komt: „Voorts zijn verkrijgbaar gedurende het geheele jaar z.g.n. Artisbiljetten, van Haarlem naar Amsterdam met toegang tot den Artis en het Aquarium tegen verlaagd tarief“.

Bladz. 20. De woorden „ook 's winters“ in den 4en regel van boven vervallen.

Bladz. 25. De 8ste regel van beneden vanaf het woord „Met“, de 7de regel van beneden, de 6de regel van beneden en de 5de regel van beneden tot het woord „In“ vervallen en daarvoor in de plaats komt: „thans is het tarief verlaagd tot 10 cent per dag, onverschillig waar en hoe dikwijls geparkeerd wordt“.

Bladz. 55. Achter het woord „bevelen“ in den 4den regel van beneden te voegen: „Zie tarieven N.Z.H. Tram op Bladz. 92.“

ZEILTOCHTJES

Wat Levert levert is goed

I. FRANCO - MENDES

Wijnhandelaar — Hofleverancier

PRINSENGRACHT 777

Telefoon 31687

AMSTERDAM

Vertegenwoordiger te Zandvoort:
E. H. BROKMEIER - HALTESTR. 40

20. OFFICIEELE GEGEVENS

van belang voor inwoners en badgasten

(Bewerkt door de V.V.V.)

UITGAVE

1937

INFORMATIEBUREAU V.V.V.
STATIONSPLEIN - TELEF. 142

Geopend van 1 Maart tot 15 September
en wel op werkdagen van 9¹/₂ - 12 uur en
van 13¹/₂ - 17 uur; des Zondags van
10¹/₂ - 12 uur en van 13¹/₂ - 15 uur

RAADHUIS

Uitg. Fa C. Keur

OFFICIEELE ADRESSEN:

Raadhuis aan het Tramplein. Tel. 500.

Burgemeester: H. van Alphen. Spreekuur: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag te 12 uur.

Secretarie: geopend van 9 tot 13 uur.

Gemeente-Secretaris: F. Jellema.

Politiebureau in het Raadhuis, ingang Haltestraat, tel. 500.

Commissaris van Politie: Mr. Ph. L. Reyinga.

Politiepost aan het Strand: tel. 48.

Politiepost bij het Tentenkamp: tel. 303.

Politiepost Bentveld, Zandvoortsche laan 234, tel. Haarlem 26239.

Reddingbrigade. Commandant: P. v. d. Mije, Marnixstr. 10, tel. 350.

Gemeente-Ontvanger: Jhr. C. J. Speelman. Bur. Groote Krocht 10. Tel. 50. Het kantoor is geopend elken werkdag van 10—13 uur.

Maatschappelijk Hulpbetoon. Directeur: Mr. M. E. Tjaden. Tel. 500.

Gas- en Waterleidingbedrijf. Bureau Groote Krocht 10. Geopend op werkdagen van 9—12.30 en van 14—17.30 uur. Tel. 50.

Directeur: A. A. Cense.

Gemeentewerken. Bureau Groote Krocht 10. Geopend op werkdagen van 9—12.30 en van 14—17.30 uur. Tel. 50.

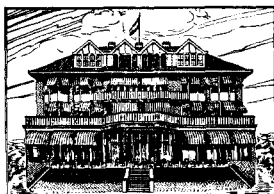
Chef-Opzichter: L. Slagveld.

Provinciaal Electricch bedrijf van Noord-Holland (P. E. N.). Bureau te Zandvoort: Zandvoortsche laan 9, telef. 38.

Brandweer. Opperbrandmeester: L. N. van den Bos, Piet Heinstraat 6, tel. 500.

Omroeper: K. Zwemmer, Koningstraat 85.

Kommies-dienstgeleider der directe belastingen: R. Huizing, Brederodestr. 12. Tel. 375.

HOTEL
NOORDZEE

LIFT - GARAGE
TELEFOON 36

HOTEL
SEINPOST

LIFT - GARAGE
TELEFOON 49

LUNCHROOM

„CARELS“

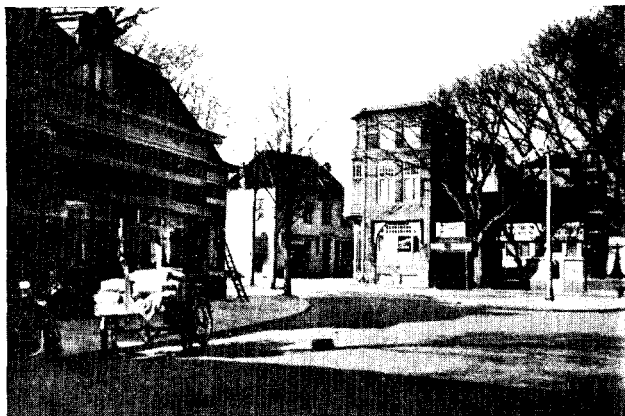
Luxe Broodbakkerij
Banketbakkerij

LUNCHROOM
RESTAURANT

Zandvoort, Groote Krocht 4
TELEFOON 22

BIJ HET EINDPUNT DER ELECTRISCHE TRAM

L. J. RINKEL - EIGENAAR

KERCKPLEIN

Foto J. Smit

Raad van Arbeid: Zaterdag te Zandvoort, Groote Krocht 10, 3de Dinsdag van elke maand van 10—13 uur.

Consultatiebureau voor Zuigelingenverzorging: Poststraat 7. Zaterdag: Donderdag van 10.30 tot 11.30 uur. Leider: Dr. A. ten Bruggencate.

Consultatiebureau T.B.C.-bestrijding: Poststraat 7. Zaterdag: 1en en 3en Vrijdag van elke maand, v.m. 10 uur. Leider: Dr. W. G. C. Kielstra.

Aardrijkskundige ligging.

De badplaats Zandvoort is gelegen in de provincie Noord-Holland in de onmiddellijke nabijheid van Amsterdam, van de bloemenstad Haarlem en van de haven- en visschersplaats IJmuiden. Zandvoort telt ruim 9000 inwoners, heeft duinwaterleiding, gas, elektrisch licht en rioleering.

Reisverbinding.

De spoorlijn Zandvoort—Haarlem is thans geëlectrificeerd. Van Amsterdam per spoor via Haarlem in 26 minuten. Gedurende den zomerdienst rijden per dag op en neer: in het voor- en naseizoen ongeveer 26 treinen, in het hoogseizoen ongeveer 32 treinen en gedurende den winterdienst 24 treinen.

De prijzen van Zandvoort zijn: naar Haarlem 1e klasse f 0.40, 2de klasse f 0.30 en 3de klasse f 0.25; naar Amsterdam respectievelijk f 1.20, f 0.95 en f 0.65. Dagretour: naar Haarlem 1e klasse f 0.60, 2de klasse f 0.45, 3de klasse f 0.30; naar Amsterdam respectievelijk f 1.75, f 1.35 en f 0.95.

Electrische tramverbinding van het centrum van Amsterdam (Spui) elke 20 minuten naar Zandvoort via Haarlem; bij druk

Als 't regent...

NAAR ONZE HOOFD-
STAD MET HAAR 1001
AANTREKKELIJKHEDEN
OP HET GEBIED VAN
KUNST EN AMUSEMENT

ALLE INLICHTINGEN GEEFT KOSTE-
LOOS DE „V.V.V. AMSTERDAM”
MUNTPLEIN 12 - TELEF. 44725

AMSTERDAM

ELECTRISCHE TRAM

vervoer elke 10 min. Rit door echt Hollandsch- en mooi duin-landschap. Retour Amsterdam C.—Haarlem *f* 0.75, avond-retour na 18.30 uur *f* 0.60. Retour Amsterdam C.—Zandvoort *f* 1.00, avond-retour na 18.30 uur *f* 0.75. Kinderen t/m. 14 jaar, respectievelijk *f* 0.60 en *f* 0.75.

De (gewone- en kinder-) retours der N. Z. H.-tram zijn geldig op den dag van afgifte en den daarop volgenden dag.

Bij de berekening van den geldigheidsduur worden Zondagen en algemeen erkende Christelijke feestdagen niet medegerekend.

Autobusdiensten.

Autobus N. Z. H. Haarlem—Zandvoort via Overveen en Zeeweg. Standplaats te Haarlem: Turfmarkt, te Zandvoort: Oranjestraat nabij de tramhalte. In het seizoen 20 min.-dienst met zoonoodig extra-diensten.

Haarlem (Schoten),

Tarief: Zandvoort—Bloemendaal/Overveen retour *f* 0.40, Heemstede,

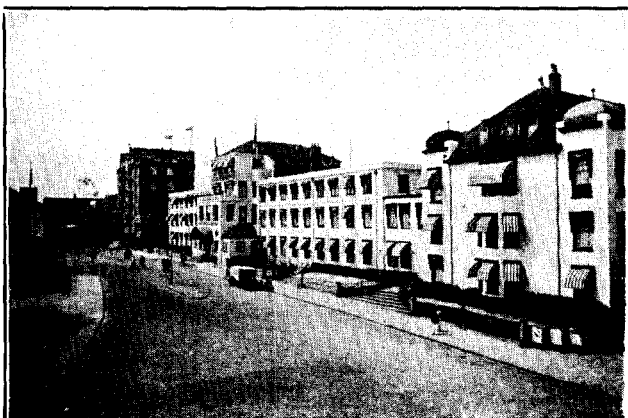
kinderen van 4 tot en met 14 jaar *f* 0.25. Avond-retour na 18.30 uur *f* 0.25. Enkele rit Zandvoort—Bloemendaal's Strand of omgekeerd 10 ct., retour 15 ct. Naar keuze geldig op de N. Z. H. bus of N. Z. H. tram van Zandvoort naar Haarlem of omgekeerd.

Autobusdienst Amsterdam—Haarlem—Heemstede—Zandvoort v.v.

Standplaats te Zandvoort bij Hôtel „Groot Badhuis” en te Amsterdam bij het Station Willemspark. Rijtijd Amsterdam—Zandvoort 1 uur.

Het is verboden na de Nagtzaambrug te Haarlem in de richting Zandvoort reizigers op te nemen en vanaf Zandvoort reizigers op te nemen voor niet verder dan de Nagtzaambrug.

Autobusdienst Haarlem—Schiphol. Standplaats te Haarlem achter het Spoorwegstation. Vijf diensten per dag.

HOTEL **GROOT-BADHUIS** ZANDVOORT

Direct aan zee gelegen

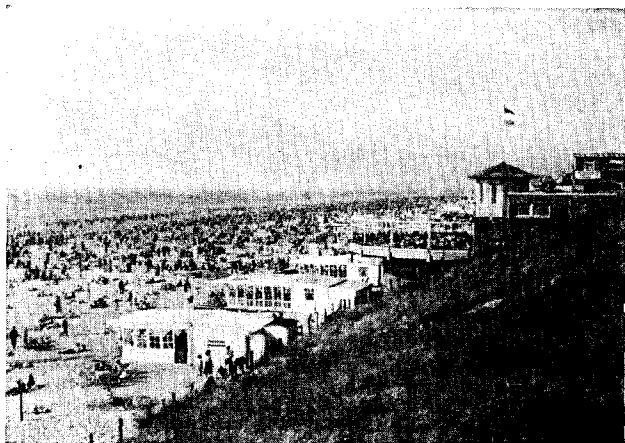
Zee- en Zonnebaden kunnen direct
vanuit het hôtel genomen worden

KAMERS MET PENSION:

Voorseizoen f 5.50 - f 6.25

Hoogseizoen f 6.— - f 7.—

RESTAURANT
GROOTE BESCHUTTE TERRASSEN

STRAND

Foto A. N. V. V.

Aantal badgasten: ongeveer 15000 badgasten per seizoen.

Kurtaxe of logeergastenbelasting wordt niet geheven.

Duur van het seizoen.

- a. Luchtkuur van 1 Mei tot 1 October.
- b. Zeebaden van 15 Mei tot 15 September.

Strandexploitatie.

Aan het strand worden vier **zee- en zonnebadinrichtingen** geëxploiteerd en wel van Noord naar Zuid:

- a. „**Noorderbad**“, beschikkende over 275 strekkende meters strand, gelegen ongeveer één K.M. benoorden het „Grand Hôtel“;
- b. „**Bad voor Kurhaus**“, beschikkende over 100 strekkende meters strand, gelegen ter hoogte van het Kurhaus;
- c. „**Bad Groot Badhuis-Termes**“, beschikkende over 130 strekkende meters strand, gelegen even ten zuiden van Hôtel Groot Badhuis“;
- d. **Gemeente Bad „Zuiderbad**“, beschikkende over 100 strekkende meters strand, gelegen even ten zuiden van de Hugo de Grootstraat.

De badinrichtingen zijn geopend van des voormiddags 7 uur tot des namiddags 9 uur.

Alle vier inrichtingen zijn op de meest moderne leest geschoeid, waar niet alleen zeebaden, doch ook **Zonnebaden** gegeven worden. Wat betreft het nemen van zonnebaden bij „Bad voor Kurhaus“, „Bad Groot Badhuis-Termes“ en het „Noorderbad“ zij opgemerkt, dat daarvoor zowel aan zee, als binnen de door die inrichtingen bestemde ruimten gelegenheid bestaat, terwijl bij het „Noorderbad“ op een afzonderlijk gereserveerd terrein houten duinpaviljoentjes, familiecabines en familietenten te huur zijn.

HÔTEL BEAU SITE

Vrije, rustige ligging direct aan zee

Alle kamers met
stroomend koud
en warm water

Prospectus op aanvraag. Aanpassende prijzen

Garage voor 20 auto's / Telefoon No. 10

H. A. K L E I N *Eigenaar*

Café-Restaurant

Zuiderbad

*Modernste
inrichting met groote
Terrassen aan zee*

Zuid
Boulevard

Onder dezelfde directie als
Hôtel BEAU SITE

GROOTE KROCHT

Foto J. Smit

Behalve de zonnebaden bij de zeebadinrichtingen kunnen nog afzonderlijk bij Hôtel „Groot Badhuis” **zonnebaden** genomen worden, waaromtrent de noodige inlichtingen, ook wat aangaat de prijzen en het huren van cabines, te verkrijgen zijn aan het Hôtel.

Nog zij vermeld, dat het geoorloofd is uit de hôtels, pensions en particuliere woningen zich in badmantel naar het strand te begeven om bij de badinrichtingen een zeebad (mantel- of wandelbad) te nemen.

Prijzen der Zeebaden.

a. **Noorderbad:** Een dagkaart (zee- en/of zonnebad) f 0.35, kinderen tot 16 jaar f 0.25, abonnement van 10 baden f 3.—, kinderen f 2.—, weekabonnement (7 opeenvolgende dagen) f 2.—, maandabonnement f 4.—, kinderen f 3.—, seizoenabonnement f 7.50, kinderen f 5.—. Gezelschapskaart (10 baden op 1 dag) f 2.—, mantelbad per keer f 0.25. Familietent (4 pers., vrij baden): voorseizoen f 1.50, hoogseizoen f 2.50 per dag, abonnement per week f 10.—, per maand f 20.—, per seizoen f 45.—.

Tram-Bad-biljetten: Bij de conducteurs der N. Z. H.-trams van Amsterdam naar Zandvoort en de chauffeurs der N. Z. H.-bussen van Haarlem naar Zandvoort zijn op werkdagen gedurende het seizoen verkrijgbaar bad-biljetten, rechtgevend op een zee- en zonnebad gedurende den geheelen dag in het „Noorderbad” tegen verlaagd tarief.

b. **„Bad voor Kurhaus”** (Badbedrijf „Neptunus”). Een zeebad f 0.40, abonnement 10 baden f 3.50, zonnebad f 0.20, vroegbad vóór 9.30 uur f 0.25, luxebad f 1.—, mantelbad f 0.25, abonnement 10 mantelbaden f 2.—. Kinderen en vereenigingen 20 pCt. reductie. Wijzigingen voorbehouden.

FOTO- KINO- PROJECTIE J. SMIT

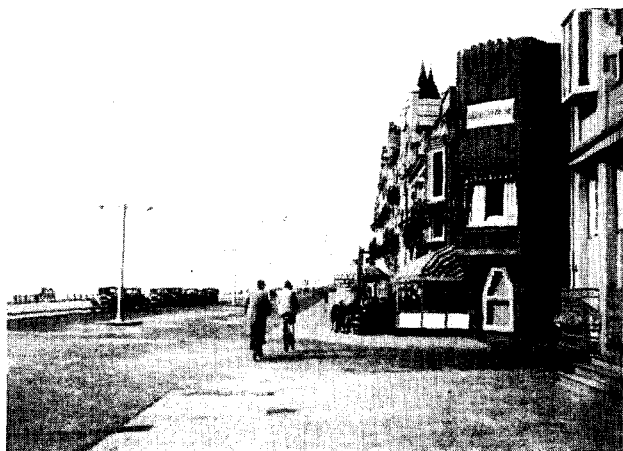
BURG. ENGELBERTSSTRAAT 6 - TEL. 461
(TUSSCHEN HOTEL DRIEHUIZEN EN HOTEL D'ORANGE)

Meest uitgebreid magazijn van
foto-artikelen ter plaatse

Kodak - Agfa - Zeiss Ikon - Selo
Gevaert - Photax

Ontwikkelen en afdrukken van
platen en films - Snel - Billijk - Prima werk

FILMS tot 's avonds 10 uur gebracht,
volgende middag 3 uur gereed

BOULEVARD DE FAVAUGE

Foto J. Smit

c. **Bad „Groot Badhuis-Termes“.** Een zeebad met zonnebad f 0.45, kinderen tot 16 jaar half geld, abonnement van 10 baden f 4.—, weekabonnement (7 achtereenvolgende dagen) f 2.25, maandabonnement f 7.50, seizoenabonnement f 20.—. Ochtend- en Avondbaden f 0.25 per bad, abonnement van 10 baden f 2.—. De abonnementen zijn strikt persoonlijk. Mantelbad per keer f 0.25, boekjes van 10 mantelbaden f 2.—. Huur van badpakken en badmutsen f 0.10 per stuk, luxe badcostumes f 0.20, handdoeken f 0.05 per stuk.

d. **Gemeentebad „Zuiderbad“.** Voor niet-ingezetenen van Zandvoort. Op werkdagen: Een bad f 0.25, kinderen f 0.20; op Zondagen: een bad tot 13 uur respectievelijk f 0.25 en f 0.15, middagbad, respectievelijk f 0.35 en f 0.20; dagkaart respectievelijk f 0.50 en f 0.30. Abonnement van 10 baden, alleen op werkdagen, f 2.25, kinderen f 1.80. Maandkaart f 5.—, kinderen f 3.—. Seizoenkaart f 10.—, kinderen f 6.—. Mantelbaden: op werkdagen per keer f 0.15, kinderen f 0.10; op Zondagen f 0.20, kinderen f 0.15 en dagkaart f 0.40, kinderen f 0.30. Abonnement voor 10 baden, alleen op werkdagen f 1.35, kinderen f 0.90. Maandkaart f 3.25, kinderen f 2.—. Seizoenkaart f 6.50, kinderen f 4.—.

De leeftijdsgrens voor kinderen ligt bij hun 15den verjaardag. Maand- en seizoenabonnementen zijn strikt persoonlijk.

Voor ingezetenen van Zandvoort worden seizoenkaarten uitgegeven, zoowel voor cabine- als voor mantelbaden en bedragen voor hen, die een zuiver inkomen hebben van f 500.— of lager f 0.50; boven f 500.— t/m. f 1000.— f 1.—; boven f 1000.— t/m. f 1500.— f 1.50; boven f 1500.— t/m. f 2000.— f 2.—; boven f 2000.— t/m. f 2500.— f 2.50; boven f 2500.— t/m. f 3000.—

Wanneer U naar Zandvoort
komt, dan gaat U natuurlijk
gezellig Koffiedrinken of
Dineeren in

PAVILLON

RICHE

Schitterende ligging aan
zee met groot Zeeterras
en Zonnebad. Middag en
Avond Concert door het
beroemde Zigeuner-Orkest
„LAJOS KISS". Gezellig
ingerichte zalen voor
Partijen, Vergaderingen

**GROOTE
GEZELSCHAPPEN
ZÉÉR SPECIALE
CONDITIES**

dit is het beste en
aangenaamste
Café-Concert, waar
men tegen matige
prijzen bij een goed
concert den middag
of avond door-
brengen kan.

*Het
geheele jaar geopend*

Centraal verwarmd

A. H. POMPER, DIRECT.-EIGENAAR

P. L. DE VRIES

Piet Heinstraat 7

ZANDVOORT - TELEPH. 19

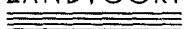
**Advertentiebureau
Assurantiën**

BLOEMENMAGAZIJN „DE LELIE"

KERKSTRAAT 38

TELEFOON 45

ZANDVOORT

Speciaal adres
voor Bloemwerken

ZEEWEG

Foto J. Smit

f 3.—; boven f 3000.— f 4.—; kinderen uit die gezinnen betalen respectievelijk f 0.25, f 0.50, f 0.75, f 1.—, f 1.25, f 1.50 en f 2.—. Voor de kinderen is gebruikmaking van collectieve kleedgelegenheid verplicht.

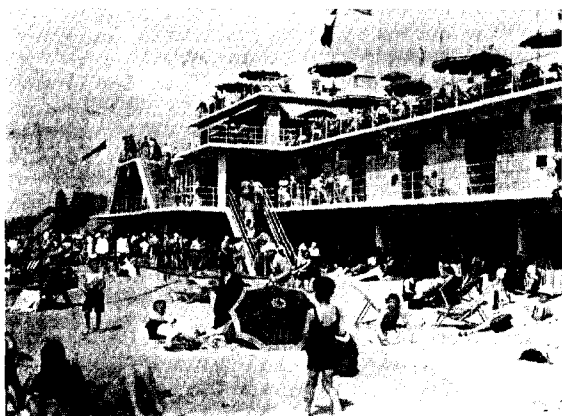
Huur van een badpak f 0.10, van handdoeken en badmutsen f 0.05 per stuk.

Huur Strandstoelen. De huur van een strandstoel voor één persoon bedraagt bij het „Noorderbad“, Bad voor „Kurhaus“ en Bad „Groot Badhuis-Termes“: per uur f 0.15, per voormiddag tot 13 uur f 0.25, per namiddag f 0.40, per dag f 0.50, per week f 1.75, per maand f 5.—, per seizoen f 12.—. Gemeente Bad „Zuiderbad“: Ligstoelen per uur f 0.10, per dag f 0.30 en per week f 1.50, per maand f 4.—, per seizoen f 8.—; Strandstoelen respectievelijk f 0.20, f 0.50, f 2.50, f 6.— en f 12.—.

Binnenbaden. Binnenbaden zijn in de hôtels en pensions verkrijgbaar.

Kampeeren. De gelegenheid tot kampeeren aan het strand voor een dag of een dag en nacht bestaat in het Noorden, op ongeveer 200 meter benoorden het „Noorderbad“ tegen het volgende tarief: voor een dag of een dag en nacht f 0.50, voor een week: gedurende de eerste en tweede week, dat door dezelfde personen van de vergunning gebruik wordt gemaakt f 3.50 per week, idem derde en vierde week f 3.— per week, idem vijfde en zesde week f 2.50 per week en idem voor elke volgende week f 2.— per week.

De gelegenheid voor dag-kampeeren aan het strand bestaat van af 200 meter bezuiden het „Noorderbad“ tot aan den Boulevard Barnaart, tegen het volgende tarief: voor een middag vanaf 3 uur tot des avonds van denzelfden dag f 0.25, voor een dag f 0.50. Voor het verkrijgen van vergunning tot kampeeren moet men zich aanmelden aan het Kampeerbureau bij het Kampeerterrein.

**Gemeentelijke
Zee- en Zonnebadinrichting**
Zuiderbad

Boulevard Paulus Loot
Zandvoort
Telefoon 462

**De meest moderne
badinrichting
ter plaatse**

Groot Zonnebadterras

Voor de tarieven: Zie speciaal aanhangsel in dezen gids

PANORAMA VAN ZANDVOORT

Foto K. L. M.

Gemeentelijke Badinrichting. In het gebouw aan de Groote Krocht No. 10 zijn Kuip- en Douchebaden te verkrijgen.

Het badhuis is geopend voor Mannen en Vrouwen op Maandag, Dinsdag, Woensdag, Donderdag en Vrijdag van 9—12 uur, van 14—17 uur en van 18—20 uur, bovendien des Vrijdags nog van 20—22 uur. Des Zaterdags van 9—12 en 13—15 uur en bovendien alleen voor Vrouwen van 15—18.30 uur en alleen voor Mannen van 19—22 uur.

De prijzen zijn: op Vrijdag en Zaterdag: douchebad (zonder handdoek) f 0.15, kuipbad (met handdoek) f 0.40; op Maandag t/m. Donderdag: douchebad (zonder handdoek) f 0.10, kuipbad (met handdoek) f 0.30; abonnement van 10 douchebaden, alleen geldig op Maandag, Dinsdag, Woensdag en Donderdag f 0.75, geheele week geldig f 1.25; abonnement van 10 kuipbaden, geheele week geldig, f 2.50. Zeep 2 cent en extra handdoek 5 cent per stuk.

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen aan het Bureau van het Gas- en Waterleidingbedrijf, Groote Krocht 10, telef. 50.

Woongelegenheden. Hôtels en Pensions zijn in grooten getale aanwezig, die alle naar de eischen des tijds zijn ingericht. Wij verwijzen voor verschillende inrichtingen naar de advertentiën in dezen Gids voorkomende.

Ook villa's en woningen zijn er talrijk en uitstekend, waaronder velen, die voorzien zijn van stroomend water en badkamer.

Inlichtingen en adressen zijn gratis te bekomen bij het Informatiebureau der Vereeniging voor Vreemdelingen-Verkeer op het Stationsplein, telef. 142, geopend op werkdagen v.m. van 9½—12 uur en n.m. van 1½—5 uur; Zondags v.m. van 10½—12 uur en n.m. van 1½—3 uur.

Badartsen: C. A. H. Gerke, Hoogeweg 6, telef. 199; C. J. Tichelaar, Dr. Joh. Mezgerstraat 2, telef. 58 en C. A. van Fraassen, Hoogeweg 39, telef. 122.

De artsen Gerke en Tichelaar hebben apotheek in huis.

Pension

Villa „Dolly en Eveline“

Boulevard de Favauge 39-40 Tel. 61

Het gezellig, dezen winter geheel verbouwd en gemoderniseerd, verblijf heeft ruime frissche kamers met serres en vrij uitzicht op zee en is gelegen op het mooiste gedeelte van den Boulevard

BEKENDE KEUKEN

Desgewenscht bediening op de kamers

**Pensionprijs gedurende het hoofd-seizoen
f 4.50-f 6.50 p.d. en p.p. — Voor groote families
kan bij langer verblijf een bijzondere overeenkomst
getroffen worden. Voor- en naseizoen nader overeen
te komen. Uitstekende referenties.**

D. A. E. DEINUM

EIGENAAR

RIBANA

het onovertroffen Badcostuum

GROOTSTE KEUZE

Bad- en Strandartikelen

BADMUTSEN - BADHANDDOEKEN

BADMANTELS - BADJASSEN

BADSCHOENEN - STRANDPYAMA'S

ANTH. BAKELS

KERKSTR. 29-31, TEL. 13, OPGER. 1874

Oudste en bekendste zaak ter plaatse

WANDELPARK KOSTVERLOREN

Foto J. Smit

Tandarts: W. J. J. Meertens, Hoogeweg 76. Tel. 103.

Apotheek. De Zandvoortsche Apotheek is gevestigd Haltestraat 8, telef. 189.

Post-, Telegraaf- en Telefoonkantoor. Het hoofdkantoor is gevestigd Haltestraat 2, bij het Station der Electriche Tram. Openstelling der kantoren gedurende het badseizoen:

Postkantoor: op werkdagen van 8 tot 19½ uur, Zaterdags tot 16 uur; op Zon- en Feestdagen van 8—9 uur.

Telegraaf- en telefoonkantoor: op werkdagen van 8 tot 20 uur; op Zon- en Feestdagen van 8—9 uur.

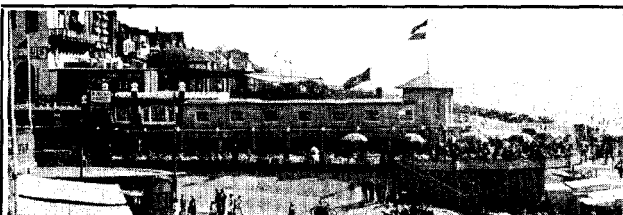
Het telefoonkantoor heeft dag- en nachtdienst voor de abonné's.

Het Telegraafkantoor in het Spoorweg-Station is van 1 Juli tot 30 September dagelijks geopend van 8 tot 23 uur, slechts alleen voor het verzenden van telegrammen.

PARKEN

Wandelpark „Kostverloren”, in 1934 door ongeveer 30.000 personen bezocht, is gelegen bij de halte „Kostverloren” der electriche tram. Tarief: Gezinskaart voor het geheele seizoen f 4.50, voor één maand f 3.—, verkrijgbaar bij den heer E. H. Brokmeier, Haltestraat 50; dagkaart f 0.10 per persoon, verkrijgbaar in het park bij den opzichter.

Het duingebied van de Zandvoortsche Terrein-Maatschappij, gelegen ten Noorden van het Grand Hotel, is voor het publiek toegankelijk tegen betaling van f 2.50 voor een familiekaart, geldig voor het geheele seizoen, verkrijgbaar bij den duinwachter. Dagkaarten f 0.10 per persoon, eveneens verkrijgbaar bij den duinwachter.

B O D E G A Jb. M U S T E R T
STRANDWEG 11 - ZANDVOORT - TEL. 264

Mooiste ligging aan zee - Groote overdekte terrassen
 Den geheelen winter geopend - Centrale verwarming
MIDDAG- EN AVOND-CONCERTEN
 SPECIALITEIT IN AMSTEL-BIEREN
 KOUDE KEUKEN Jb MUSTERT

Paardrijden!

Langs het strand en door de duinen
 Billijke tarieven, per rit en per abonnement
 VRAAGT INLICHTINGEN AAN DEN STAL:
Brederodestr. naast No 1 Zandvoort
 TELEFOON 526

**N.V. Amsterdamsche
 Rijtuig Maatschappij**

Grootste manéges in Nederland
AMSTERDAM-W. B A A R N
 Overtoom 399 Torenlaan 17
 TELEF. 81234 TELEF. 2113

CLUBGEBOUW KENNEMER GOLFCLUB

KERKGENOOTSCHAPPEN

Ned. Hervormde Gemeente, twee Gereformeerde Gemeenten, de Zandvoortsche Kring „Godsdienstig Leven“, afdeeling van den Nederl. Protestantenbond, Roomsche-Katholieke Parochie en Israëlietische Gemeente.

De diensten worden Zaterdags in de te Zandvoort verschijnende weekbladen bekend gemaakt.

VERMAKELIJKHEDEN

Dagelijks worden middag- en avond-Concerten gegeven in de Concertzaal van het „Groot Badhuis“, Pavillon „Riche“, Bodega J. Mustert, café „Noorderbad“, „Muluru“, „Monopole“, Bodega Petrovitch; verder Dancing, Cabaret, Bioscope, Tooneelvoorstellingen, Vuurwerken, Permanente Kunst- en Schilderijen-tentoonstelling in „Muluru“, Uitzichttoren.

De Vereeniging voor Vreemdelingen-Verkeer organiseert kinderfeesten en zorgt verder voor allerlei attracties.

SPORT

De „**Golflinks**“ Seaside 18 Holes, behoorende aan de Kennemer Golfclub, gelegen op een afstand van 5 minuten per elektrische tram van Zandvoort, een der mooiste, grootste en beste van het vasteland, zijn het geheele jaar geopend.

Het oneffene — hoge duinen, afgewisseld door diepe vlakten — maakt de banen voor de golfspelers tot het meest aantrekkelijke. In de onmiddellijke nabijheid zijn zes uitstekende **gravel-tennisbanen** gelegen.

Voor nadere inlichtingen vervoeg men zich tot den heer Dr. A. A. Diemer Kool, Secretaris van de Kennemer Golfclub te Zandvoort, telefoon Haarlem 26439 en Zandvoort 336.

Tennisbanen zijn nog gelegen in de duinen, ten noorden van het „Grand Hôtel“ en bij Garage Rinko aan de Oranjestraat.

GRAND - HOTEL ZANDVOORT

Voornaamste Hôtel ter plaatse

Onmiddellijk aan Zee gelegen

120 KAMERS EN SALONS
APPARTEMENTEN MET PRIVÉ-BADKAMER
200 BEDDEN

**Stroomend warm en koud water
op alle kamers**

Centrale Verwarming

VOLLEDIG PENSION
VANAF f 5.— PER DAG
(Ook gedurende het hoogseizoen)

**GROOTE GARAGE EN EIGEN
PARKEERTERRAIN**

Telegram-adres **Grand-Hotel**
Telefoon Directie 203 Telefoon Portier 3

WINTERSPORT IN ZANDVOORT

Foto J. Smit

Verder wijzen wij op „**Neerland's Eerste Sportstrand**”, gelegen bij het **Noorderbad**, met vast wedstrijdbassin van 30 bij 16 Meter en met officieele zwembaan van 25 Meter. Jaarlijks worden internationale zwemwedstrijden in dit bassin gehouden.

Op de terrassen van het Noorderbad worden jaarlijks nationale- en internationale **schermwedstrijden** gehouden.

Voor het café-terras van het Noorderbad bevindt zich een bassin, groot 20 X 30 M., waarin kleine, voor het publiek beschikbare, onkantelbare motorbootjes, om te gaan spelevaren.

Als nieuwe attractie voor het badseizoen 1937 zal gepoogd worden bij het Noorderbad een kwallenvrij zeegedeelte te maken, waardoor de hinder, dien men bij landwind bij het baden steeds ondervindt, waarschijnlijk zal verdwijnen.

Ook voor de beoefening van de **Paardensport** bestaat alhier uitstekende gelegenheid, aangezien aan de Brederodestraat, achter perceel No. 1, gevestigd is een filiaal van de Amsterdamsche Rijtuig-Maatschappij.

Van wege het Gemeentebestuur zijn sportvelden aangelegd in Plan Noord, in de nabijheid van het Spoorweg-Station.

Voor **Roei- en Zeilsport** bestaat ruimschoots gelegenheid met vertrouwbare, zeewaardige vaartuigen.

Inlichtingen. Het informatiebureau van de Vereeniging voor Vreemdelingen-Verkeer op het Stationsplein, telef. 142, verstrekt gratis inlichtingen omtrent Zandvoort. Het bureau is geopend van 1 Maart tot 15 September, en wel op werkdagen van 9½—12 uur en van 13½—17 uur; Zondags van 10½—12 uur en van 13½—15 uur.

HOTEL-PENSION

„IDA”

BOULEVARD
DE FAVAUGE 1-3

TELEFOON 291

Direct aan zee gelegen, met riant uitzicht,
slechts 2 minuten van het station H. S. M.

Warm en koud stroomend
water op alle kamers

PRIMA KEUKEN

GOEDE BEDIENING

***Pension vanaf f 4.- per
persoon, per dag***

M. W E B E R

UITSTAPJES EN WANDELINGEN NAAR AERDENHOUT, OVERVEEN, BLOEMENDAAL, HEEMSTEDE, ENZ.

Wij verwijzen dienaangaande naar de hiervoren vermelde hoofdstukken 15, 16 en 17.

Al de bovengenoemde plaatsen zijn, behalve per trein, tram, auto of fiets, zeer goed te voet bereikbaar. De prachtige omgeving van Zandvoort maken de wandelingen tot een waar genoegen.

Per elektrische tram zijn in een tiental minuten Aerdenhout en Bentveld te bereiken, waar men verrukkelijk kan ronddolen onder hoog geboomte, door traai aangelegde lanen en majestueuse bosschen. In de nabijheid van de N. Z. H.-halte Enschedéweg, van Zandvoort ongeveer 10 minuten per tram, is het prachtige „Naaldenveld“, wandelterrein in de beboschte duinen gelegen, hetwelk kosteloos toegankelijk is. Ook het prachtige „Elswout“, met mooie waterpartijen, tusschen Aerdenhout en Overveen, is een bezoek overwaard.

Voor wandelingen op de duinterreinen van de Amsterdamsche Waterleiding kunnen toegangskaarten uitsluitend worden aangevraagd aan het hoofdbureau der Gemeente-Waterleidingen te Amsterdam, Nieuwe Heerengracht 49.

De toegang tot de duinen is aan de Zandvoortschelaan (halte Waterleiding der elektrische tram). Nog zij vermeld, dat de toegang tot in uitvoering zijnde werken in de winplaats, tot afgerasterde terreinen en tot de Zeeduinen, gemerkt door VD/R, ook voor kaarthouders, **verboden** is.

Voor meerdere bijzonderheden raadplege men de afzonderlijke gidsen van bovengenoemde plaatsen.

NAALDENVELD

Foto J. Smit

PENSION QUISISANA

ZEEBOULEVARD 13-14
TELEFOON 92
ZANDVOORT

KAMERS

MET UITZICHT OP ZEE

MEI EN JUNI SPECIAAL TARIEF

SCHIPPER'S LUXE BROODBAKKERIJ

Speciaal Adres voor
Duitsch brood
Geldersch- en Rozijnen-
roggebrood. Fijn krentenbrood

H ZANDVOORT - TELEF. 59
ALTESTRAAT 23

BOULEVARD DE FAVAUGE

Foto K. L. M.

De N. Z. H. geeft dag-abonnementen, onbeperkt geldig op dag van afgifte op alle tram-lijnen en veren der N. Z. H. (niet op de autobuslijnen), uit, welke zich b.v. bij uitstap leenen voor een uitstapje van Zandvoort, Haarlem of Heemstede, naar Marken en Volendam.

De reisroute is dan als volgt: per elektrische tram van Zandvoort, Haarlem of Heemstede naar Amsterdam tot Paleisstraat, per elektrische tram van Amsterdam (Stationsplein) over Broek in Waterland naar Monnikendam, vandaar per motorboot naar Marken; van Marken per motorboot of botter naar Volendam en van daar per elektrische tram of trekschuit naar Edam. Terug per elektrische tram van Edam naar Amsterdam, Haarlem, Zandvoort of Heemstede.

Dag-abonnementen dagelijks verkrijgbaar bij de conducteurs gedurende het geheele jaar. Prijs dag-abonnement: Volwassene f 1.25, kind 4 t/m. 14 jaar f 0.90, exclusief vreemdelingenbelasting te Marken en Volendam (totaal f 0.17).

Schiphol. Door de Vereeniging voor Vreemdelingen-Verkeer „Zandvoort” worden in den zomer wekelijks op Woensdag Autotochten naar Schiphol georganiseerd, ter bezichtiging van het vliegveld. Het vertrek van hier is bepaald op 2 uur, de thuiskomst op ongeveer 6 uur. Daar in de middaguren verscheidene verkeersvliegtuigen aankomen en vertrekken zijn die tochten hoogst interessant, afgezien nog, dat alleen een bezoek aan Schiphol de moeite waard is.

De kosten zijn gering en bedragen slechts f 1.25 per persoon, kinderen f 0.90 per kind, waaronder begrepen is het rondgeleide op Schiphol. Tevens zal een bezoek gebracht worden aan de „Hollandiabron”, waaromtrent op bladzijde 94 een en ander is medegedeeld. Ook wordt het graf van den dichter Dr. Jan Pieter Heye bezocht, alsmede het museum in het voormalige stoomgemaal „De Cruquius” en het Raadhuis, waarin o.a. het

NAAR MARKEN, VOLENDAM EN WATERLAND

De Vereenigde Tram- en Bootdiensten Amsterdam—Marken en Volendam (Noord-Zuid-Holl. Tramweg Mij en verschillende Reederijen) onderhouden gezamenlijk bijzondere diensten voor het bezoeken van Marken, Volendam over het IJsselmeer en door Waterland. Deze tocht, die heen en terug per tram, heen en terug per salonboot, heen per salonboot en terug per tram of omgekeerd, gemaakt kan worden, is vol afwisseling, doordat men kennis maakt met de meest verschillende vervoermiddelen, n.l. motorboot over het IJ, elektrische tram door Waterland, salonboot door de zeehavens van Amsterdam, over het Buiten IJ, door de Oranjesluizen, over het IJsselmeer en de Gouwzee en tegen een geringe extra vergoeding met de trekschuit van Volendam naar Edam. Bovendien is er gelegenheid de alom bekende plaatsen Broek in Waterland, Monnickendam, Marken, Volendam en Edam te bezoeken. Deze plaatsen bieden velerlei bezienswaardigheden, o. a.:

Broek in Waterland: Uitzichttoren en kaasmakerij.

Monnickendam: Speeltoren, Kerk of Waag.

Marken: Bijzondere kleederdrachten, houten woningen op palen, typische binnenhuisjes, kaasmakerij.

Volendam: Haven met visschersbooten, kleederdracht, enz.

Edam: Stadhuis, Dam, Kerk, Speeltoren, Museum met drijvende kelders en niet te vergeten, het prachtige strandbad met zwemgelegenheid, kinderspeelplaats, roeisport, enz.

Vertrek, zoowel voor de tram, als voor de salonbooten: vanaf de steiger van het tramstation N.Z.H., Stationsplein te Amsterdam, tegenover het Centraal Station der Nederl. Spoorwegen. De prijs voor de geheele rondreis (tram en salonboot) is belangrijk verlaagd en bedraagt thans f 1.25 voor volwassenen, voor kinderen t/m. 14 jaar f 1.—, verhoogd met f 0.17 belasting. Gezelschappen belangrijke reductie.

Vertrek voor heenreis per tram vanaf 8.00 uur, elk heel en half uur. Vertrek voor heenreis per salonboot vanaf 6 Juni tot 5 September: 9.30, 10.00, 11.00, 12.00 en 14.00 uur.

Terug van Volendam per tram elk heel en half uur. Aankomst Amsterdam 50 minuten later.

Terug van Marken per salonboot over het IJsselmeer: 14.40, 15.40, 16.40, 17.40 en van 11 Juli tot 22 Augustus 19.30 uur; aankomst Amsterdam ongeveer 2 uur later.

Ook kan de geheele rondreis per expresteam en luxe boot, of omgekeerd, onder geleide van een gids worden gemaakt.

Heen per expresteam: vertrek 9.45 en 13.30 uur.

Terug per luxe boot: aankomst te Amsterdam 18.00 en ± 19.30 uur.

Heen per luxe boot: vertrek 10.30 en 14.00 uur.

Terug per expresteam: aankomst te Amsterdam 17.40 en 18.40 uur.

Prijs voor de geheele rondreis per expresteam en luxe boot f 3.—, kind f 1.75 (plus f 0.17 belasting per persoon).

Houders van een dagabonnement der Noord-Zuid-Holl. Tram kunnen tegen betaling van f 0.40 voor een volwassene en f 0.25 voor een kind t/m. 14 jaar van Amsterdam per salonboot reizen naar Marken via: de zeehavens van Amsterdam, het Buiten IJ, de Oranjesluizen, het IJsselmeer en de Gouwzee.

Ook kan deze tocht in omgekeerde richting worden gemaakt.

DE TWENTSCHE BANK N.V.

Gevestigd te Amsterdam

★

Kantoor Zandvoort.

★

ALLE BANKZAKEN

SAFE DEPOSIT

ZANDVOORTSCHE

APOTHEEK

APOTHEKER

J. J. L. A. WIJNNE - HALTESTRAAT 8

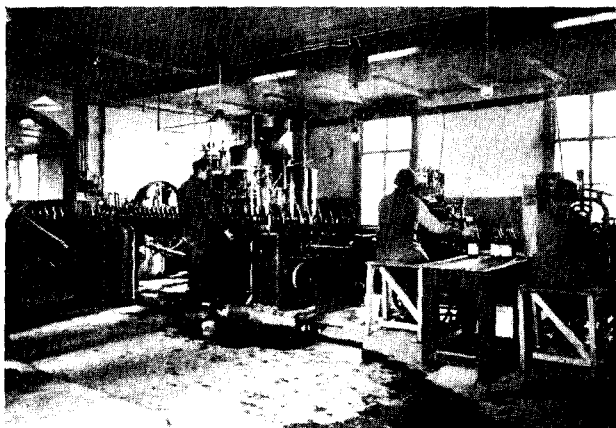
Twee huizen naast Postkantoor

De eenige Apotheker

Prijsberekening
volgens laagste
tarief van
Amsterdam

ter plaatse

HOLLANDIABRON, HAARLEMMERMEER

bijna levensgroot geschilderd portret van Dr. J. P. Heye en zijn echtgenoot.

Kaarten voor deelneming zijn te verkrijgen bij het Secretariaat der V. V. V., Stationsplein.

Hollandia-Bron. Op slechts enkele kilometers van Haarlem en Halfweg verwijderd ligt in de Haarlemmermeer de sinds 1854 daar ontdekte Hollandia-Bron. Al deze jaren heeft zij zonder stoppen het aan mineralen rijke Hollandia-Water met groote kracht naar de oppervlakte gespoten.

De groote bekendheid, welke deze bron bezat, werd in de oorlogsjaren geheel vergeten en het was dan ook voor het publiek een groote verrassing, op deze oude zoo wel bekende plek in 1930 een geheel gemoderniseerd en in frisschen Holland-schen stijl opgetrokken bedrijf aan te treffen.

Sinds 1930 gaat de Hollandia-Bron met groote sprongen vooruit, zoowel wat haar omzet als inrichting van het bedrijf betreft.

Om nu aan het verlangen van het publiek te voldoen, heeft de directie besloten, haar bedrijf voor bezichtiging open te stellen en kunnen die badgasten, welke zulks wenschen, zich met de autobus van de firma Kors, welke haar eindpunt voor het Groot Badhuis heeft, dit op gemakkelijke wijze doen. Wanneer het b.v. een regenachtige dag is, is een dergelijk uitstapje een hoogst aangenaam en interessant tijdverdrif.

Het secretariaat van V.V.V. op het Stationsplein zal omtrent dit uitstapje gaarne nadere gegevens verstrekken en voor regeling zorgdragen.

Verzuimt dus niet, van uw vakantie een ochtend of middag vrij te maken, om deze Nederlandsche bodemschat en haar verzorging te gaan bezichtigen.

MELKINRICHTING

KRANENBURG

HAARLEM

Ged. Raamgracht 25-27

Telefoon 11181

ZANDVOORT

Haltestraat 56

Telefoon 87

DEPÔT MODELBOERDERIJ
„O U D B U S S U M”

Speciaal adres voor versche
eieren. Roombater onder Rijks-
contrôle. Gepasteuriseerde
melk. Yoghurt. Room. Karnemelk

Beleefd aanbevelend,

FIRMA KRANENBURG

M. P. de LABELLA

Gevestigd in 1877

Import

van buitenlandsche Conserven,
zalm, kreeft,
crab, vruchten
in blik, asper-
ges, etc. etc.

AMSTERDAM

SCHOLLENBRUGSTRAAT 14-15

WATER- EN UITZICHTTOREN

Uitg. Fa C. Keur

RIJWIELTOCHTEN

Ook moeten wij nog in het bijzonder de aandacht vestigen op de door den Kon. Ned. Toeristenbond, A. N. W. B. uitgegeven boekjes „Haarlem Wandelingen” en „Haarlem Rijwieltochten”, verkrijgbaar voor leden dezer Vereeniging te 's-Gravenhage, Parkstraat 18—20, of te Amsterdam, Keizersgracht 588—590. Het eerstgenoemde gidsje bevat een plaatsbeschrijving van Haarlem, met opgave der bezienswaardigheden en voorts een aantal wandelingen vanuit de stad en de verschillende dorpen in de omgeving, ook van Zandvoort uit.

K I N D E R - T E H U I S

Dr. Käthe Neumark

Voorheen Kinder- en Schoolarts in Frankfurt a.M.

ZANDVOORT - BAD

BREDERODESTRAAT 35

(4 minuut van strand)

Uitgang naar de vrije duinen

**voor
vacantieverblijf
en herstellende
kinderen**

Het geheele jaar geopend
Geneeskundig toezicht
Stroomend water in alle slaapkamers

UITSTEKENDE KEUKEN
BADKAMER

MATIGE PRIJZEN

*Nadere inlichtingen en referenties te bekomen
aan bovenstaand adres*

In het tweede gidsje komen een vijftal rijwieltochten voor, weder uitgaande van Haarlem naar de verschillende dorpen langs onze kust tusschen Noordwijk en Beverwijk en verder een drietal tochten naar de Zaanstreek en Aalsmeer. Tevens vindt men achterin dit boekje een grootere rondtoer opgenomen van Haarlem naar Alkmaar en terug en één van Haarlem naar 's-Gravenhage, speciaal ontworpen om het natuurschoon langs onze Noordzeekust nog in ruimeren kring bekend te maken. Behalve de verschillende tochten in genoemde boekjes treft men ook aan eenige overzichtskaartjes, wandelkaartjes en plattegronden, welke het volgen der beschrijvingen zeer vergemakkelijken.

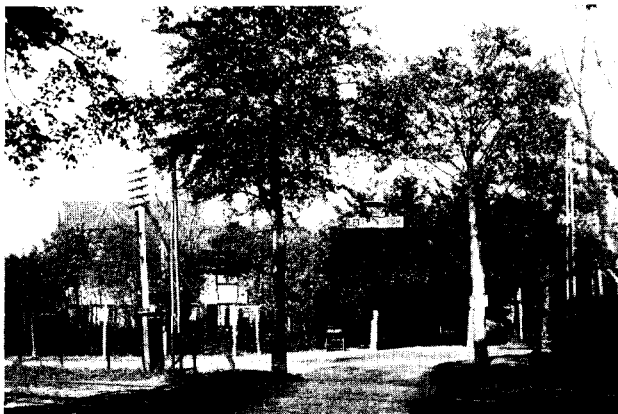
Verdere inlichtingen zijn o. a. te verkrijgen bij den Consul van den Kon. Ned. Toeristenbond, A. N. W. B. te Zandvoort, W. E. J. Bollée, Kostverlorenstraat 127, telef. 480 en bij het Informatiebureau der Vereeniging voor Vreemdelingen-Verkeer, Stationsplein, telef. 142.

Aan te bevelen zijn de verschillende boottochten met de comfortabele motorboten van de Reederij J. H. Bergmann N.V., waarvan de afvaart plaats heeft bij de Damrakbrug t/o. het Centraal Station te Amsterdam, alwaar nadere inlichtingen zijn te bekomen.

Ook een boottocht naar Volendam en Marken via Broek in Waterland, Monnikendam en Edam per s.s. „Volendam” is een aanbevelenswaardig uitstapje, waarvan men van April tot einde October dagelijks gebruik maken kan. De boot is te Amsterdam gelegen links van het front van het Centraal Station bij het Westelijk Viaduct en heeft als herkenningsteeken twee witte banden om den gelen schoorsteenpijp.

VAN ZANDVOORT NAAR HAARLEM EN AMSTERDAM

Deze uitstapjes kan men met den trein, de elektrische tram, auto of rijwiel maken. Omtrent de genoemde steden verwijzen wij ook naar het hiervoren geplaatst hoofdstuk 18.

KORT'S IJZERHANDEL
HALTESTRAAT 11 - TELEF. 335

**Huishoudelijke artikelen
Keukenuitrustingen**

Specialiteit in:

**Strandstoelen
Strand- en Tuinparasols
Strandtenten
Kampeergereedschap**

Gereedschappen voor elk bedrijf

PENSION DIJKHOFFZ
BREDERODESTRAAT 43
ZANDVOORT TELEF. 137

Koud en warm stroomend water
Centrale verwarming
Matige prijzen

HET GEHEELE JAAR GEOPEND

Uitzending van Lunchshotels en Diners
Giro 171745

BLOEMBOLLENVELD

Foto A. N. V. V.

De hoofdzakelijke bezienswaardigheden in Haarlem zijn: **De „Groote of St. Bavo-kerk”**, met het wereldberoemde orgel, Groote Markt, dagelijks tegen betaling van f 0.25 toegankelijk. De aldaar te geven **orgelconcerten** gedurende de maanden April tot en met October op Donderdagmiddag van 15 tot 16 uur en bovendien gedurende de maanden Mei tot en met September op Dinsdagavond van 20.15 tot 21.15 uur, zijn gratis toegankelijk.

Het Raadhuis met de Stadsbibliotheek, geopend op werkdagen van 10—16 uur. Toegang vrij.

Het Stadsmuseum, Frans Halsmuseum, aan het Groot Heiligland, met ongeveer 300 schilderijen, waaronder een menigte van Frans Hals. Dagelijks geopend. Toegangsprijs f 0.25.

Het Teyler-Museum, aan het Spaarne, o. a. met eene groote schilderijen-verzameling, geopend dagelijks, behalve Zaterdags en Zon- en Feestdagen. Toegang vrij.

Het Bisschoppelijk Museum aan de Jansstraat, Kerkelijke Oudheden, kunst en geschiedenis. Entrée f 0.25.

De Roomsch-Katholieke Kathedraal „St. Bavo” aan de Leidsche Vaart.

De goed onderhouden middeleeuwsche **Amsterdamsche Poort**.

De „Haarlemmer Hout”, uitgestrekt bosch met vele mooie lanen.

Te Haarlem exploiteert de N. Z. H. één tramlijn en 3 autobuslijnen in de stad en hare prachtige omstreken, als Heemstede (wandelpark Groenendaal), Bloemendaal en Overveen (Bloemend. bosch, Koninginneduin).

HOTEL-PENSION **X.** RESTAURANT

In het Centrum van Zandvoort

Moderne Inrichting

Prima Restaurant Billijke prijzen

Maison du premier Ordre

MANAGER:

J. VAN KERK OERLE, Cuisinier

TELEFOON 64 - GROOTE KROCHT 1

E. H. BROKMEIER

AGENT DER BEIERSCH BIERBROUWERIJ „DE AMSTEL”
SLIJTERIJ - WIJNHANDEL

HALTESTRAAT 50

ZANDVOORT

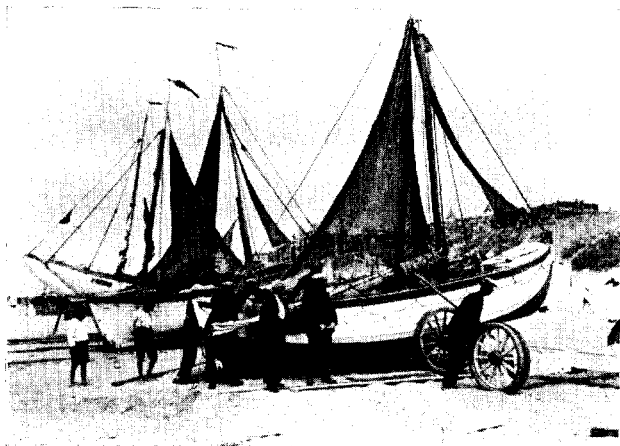
A. H. A. PIELAGE

Kerkstraat 18 - Telefoon 34 - Zandvoort

BOTER, KAAS

EIEREN EN FIJNE VLEESCHWAREN

VERPAKTE LEVENSMIDDELEN

ZEILBOOTJES

Foto A. N.V.V.

De voornaamste bezienswaardigheden in Amsterdam zijn:

Het **Koninklijk Paleis**, Dam, op werkdagen geopend van 9 tot 16 uur. Toegangspreis f 0.50. Voor het beklimmen van den toren f 0.25 extra.

Het **Rijks-Museum**, Stadhouderskade 42, op werkdagen geopend van 10 tot 17 uur, op Zon- en Feestdagen van 13 tot 17 uur. Toegang f 0.10, Maandags f 0.25.

Het **Stedelijk Museum**, Paulus Potterstraat 13, op werkdagen geopend van 10 tot 17 uur, op Zon- en Feestdagen van 12.30 tot 17 uur. Entrée f 0.10.

De **Nieuwe Kerk**, Dam, te bezichtigen op werkdagen. Toegang f 0.25.

Het **Begijnenhof**, Kalverstraat tusschen Nos. 130 en 132.

De **Beurs**, Damrak.

De **Hortus Botanicus**, Plantage Middellaan, geopend dagelijks van 9 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 16 uur. Toegangspreis op Woensdag- en Zaterdagmiddag en Zon- en Feestdagen f 0.25, de overige dagen f 0.50.

Het **Koloniaal Museum**, Linnaeusstraat 2, op werkdagen geopend van 10 tot 17 uur, Zondags van 12—17 uur. Toegang f 0.25.

Natura Artis Magistra. Plantage Kerklaan 40, dagelijks geopend voor vreemdelingen. Toegang f 1.—, op Concertavonden f 1.20.

Het **Stadion**, het Nederlandsche sportpark, Amstelveenscheweg.

Het **Vondelpark**, Stadhouderskade.

Moderne Stedenbouw in Amsterdam West (Mercatorplein e. d.). Bereikbaar per electriche tram der N. Z. H. (uitstappen halte Krommert, Amsterdam West).

Schiphol, Gemeente Luchthaven. Luchtverkeer op alle dagen. Toegangspreis f 0.15, met rondleiding f 0.30.

Pension „Sonnewende“

Zandvoort
Trompstr. 15
Telefoon 111

Zeer gunstig gelegen (4 min. van spoorstation) dicht bij zee met schitterend uitzicht over de duinen. 45 bedden. Stroomend warm en koud water op de kamers, enz. Uitstekende naam.

STERK VERLAAGDE TARIEVEN ook voor weekends.
Pensionprijs: Juni en September f 2,75
Juli en Augustus f 4.— Vraagt prospectus

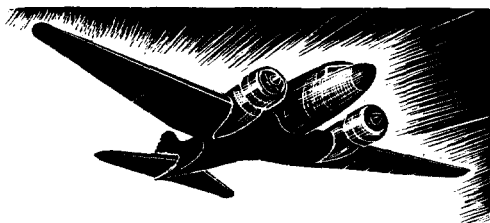

Specialiteiten in
Spaansche- en Portugeesche
Wijnen

Agent voor Zandvoort:
E. H. Brokmeier, Haltestraat 50
Telefoon No. 2

Onze standaard-merken zijn p/glas verkrijgbaar
in **Pavillon „Riche“**, Boulevard de Favauge 11

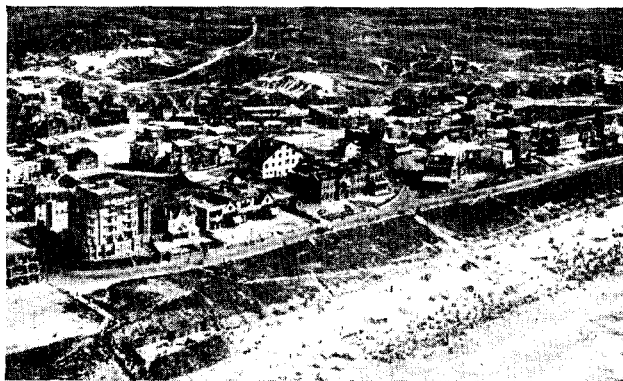
KONINKLIJKE LUCHTVAART MAATSCHAPPIJ

Van jaar tot jaar neemt de populariteit van het luchtverkeer toe. Wij zullen dit met eenige sprekende cijfers bewijzen. In 1934 vervoerde de K. L. M. 87860 betalende passagiers; in 1935 voor het eerst 100.000 passagiers en in 1936 steeg dit aantal tot 114.791. Geen wonder, wie vliegt, spaart tijd, geniet langer van zijn vakantie en meer van zijn reis.

Zandvoort, de badplaats van Amsterdam, is dank zij de nabijheid der Amsterdamsche luchthaven Schiphol, dagelijks met de voornaamste steden in Europa verbonden (verbinding van Schiphol met Zandvoort per elektrische tram of trein). Meermotorige vliegtuigen der K. L. M., bemand met de meest ervaren bestuurders onderhouden dagelijks geregelde diensten met voorname steden, als Londen, Parijs, Berlijn, Hamburg, Brussel, Kopenhagen, Stockholm, Malmö, Doncaster, Frankfurt, Milaan, Praag, Rome, Weenen en Boedapest.

Elken Woensdag en Zaterdag vertrekt een Fokker-Douglasvliegtuig met post, passagiers en goederen naar Batavia.

BOULEVARD PAULUS LOOT.

Foto K. L. M.

DELICATESSENHANDEL C. F. G. ROEST

Comestibles
Fijne Vleeschwaren
Koloniale- en Grutterswaren

Het oudste adres en wat U het meest bevredigt:
kwaliteit, bediening en de grootste sortering van
binnen- en buitenlandsche artikelen

Haltestraat 12 - Telefoon 8

C. F. G. ROEST

CAFÉ-RESTAURANTS VOORHEEN

Gebr. Brinkmann en
„De Kroon”
TELEFOON 10102

Alléén gevestigd: Groote Markt 9 - Haarlem

Pilsner
Urquell

IEDEREN AVOND
VAN 8-11³/₄ UUR
C O N C E R T
ZONDAGS 4—6 MATINÉE

Voorts worden de volgende binnenlandsche luchtlijnen onderhouden: Amsterdam—Rotterdam—Haamstede—Vlissingen (gedurende het zomerseizoen doorgetrokken naar Knocke/Zoute in België), en Amsterdam—Groningen. Ook de lijnen Amsterdam—Twente en Amsterdam—Eindhoven zullen hoogstwaarschijnlijk in 1937 weder in exploitatie komen.

Gedurende de zomermaanden bestaat gelegenheid pleziervluchten te maken boven Amsterdam, à f 4.— per persoon; boven Zandvoort en omgeving à f 7.— per persoon.

Eenige passage-tarieven van Amsterdam naar:

Berlijn	f 46.—	Kopenhagen	f 70.—
Boedapest	102.—	Londen	46.—
Brussel	15.—	Malmö	74.—
Cannes	100.—	Milaan	77.—
Frankfort M.	32.—	Norrköping	102.50
Gothenburg	94.—	Oslo	115.—
Groningen	9.25	Parijs*)	30.—
„ ééndaagsch		Praag	60.—
retour	14.50	Rome	102.—
Haamstede	8.50	Rotterdam	4.—
„ ééndaagsch		Stockholm	110.—
retour	14.50	Vlissingen	10.25
Hamburg	35.—	„ ééndaagsch	
Hannover	30.—	retour	17.50
Knocke'Zoute	16.—	Warschau	83.50
		Weenen	85.—

Wijzigingen voorbehouden.

Voor retourbiljetten 20 % korting op den prijs voor de terugreis. Retourbiljetten zijn 2 maanden geldig.

Nog goedkoopster wordt het reizen per vliegtuig door gebruikmaking van passagebonboekjes (voor particulieren en hunne gezinsleden) en passagechèqueboeken (voor leden der directie en beambten van handelsondernemingen).

Inlichtingen, dienstregelingen en passagebiljetten kan men bekomen bij den Agent der K. L. M. te Zandvoort: P. L. de Vries, Piet Heinstraat 7, Tel. 19.

*) Tentoonstellingsretour, geldig gedurende 5 dagen, f 45.—.

PARK KOSTVERLOREN

FAMILIE-PENSION C. KEUR

ZEESTRAAT 49-51

TELEFOON 23. Direct aan 't Strand
en Spoorweg-Station

- *Prima bekende kenken*
- *Goede verzorging*
- *Matige prijzen*
- *Appartementen met bediening*

VOOR- EN NATIJD
GEREDUCEERDE PRIJZEN

LEDENLIJST

DER ZANDVOORTSCHE HOTEL- EN PENSIONHOUDERS- VEREENIGING

(In alphabetische volgorde)

Hôtel „Beau Site”, Boulevard Paulus Loot 5, Tel. 10.
H. A. Klein.

Pension „Buitenrust”, Hoogeweg 54, Tel. 30. J. Groen Wzn.
„Carlton Family Hotel”, Boulevard Barnaart 3, Tel. 282.
A. v. d. Voorden.

Pension „Dolly en Eveline”, Boulevard de Favauge
39—40, Tel. 61. D. A. E. Deinum.

Pension „Dijkhoffz”, Brederodestraat 43, Tel. 137. J. A.
Dijkhoffz.

Hôtel-Pension „Ida”, Boulevard de Favauge 1—3, Tel.
291. M. Weber.

Pension „C. Keur”, Zeestraat 49—51, Tel. 23. C. Keur.

Pension „Marina”, Boulevard Paulus Loot 2, Tel. 156.
P. D. de Jong.

Hôtel „de l'Ocean”, Dr. Joh. Metzgerstr. 81, Tel. 299.
H. Spinhof.

Pension „Quisiana”, Boulevard de Favauge 13, Tel. 92.
H. A. Tiemeyer.

Hôtel-Pension „G. W. van Toombergen”, Boulevard de
Favauge 41—42, Tel. 41. G. W. v. Toombergen.

Hôtel-Pension „Verhoef”, Boulevard Barnaart 2, Tel. 119.
C. Verhoef.

Café-Restaurant „Zuiderbad”, Boulevard Paulus Loot.
Tel. 491. H. A. Klein Jr.

RADIO

ELECTRICITEIT

F. H. PENAAAT

GEDIPL. ELECTROTECHNIKER

JAN STEENSTRAAT 1a, ZANDVOORT

TELEF. 249

Reparaties en levering van alle Radio- en
Electrische artikelen. — Verhuur versterker-
installaties

DUINPAD

Foto J. Smit

*Weegwerktuigen-
Fabriek* **Adel**

MODERNE

CONSTRUCTIES VAN INDUSTRIE WEEGWERKTUIGEN

HAARLEM: Oranjeboomstraat 162/66 - Tel. 16060

ZANDVOORT: Zuiderstraat 12 - Tel. 333

**SPECIALE SNELWEGERS VOOR WASSCHE-
RIJEN, MAALDERIJEN, ABATTOIRS, ENZ.**

Ingericht
met ons *nieuw Kaartdruk-systeem.*

IN ELK WEEGVERMOGEN LEVERBAAR

Tevens uitvoering van alle reparaties aan: Snelwegers,
Weegbruggen, Bascules en div. andere Weegwerkt.

SNEL, GOED, GOEDKOOP

Prima gesneden brood

vervaardigd uit de beste grondstoffen

levert U de

LUXE BROODBAKKERIJ VAN

Willem van der Werff

Gasthuisplein 1 - Telef. 129 - Opgericht 1746

STRAND

Foto J. Smit

ZEE- EN RIVIERVISCHHANDEL

PIET PAAP

ZANDVOORT, HALTESTR. 61, TEL. 141

Dagelijks aanvoer van verse Zee- en Riviervisch

Alle soorten gerookte en gestoomde visch

Zuurwaren en Vischconserven

**NAAR
BONTENBAL'S
LEESBIBLIOTHEEK**

Stationspl. 33,
h. Dr Smitstr.
ZANDVOORT

Daar kunt U
boeken huren
voor 8 cent per
week en p. deel

Te Haarlem: Jansweg 51 n/d Schouw-
burg. Hollands, Frans, Engels, Duits en
Esperanto. Boekhandel. Kantoorboekhandel

L. Blaauboer, gediplomeerd Drogist

DROGISTERIJ

ZANDVOORT
HALTESTRAAT 46
TELEFOON 192

Speciaal adres voor Buik- en Breuk-
banden, Elastieken Kousen, Recht-
houders, Steunzolen, enz.

Parfumerieën, Specialite's, Chemicaliën

**RUND-, KALFS-
VARKENSSLACHTERIJ**

Haltestr. 54 - Telef. 24

Beleefd aanbevelend

A. J. M. KOOT (voorheen Joh. Willemse)

G A R A G E „R I N K O”

ZANDVOORT - ORANJESTRAAT 2 - TELEF. 224

Filiaal Stationsplein, Telefoon 224

Verhuren van Luxe-Auto's en Touringcars. Stalling voor
100 auto's. — Reparatie-inrichting.
Official „Ford” sub-Dealer.

GARAGE - TAXIBEDRIJF

(v/h. van de Geer)
Directie G. Voogd

Brederodestr. 8-10

Uw stalling, reparatie of taxi: **Tel. 88 - Zandvoort**

Stal Uw wagen in onze
modern ingerichte garage.
Reparaties onder garantie.
Ook onze nieuwe 7 persoons
wagens staan dag en nacht
tot Uwe beschikking. Dus voor

A. VAARWERK

*Uw adres voor Kruideniers- en
fijne Vleeschwaren, Comestibles*

Zeestraat 44 - Telef. 521
ZANDVOORT

**N.V. ALGEMEENE TRANSPORT ONDERNEMING
N.V. EXPEDITIE ONDERNEMING
VAN GEND & LOOS, UTRECHT
MOREELSELAAN 2**

Speciaal vervoer voor Badgasten

Orders tot afhalen van goederen kunnen worden afgegeven aan de onderstaande kantoren en agentschappen, waar tevens inlichtingen, omtrent het vervoer zijn te bekomen.

Te **AMSTERDAM**: Factory van Gend & Loos, N.Z. Voorburgwal 35-37, Telef. 30800, Reguliersdwarsstraat 48, Telef. 37481, Loods B, terrein

Weesperpoort bij de Mauritskade. Telefoon 54178, en de aldaar gevestigde aanbrengkantoren.

Te **HAARLEM**: Factorij van Gend & Loos, Gedempte Oude Gracht 100, Telefoon 11940.

Te **ZANDVOORT**: Agentschap W. Loos, Haltestr. 22, Tel. 325. Agentschap aan het station Telefoon 37.

DAGELIJKSCHE VRACHTAUTODIENSTEN

AMSTERDAM
ALKMAAR
DEN HELDER
TEXEL
ZAANDAM
WORMERVEER
UTRECHT
GORINCHEM
HAARLEM
ZANDVOORT
'T GOOI

met doorzending naar

DEN HAAG
ROTTERDAM
ALMELO
ENSCHDE
GRONINGEN

INNEN VAN WISSELS EN KWITANTIËN

